

三

200

三

4

2

90

4

五

8

1215 1215

2

कोऽभाङ्

मवाहा रुक्वा एणजीकि दफ

— 900

27.

2111/1119

15

4

प्रायवदि-१२ ऐ प्रा मा भो भू
द-८ ऐ प्रा मा भू २

卷之四

2314 I

ASIA

अ. रं. भा
१

श्रीगणेशायनमः॥ ॥ निर्विघ्नपूर्वकं यथासमाप्तं वसुधैव कुटुम्बकमिति मित्रकामदेवकोस्मरणात्पुण्यमङ्गलाचरणागरीष्टः अति सुंदर विलासभया
का सवधारािका चित्रभावस्याका संग्रामभावडाते जस्त्रीभयाका शम्भुरनामादेत्यकनमार्त्ता आपनीपत्नी रतिकानेत्र कन आनन्ददिन्या सर्वद
सुन्दरमूर्तिभयाका सकलस्त्रीजनकनमोहगराउन्त्या सवेलाई आनन्ददिन्या एस्ता कामदेवकन नमस्कारगर्भुभनि कल्याणामध्वनामाकवि
कामदेवकन नमस्कारगर्भुभ १ आफनामहाराजका यशनिमित्त वर्णनपूर्वक आशीर्वाददिच्छन् लोदीवंशकामुकुटभयाका ज

श्रीगणेशायनमः अतिललितविलासं विश्वचेतो निवासं समरकृतविकाशं शंकराख्याप्रणाशं रतिनयनविरासं
संततं चाभिरासं प्रसभविजितवामं शर्मदं नौभिकामं १ लोदीवंशावतंसो हतरिपुव नितानेत्रवारिप्रपूरपादु
भूतां वराशिः शमितपरयशा लीलयाप्यायितास्वः सत्युत्रः स्वातकीर्त्तैरहमदन्तुप्रतेः कामसिद्धान्तविद्याजीयाच्छ्रीः
लाडखानः क्षितिपतिमुकुटैर्धृष्टपादारविंदः २ ६२

सलेमायाकाशत्रु स्त्रीजनकाठश्रुधारादेष्टि सातसमुद्रप्रकटभयाकाछन् शत्रुकायशकत सहजैलेनाशार्त्ता दरिद्रकनदानलेतुप्रग
राउन्त्या वडोकीर्त्तिभयाका जोअहमदनामाराजा तन्कासत्युत्र कामशास्त्रकोसिद्धान्तजान्त्या संपूर्णा दृष्टीमण्डलका राजाकामुकुटले जनका
चरणकमलकोप्रणामगारिछ एस्ता श्रीलाडखाननाममहाराजाको वठतीरहोसुभनि कल्याणामध्वनामाकवि आशीर्वाददिच्छन् २

उरुः
१

अनंगरंगनामाग्रंथवनाउताकोप्रयोजनकहंछन् इतैमहागजकाविनोदनिमित्त शोभायमान संपूर्णकलाभाकुशलभयाका वडाग्रशस्त्री क्षत्रियविषे
वडाज्ञानी एस्ताकल्याणमध्वनामाकवि सवैमुखीजनकोपियारो अनंगरंगनामाग्रंथकतवनाउंछन् ३ कामदेवकासामग्रीकोवर्णनगंरीछ
जस्कासेवागर्थातभ्रमरछन् कोकिलप्रक्षीभाटवावदारछन् चंद्रमातजस्कासपेदछाताछन् सुस्तबहनामुवासभयाकोशीतलवायुजस्कोमत्त
हातिछ सुंदरतरुणीस्त्रीतजस्काधनुछन् तेस्तास्त्रीलेषुसीभै आंखाकाछेउलेहेरनुतजस्कावाराछन् एस्तागजसामग्रीलेयुक्तभयाकाकंदर्पमहारा

अस्यैवकौतुकनिमित्तमनंगरंगग्रंथंविनासिजनवद्यमभातनोति श्रीमान्महाकविरशेषकलाविदग्धः कल्याणमध्वेद्विभूष- मुर्य
शस्त्री ३ परिजनपदेभृंगश्रेणीपिकाः पदुवंदिनो हिमकरसितछत्रंमत्तद्विपोमलयानिलः कशतनुवचुर्वह्नीलीलाकटाक्षशराव
ली मनसिजमहाराजस्यैतायंतिविभूतयः ४ भूयोभूयोमुनिवरगीरर्थदुग्धानिदुग्धानिर्मथ्यार्थप्रणिहितधियांसोयसादायसारं स्वा
डः पथोललितरमणीयौवनभोगभोग्योमुख्योदेवैरधिबहुतमसेवातांपंडितेभ्यः ५ असाध्यायाः सुखं सिद्धिः साध्यायाश्चानुरंजनं
जजगतकतवशागच्छन् ४ संसारिमनुष्याले कामशास्त्रकोसंग्रहगुरुभनिकहिंछ वारं ६ रक्तायाश्चरतिः सम्यक्कामशास्त्रप्रयोजनं ६
वार मुनिश्रेष्ठकावचनरूपीगार्ददेपि अर्थरूपीद्वधुहि अर्थसिद्धांतज्ञानाकोसार सीलोहितकुल्या देवताकोपनिसम्मत सुंदरस्त्रीकायौवनमध्ये
कोभोगहोतस्कारगाहेपंडितहोतिमिहहलेसेवागुरुजोग्य कल्याणमध्वनामाकविभनिकहंछन् ५ आकाकावूनभयाकी स्त्रीलाईसहजैले
काबूल्याउनु कावूनभयाकीस्त्रीलाई सुसीतुल्याउनु आफूमासुसीभयाकीस्त्रीकोप्रीतिवछाउनु एतिकाशस्त्रजान्नाकाप्रयोजनछन् ६

अ रे भा
२

सुनिहरुका अनेकमतविचारगरी तत्त्वोसारलि मैले निरूपन गय्या कोयो ग्रंथ हो तत्कारण स्त्रीहरु संग का क्रीडा विषे प्रीति भया काम नुष्पले २ स्रग्रंथ को अभ्यास गर्नु
७ अवकाश शास्त्र न जानि सुरत को मुख जस्ता को तत्त्वो जान्न सकिदै न भनि कहिन्छ यो असार रूपी ससार मा सुंदरी स्त्री जन्त को भोग मुख जो छ ब्रह्मानंद मुख वरो
वर हो भनि शास्त्र को सिद्धांत छ तत्कारण ताना प्रकार का सुंदर युव ति स्त्री पाया पनि स्त्री का जातिको विवेक न भया का काम शास्त्र न जान्ना मनुष्यहरु तस मुख को
अनुभव गर्न सक्ने नन् पशु वरो वर का ति मनुष्य हुन् ८ अवस्त्री को जाति भेद कहिन्छ पद्मिनी चित्रिणी शंखिनी हस्तिनी इवार जात का स्त्री जाति छन् ९
मता निदृष्टा वदु शो मुनीनां तत्सार मा दाय निरूपया मि अतों गना केलिक जानु रागै ग्राह्यः सदा यं पुरुषैः सभावम् ७ निःसारे जगति प्रपं
च सद्दृशे सारं कुंगी दृशामेकं भोग मुखं परात्म परमानंदे न तुल्यं विदुः तज्जात्या दिविवेक मूढ मन सोल जा पिता नां गताः संविदनिन कामत
त्व विकलाः पश्चादिवन्मातवाः ८ पद्मिनी चित्रिणी वाथ शंखिनी हस्तिनी ततः पूर्व पूर्वतरास्ता मुश्रेष्ठास्तलक्ष्म वक्ष्महे ९ तत्र तावत्पद्मि
नी स्वरूपं निरूप्यते आनोरक्त कुंगी शावत यता पूर्णोदु विं वान नापी नोत्तुंग कुवा शिरीष मृदुल स्तब्ध आनाद क्षिणा फुल्लो भोज सुगंधि कामस
लिला लज्जा वती मानिनी श्यामा कापि सुवर्णी चंपक निभा देवादि पूज्यता १०

समा हस्तिनी भंदा शंखिनी श्रेष्ठ शंखिनी भंदा चित्रिणी श्रेष्ठ चित्रिणी भंदा पद्मिनी श्रेष्ठ पद्मिनी चित्रिणी शंखिनी हस्तिनी मा पछि द्वाप छिन्ना भंदा पहिला पहिना श्रेष्ठ जान्नु ९ अवपद्मिनी हर चार जात का स्त्री लक्षणा कहिन्छ
नेत्र का कुना कुना लाल मृग का जस्तो नेत्र भया की पूर्णा चंद्र जै सुंदर मुख सुल उच्च स्तन भया की शिरीष का जस्तो कोमल अंग थोरो आहार भया की चतुर फुल्लो
का कमल जस्तो सुगंधि वीर्य भया की लज्जा मान्ना सुवर्णी चापा का जस्तो प्रहेल वरी भया की देवता पितृ को भक्ति गर्नी १० ६२

गुरुः

२

कुल्याकाकमल कोशवरोवरभगभयाकी हंसकाजसोखर पतलोशरीर हंसकाजसोहिं डार्डभयाकी सुंदरशृंगारकतधारदी सपेतवस्त्रपियारोमान्या गलो
पतिनाकपति सुंदरभयाकी रस्ती सवैखी विघेउत्तम पद्मिनी हो भनि जानु ११ इति पद्मिनी लक्षणा अवचित्रिणी कोलक्षणा कहिं छ पतलोशरीर
हातिकाजसोहिं डार्डभयाकी चंचलनेत्र गाउनशिपालु नवकुतअलगी नवकुतछोटी धमागाकी सानुकटिभयाकी मयूरकाजसोखर वडो पुष्पवाक

उन्निद्रां वृजकोशतुल्यमदनच्छत्रामगलस्वनातन्वी हंसवधूगति सुललितं वेधं सदा विभ्रती मध्यं वापि वलित्रयां कितमसौ शुक्लां
वराकां क्षिणी सुग्रीवाश्रुभनासिकेति गदिताना र्युत्तमा पद्मिनी ११ इति पद्मिनी तन्वंगी गजगामिनी च पलट्टकंगी तशिखा ३
नितानोदुस्वानवहृत्तगायमुक्कशामधोमयूरस्वरा पीनश्रीणि पयोधरा सुललिते जंघे वहंती केशकासांभोमधुगंधयौष्ठमपिसातु
श्लोन्नतं वसला १२ कामागारमसांडुनोमहदितं मध्ये मृदुपायशो विभ्रतपुच्छसितं ववर्तुलमथोरत्तं वुतां सदा भृंगी श्यामले
कुंतलाथजलजग्रीवोपभोगेरताचित्रासक्तमतीरतेऽन्यरुचिकाज्ञेयांगनाचित्रिणी १३ इति चित्रिणी ४

पुष्पउवोस्तन राधापतलातिग्राभयाकी महकाजसो गंधभयाकी वीर्यभयाकी अलिकउवोपतलो ओठभयाकी १२ माफमाकोमल उवोवाडु
लो सधैं अलिअलि वीर्यरसाउं देरहत्या थोरै रंगभयाकी भगभयाकी भ्रमरजस्ताश्यामअलककेश शंखजसो रेखापत्राको गलोभयाकी गहनाकप
राप्रभृतिभोगपवस्तुको भोगगर्तुकुशलभयाकी रंगचंगवस्तुपियारोमान्या सुरतमाथोरै इच्छाभयाकी रस्तीखी चित्रिणी जानु १३ इति चित्रिणी

अरंभा

३

अवशंखिनीकोलक्षणाकहिंछ तासाबाहुसानुशिरचेपटोदेहतामागोडा मोटोकटि सानास्तनभयाकी रिसाही धारकाजस्तोगंधभयाको धोरै वी
र्यर धेरैरौभयाकोभगभयाकी टेढोगरिहेन्या चांडोहिंडुत्यास्वभावभयाकी तातोशरीरभयाकी १४ संभोगवेतामा कामलेआकुलभै नखलेअ
धिककोरन्याभयाकी वहुतेढेरपति वहुतेथोरपतिनर्घान्या पिताधिकभयाकी बालवस्त्रबालफुलकामालाकोइछागर्भा दयानभयाकी चुक

दीर्घबाहुशिरः कृशंमथुमथोदेहंवहंतीतथापादौदीर्घतरौकटीवद्वहंतीस्वल्पस्तनीकोपिनी गुह्यंक्षारविगंधिनास्मरजलेनात्ये
नसांढेकचेः सन्निभकुटिलेक्षणादुतगतिः संतप्तगात्राभृशं १४ संभोगकरजक्षतानिवहुकोयच्छत्यतंगाकुलानस्तोकीनवभू
रिभक्षतिसदायायोभदोत्पत्तजा स्मरस्वरापरुणानिवांछुतिदयाहीमाचपैशून्यभृत्पिंगादुष्टमनाश्चद्यर्घरमहारुक्षस्वरा
शंखिनी १५ स्थूलापिंगजकुंतलाचवहुमुक्रान्तपावर्जितागौरांगीकुटिलांगुलीकचरणाह्रस्वानमकंधरा विभ्रत्यैभमदं
बुगंधिरतिजंतोयंभृशंसंदगाहुः साध्यासुरतेतिगद्गदरवास्थूलौष्टिकाहसिनी १६ इतिपद्मिण्यादिस्वरूपम् ६२

लीगर्भास्वभावभयाकी पहिजावर्णाकी दुष्टमन धुधुरजस्तोरुषोस्वरभयाकी रसीस्त्रीशंखिनीजानु १५ इतिशंखिनी अवहसिनीकोलक्षणाक
हिंछ मोटोशरीर केलाकेश अलक छेरैआहार क्रूरस्वभावभयाकी लज्जानमान्या गोरेशरीर अलिकटेटाओलाभयाकागोडाभयाकी अल
गोदेहनभयाकी नुयाकोकांधभयाकी हातिकामदजस्तोगंधभयाकोवीर्यभयाकी छिलोहिंडुत्यासुरतमापुरुषलेत्तनगार्दिसकीगद्गदस्वरभया
कीमोटोओठभयाकीरसीस्त्रीहसिनीजानु १६

उरुः

३

चतुर्थी द्वितीया परेवा पंचमी तिथिमा सुरतले पद्मिनी स्त्री प्रसन्न कुंछन अष्टमी द्वादशी दशमी षष्ठी तिथिमा सुरतले चित्रिणी प्रसन्न कुंछन एका
दशी सप्तमी तृतीया त्रयोदशीमा सुरतले शिखरी स्त्री वक्रत आनंद पाउंछे पूर्णमासी अमावास्या चतुर्दशी नवमी तिथिमा हस्तिनी स्त्री सुरतले आ
नंद पाउंछन चारजातकी स्त्री का सुरतमा जौन जौन दिनमा वीर्य बुझ्ता हो सो सो दिन कहिंछ १७ अवजौ न जौन तिथिमा जाहाजाहाका मवसु छन
सोक हिंछ परेवामा वामगोडा बुढि ओठामा कामरहंछ द्वितीयामा वाम पाउमारहंछ तृतीयामा बाँडें गोली गोठामारहंछ चौथीमा बाँडें घुडामा पंचमीमा

अथ पद्मिनीादीनां मुखतिथयः वेदाक्षी दुःशर ४।२।१।५ प्रसंखतिथयः प्रोक्तान्तिनारते भोग्यादित्यदशर्तु ८।१२।१०।६ संखतिथिषु पीता भवेच्चित्रि
णी रुद्रां भोधिगुरासरेषु ११।७।३।१३ तिथिषु प्रायो दुवेच्छं रिवितीराकादशी चतुर्दशी १५।३०।१४ -- मित्तो छेति दुवं हस्तिनी १७
अथ सामानातश्चंद्रकला तिथि क्रमसंगोच्यंते अंगुष्ठे १ पद २ गुल्फ ३ जातु ४ जघने ६ नाभौ ६ वक्ष ७ सने ८ कक्षा ९ कंठ १० कपो १२
ल ११ दंतवसने १२ नेत्रा १३ लके १४ मूर्धनि शुक्लाशुक्लविभागातो मृगदृश संगोच्यंते गच्छितस्तु र्द्धी धोगमने नवाम पदतः पक्षद्वये लक्षये १८

वाउंतिथामा षष्ठीका दिननाभिमा सप्तमीका दिनवाउंछातीमा अष्टमीका दिनवाउंछतनमा नवमीका दिनवाउंछाघिमा दशमीका दिनवाउंछकंठमा
एकादशीका दिनवाउंछगंडस्थलमा द्वादशीका दिनओठमा त्रयोदशीका दिनवाउंछनेत्रमा चतुर्दशीका दिनअलकमा पूर्णमासीका दिन शिरमा
थि कंदर्परहंछ वामपाउका बुढी अंगुला देखि वामैक मल्ल शिरसमा शुक्ल पक्षमा शिरसमा कामवठ दोजांछ १८ ६२

अ. रं. भा
४

अवकृष्णपक्षमा जाहो जाहो कामवसुध सो कहिंछ परेवाका दिन सी रामा द्वितीयाका दिन वाउं नेत्रमा तृतीयाका दिन ओठमा चौथीका दिन वाउं गंडुस
लमा पंचमीका दिन गलासा छठीका दिन वाउं काशीमा सप्तमीका दिन वाउं सतमा अष्टमीका दिन वाउं छातीमा नवमीका दिन नाभिमा दशमीका दि
न वाउं बाकमा एकादशीका दिन भगमा द्वादशीका दिन वाउं घुडामा त्रयोदशीका दिन वाउं गोलीगांठामा चतुर्दशीका दिन वामपाउमा अमावास्या दिन वाउं

सीमंता १ क्ष २ धरे ३ कपोल ४ गलेके ५ कक्षा ६ कुवो ७ रस्थले ८ नाभि ९ श्रोणि १० वरंग ११ जातु विषये १२ गुल्फे १३ प
दे १४ गुष्ठके ३० कृष्णकृष्णविभाग तो मनसि जसि छे क्रमाशेषितां वामांगेष्वधुर्द्धतो भिगमनात्मासस्य पक्षद्वये १९
अथ नलिनी प्रभृतीनां प्रहरे द्वावरा समयाः रात्रेश्चतुर्थचरणे नलिनी द्वयत्वं संयाति चित्रदयिता प्रथमे थयामे प्रीत्यै
तृतीयचरणाः खलु शंखिनीनां नक्तं दिना द्वयमपि हस्तिवधूजनाताम् २०

पाउको बुछी ओठामा एसातरहले कृष्णपक्षमा वाम अंगका उंभो देषि उंघो उंघो आउंछु १९ अवजौ नजौ न जात कास्त्री जसू जसू काल का सु
रतले तृप्त भै वीर्य बुझुंछु सो कहिंछु रात का चौथा घर का सुरतले पद्मिनी स्त्री को वीर्य बुझुंछु रात का प्रथम घर का सुरतले चित्रिणी स्त्री का
वीर्य पति त बुझुंछु तृतीय घर का सुरतले शंखिनी स्त्री का वीर्य बुझुंछु आधारात भार आधा दिन माग्या का सुरतले हस्तिनी स्त्री का वीर्य पात बु
छु पुरुष का पति स्त्री का पति वीर्य बुझा सुख कुं देन २० २५

उरुः
४

अवपद्मिनीकासुरतकोकालकहिंछ. रातमागयाकासुरतलेपद्मिनीस्त्रीसुखसांदैतन्. दिनकासुरतमाजुवाननभई. कापुरुषदेधीपनि. सूर्यकाकिरगा
 देधिकमलिनीमेषफुलितकुंछन. जुवानपुरुषदेधितविशेषपूसीकुंछन २१ मोअनंगरंगतामाग्रंथविषेपद्मिनीप्रभृतिनिरूपणभयाको. प्रथमस्थ
 ल १ सिउंधामा. कामदेवभयाकादिनताहातगलेकोर्नु. नेत्रमार. गंडस्थलमा. कामदेववस्याकादिनताहाबुंवनगर्नु. ओठमाकामदेववस्याकादिन
 दांतलेसमाईबुसनु. कंठमार. काधिम. वाकमा. कामदेववस्याकादिनताहांनगलेकोर्नु. सतमाकामवस्याकादिन. साहोगरिसमाउनु. नाभिमाका

रजनीसुरतेषुपद्मिनीनसुखंयातिनिसर्गतः क्वचित्. दिवसेजिभुयोगतोपिसाविक्रान्तं बुजिनीयथारवे २१ इत्यनंगरंगेपद्मिनीयादि
 जातिनिरूपणंतामप्रथमस्थलं १ सीमनेकरजंददातिनयनेगंडेपिसंबुंवतंदंतेनाधरखंडनेवनखरे. कंठं च कक्षां लिखेत्
 श्रीगंगीयाथकुचंकुयोगसुदृढं गृहीतनाभौ पुनः संदद्यात्तुवपेटकं स्मरगृहेमातंगलीलायितम् १ कुर्याच्चक्षुःसिताडनं च शन
 कैरुष्मासकदुद्धिमान् जान्वंगुष्ठपदेषु गुल्फविषये तैरात्मनो ध्यातनम्. दार्ढ्यं चंद्रकलाप्रवीपनविदोरागान्वितां भोगिनीं नीत्वा.

स्वीयवशंकुरंगनयनां विंदन्ति सौख्यं परं २

भवस्यादिन. ताहालपयलेहानु भगमाकामवस्यादिन. ताहावरिपरिकुतकुत्पाउनु. १ छातीमाकामवस्याकादिन सुस्तसुस्तताहांहातलेवापमानु
 धुंडामाकामवस्याकादिनताहो. आपनाधुंडालेहानु. बुछिओठामाकामवस्याकादिन. ताहा. आपनावुछिओठालेघोवनु. वामपाउमाकामवस्याका
 दिनताहां. आपनापाउलेहानु. गौलीगांठामाकामवस्याकादिनमा. गौलीगांठालेताडनगर्नु. रस्तातरहलेचंद्रकलाकोप्रकाशगर्नु. जोजानसूसौस्त्रीहर
 लाईपनिवडोआनंदगराउंछ. आफुपनिवडोसुखपाउंछ २

अरंभा
५

पद्मिनीकासुरतकोविधिकदिष्ट नायकले स्त्रीकागलाभा अंकमालगारि गंडस्थलमावाक पिठिउंकोषार्द्रपेट एतिजगासान खलेसुस्तसुस्तकोर्नु तद्वा
ओठमादांतलेसमाईवुंवनगर्दी सिसिशद्वगर्दी नायिकालाईवडायेमलेनिधारमापनिचुंवनगर्तुर रोमांचमयाकीतुल्याउनु एसातरहलेपरवाकादिन
पद्मिनीनाइकाकोवीर्यवुडुंछ स्त्रीपुरुषदुवेकनवडोआनंदकुंछ ३ नायकले नायिकाका ओठनेत्रगंडस्थल एतिमाचुंवनगर्तुर दुवेपाउ
मार दुवेस्तनमानखलकोर्नु एतिगर्दीकामलेमत्तमयाकी द्वितीयाकादिन पद्मिनीनाइकाकोवीर्यवुडुंछ वहुतपुसिहुंछ ४ पुरुषले दुई
कंठेसंश्लिष्यगाठमृदुकरजवयंगंडपास्यांनितवेष्टेपश्चोदरेवाविदधदथरदैः खंडयनूदंतवासः येमाचुंवस्तटाटवपुषिवजनयन
रोमहर्षनितानंसीकारप्रायवक्राप्रतिपदिनलिनी द्रावयेतांविदग्धः ३ संवुंवादंतवसनेतयनेकपोलेपादद्वयेस्तनयुगेवनखानि
दत्वाप्रायः प्रवृद्धमदनां युगलारव्यतिथ्यां कामीतयेडवचशं ननीसहर्षाम् ४ गाछालिंगतपूर्वकंकुचयुगंसंपीड्यदंतच्छदं दृष्ट्वा
वाभुरदैरथोरुफलेयच्छन्नखानादरात् दोर्मूलेसहसासकृच्चुरितकंकुर्वचतुर्थ्यतिथौ कामसंप्रतिबोधवंडकलयाकुप्योन्निजांपद्मि
नीम् ५ दृष्ट्वाधरंतदनुधीतकुचंविमर्द्यप्रायेणवृवुकयुगंपरिगृह्यरागान् केशोक्तदक्षिणाकरेणविक्रम्यमंदकुर्यात्सुविह्वलतनुं
वाहुलेनायिकालाईसाहोमरि अंकमालगर्दीदुवेस्तनअंघाई दांतलेओठटोकितिग्रामाथोरोथोरोनगलेकोर्नु अकस्मात्कांथिमाकुतकुत्पाउंदा काम
जागीवतुर्थीकादिन पद्मिनीनायिकाकोवीर्यवुडुंछ वहुतपुसिभैआनंदपाउंछ ५ पुरुषले दांतलेस्त्रीकाओठसमाईस्तनमर्दनगरि दुदका
वुवामावडापीतिलेसमाउंदैगरि आपनादाहिनाहातलेस्त्रीकाकेशसुस्तसुस्तयेवनु एसातरहलेसुरतगर्दीपंचमीकादिन कामलेयाकुलभैपद्मिनी
नायिकाकोवीर्यवुडुंछ ६ ७

उरुः

५

चित्रिणीकासुरतकोविधिकहिंछ पुरुषलेखीकाओठमाचुंवतगरिकंठमाआलिंगनगर्नुनखलेवाकमाकोर्नु एस्प्रकारलेषष्टिकादिनचित्रिणीता
यिकाकोवीर्यचुहुंछ ७ पुरुषलेनायिकाकाकंठमाबाहुलेअंकमालगरिनाभिमाथोरोनखलेकोरिदिनु दांतलेओठमाद्येकनु दुवैस्तनमासमाउनुरो
माचभयाकीतुल्यार्इहातिलेहत्यानीकाभगमाकुतकुत्पायाफेभगमाकुतकुत्पाउंदाअष्टमीतिथिकादिनचित्रिणीनायिकाकोवीर्यचुहुंछ ८ पुरुषलेस्त्री

अधरपरिवुवाकंधरामथसंश्लिष्यनखेर्नितंवकं विलिखंदुतमेवचित्रिणीमनुष्यां दुवतानयेत्तरः ७ कंठेसंपरिभवाहुलतयानाभिलि
खन्पारिजैदृष्टावापिरदक्षदंसपुतकंरुद्रुजद्वयं कुर्वन्मनथमंदिरेकरिकरक्रीडाधितंबुद्धिमानश्चम्यास्मरधारिर्निरवतीकुर्वीतविज्ञपि
यां ८ कर्णोरुस्ततमध्यमृष्टमदनागारेषुकद्यांतथाकामिन्यानिजवामबाणिकमलंकांतःसमालोडयन् श्रीवांपाशिरुहैर्लखश्चज्ञानकैश्वं
वंललाटेभृशंकुर्यादाश्रुविमृष्टमनथजलांरामांदशम्यातिथौ ९ गाढसंपरिभगंडफलकोचुंवतदृशश्चाधरंकर्णश्रोणितखप्रदा
नकुशलःकुर्वन्निमेषंछत्रोः संकषांश्चिकुरान् विलासकुशलःसीत्कारयुक्तांप्रियांद्वाद्वयांतरयातिविह्वलतनुंकुर्यात्सुमांश्चित्रिणी १०

काकावतिग्रास्तनकटिपिठिउभगापेटएतिमाआक्तावामहातलेकुतकुत्पाउनु कंठमानगलेकोर्नुनिधारमावेसगरिचुंवतगर्नु एस्तानरहलेदशमी
तिथिमाचित्रिणीनायिकाकोवीर्यचुहुंछ ९ नायकलेनायिकालार्इसाहेअंकमालगरिगंडस्थलमाचुंवतगर्नु ओठमाचुंवतगर्नालेसिसिशवृग
नीतुल्यउनु स्त्रीकाकान्तमारवाकमानगलेकोर्नु सुस्तसुस्तस्त्रीकाकेशधैवनु आंधाकातालीलाउंदा पुरुषद्वादशीतिथिमाचित्रिणीनायिकाकोवीर्यचु
हार्इदुर्वलगरेश्च १०

अंभा
६

अवशंखिनीकासुरतकोविधिकहिंछु नायकलेडुईवाकुलेस्त्रीलाईसाहूअंकमालगर्नु. दांतलेस्त्रीकोओठटोकनु. कांधिसासाहूनगलेकनाउनु. डुवैस्तनमा
नखलेसुस्तसुस्तकोरीदिनालेहतीयाकादिनशंखिनीनायिकाकोवीर्यपातगराईआफ्नावशगर्नु. ११ स्त्रीकाछातीगंडस्थलगला. कान. पाउ.
मा. सुस्तसुस्तकोरीअंकमालगरिओठमाबुवनगर्नु. भगमासाहूकुतकुत्पाउनु. एतातरहलेक्रीडागर्दसप्तमीकादिनशंखिनीनायिकाकोवीर्य

अथशंखिनीवंडकला बाहुभ्यापरिरभगाठमधरंदतैर्दशनिर्दयंदोर्मूलेखरपाशिजक्षतवयंयछनयथेसंभृशम् संकुर्व
श्रुतिरेकुवद्यतदेनूनंतृतीयाखलेसुक्तानंगजलांस्वकीयवशगांकुर्यान्नरःशंशिनीम् ११ वक्षःकपोलंगलकारीपदेषु
यछनप्रायोनखानिपरिरभकतासुपानः गाठविमृज्यमदनालयमाशुनारीसंद्रावयन्नरवरः किलसप्तमीषु १२ परि
रभ्यदृढर-दुदंषिवनायातरतोवशंगके नखरैःपरितोविदारयन्नखवशंशंभुतिथौनयेस्त्रियम् १३ विलिखन्नखरैःशि
रोधरामथगृहंश्रुकुवोससीकृतम् परिदुंयकपोलमंगतांभसथयेदाभुतिथौमनोनुवः १४

बुझंछु. डुवैस्त्रीपुरुषलाईवकुतआनंदकुंछ १२ पुरुषलेस्त्रीलाई. साहूअंकमालगरि. ओठमाबुवनगर्नु. भगमाहत्कालालेधापमा
नु. भगकाडुवैतिरनगलेअलिअलिकुतकुत्पाउनु. एतातरहलेसंभोगगर्दएकादशीतिथिमा. शंखिनीनाइकाकोवीर्यबुझंछु. पुसिभै.
आफ्नावशपंछे १३ नायकलेस्त्रीकाकंठमातखलेकोनु. स्तनमासाहूसमातनु. सीसीशवृगर्न्यभयाकीतुन्याउनु. गंडस्थलमाबुवनगर्नु
र. त्रयोदशीतिथिमा. शंखिनीनायिकाकोवीर्यबुझंछु. आनंदपार्दवसकुंछ १४

उतः
६

आपना हातले स्त्री का भग को सा है मर्दन गर्नु ना भिदे पिउ धो कुत कुत्ता उनु ओठ मा बुंवन गर्नु सुस्त सुस्त नखले को यामा कोरी दिनु स्तन मर्दन गर्नु र न
बंमी का दिन हस्तिनी नायिका को वीर्य बुझुछ नायिका को पति वहुत पिया रोझुछ १५ पुरुष ले नायिका को नेत्र मा बुंवन गर्नु को धिमान खले को नु
भग सा हातले कुत कुत्ता उनु ए सातर हले की डाग दी वतु द शी दिन सा हस्तिनी नाइ का को वीर्य बुही आपना वडा मा आउंछे उवै नाई वहुत आनंद

अथ हस्तिना चंद्रकला मदन सदन मुञ्चै मर्दिय ना भिमूले तरलित निजा पाणिर्दन वा सो निपीय मृदुतर कर जाग्रै संलिखन
पार्श्व देशान्न कवित कुवद्वभी नां वक्ष्ये मत्प्राप्तवम् १५ नयने परिबुंवा कक्षयोर्न खरा घातरतः स्मरालये रचयन् करिके
लिमानये त्ववशं शंभु तिथौ द्विपंगनाम् १६ नाना लिंगन बुंवनानि रचयन् प्रायेण तीक्ष्णोर्नखैः कक्षोरः स्तन मंडलान्यक
रुणं संधारयन् केलिषु कामागार सवूष कांचित करः संत्यक्त रत्नं वुकां दर्शयिष्ये तिथौ च निः सह तनुं कुर्यान्नरो हस्तिनीम्
१७ इत्यनंगरंगे चंद्रकलानिरूपणं नाम द्वितीय स्थलम् २ ६ ७

हुंछ १६ स्त्री लाई नाना तर हले अंक माल गरि बुंवन गर्नु स्त्री का कोंठी छाती स्तन एतिमा नटि टाई तीया तीया नखले को नु भग सा कु
त कुत्ता उनु स्तन का बुवा मा अलि औ लाले गिलू गिल्या उनु ए सातर हले सुरत गदी अमा वास्यार पूर्णिमा का दिन हस्तिनी नाइ का को वीर्य
बुहावन स कीछ १७ ए स अनंगरंग ग्रंथ मा चंद्रकला को प्रकाश निरूपण गर्ना दो सो प्रकरणा समाप्त भयो २ ६

अ. रं. भा.

७

अवशाशादिपुरुषर. मृगीप्रभृतिस्त्रीजातिश्च अंगुलकोलिंगभयाकापुरुषशशनाउभयाकाजानु नौअंगुलकोलिंगभयाकापुरुषदृष्टमनाउभयाकाजानु वा
द्वअंगुलकोलिंगभयाकापुरुषअश्वनाउभयाकाजानु. छअंगुलकोभगभयाकीस्त्रीमृगीनाउभयाकीजानु. नौअंगुलकोभगभयाकीस्त्रीअश्वनाउभ
याकीजानु. वाद्वअंगुलकोभगभयाकीस्त्रीहनीनाउभयाकीजानु १ अववरोवरभगलिंगभयाकास्त्रीपुरुषकोसुरतयोग्यहोमनिकदिहंछअंगु
नकोभगभयाकीमृगीनामास्त्रीकोर. छअंगुलकोलिंगभयाको. शशनामापुरुषकोसुरतसमनामाहुंछ. स्त्रीपुरुषद्वेजनालाई आनंदहुंछ. नौअंगुल

छ ३

अथमृगादिजातिभेदेनसुरतभेदेनिरूप्यते आरौहर्मदनांकुशस्यपुरुषाज्ञेयाः सदावास्त्रियोयोनीनांपरिणाहकैरसद्वनवाएदित्या १२
गुलीकैः कमात् जात्यातेतुनराः शशाश्चदृष्टमाअश्वनातथैवांगनामृग्यस्त्वद्विरदांगनाश्चकथिताः याकसूरिभिः सर्वतः १ हरिणीश
शयोर्दृष्टाश्चयोः समयोगः करणीतुरंगयोः भवतीहपरस्परंद्योर्नितरांश्चीतिरनंगसंगरे २ हरिणीदृष्टमंतथाश्विकानुरगांचोच्चमि
तिद्वयंरते तुरगीशशकंद्विपीदृष्टंस्मृतमेतद्विजयंतुनीचकम् ३

कोलिंगभयाकोदृष्टनामापुरुषकोर. नौअंगुलकोभगभयाकीअश्वनामास्त्रीको
सुरतपनिसमनामाजानु. वाद्वअंगुलकोभगभयाकीहस्तिनीनामास्त्रीको. वाद्वअंगुलकोलिंगभयाकोअश्वनामापुरुषकोसुरतपनिसमनामाजानु. दुवेजनावहुत
आनंदपाउंछ २ अवभगकोरलिंगकोतीनतीनअंगुलघटीवहीहुनालेयोग्यनभयाकोसुरतकहिंछ. छअंगुलकोभगभयाकी. मृगीनामास्त्रीकोर. नौअंगु
लकोलिंगभयाकादृष्टनामापुरुषकोसुरतउच्चनामाकहिंछ. नौअंगुलकोभगभयाकीअश्वनामास्त्रीकोर. छअंगुलकोलिंगभयाकोअश्वनामापुरुषकोसुर
तपनिउच्चनामाकहिंछ. नौअंगुलकोभगभयाकी. अश्वनामास्त्रीकोर. छअंगुलकोलिंगभयाको. शशनामापुरुषकोसुरत. नीवनामाकहिंछ. वाद्वअंगुलको
भगभयाकीहस्तिनीनामास्त्रीकोर. नौअंगुलकोलिंगभयाकोदृष्टनामापुरुषकोसुरतपनिनीवनासमनामाकोजानु. ३

गु. ७

अवस्त्रीपुरुषकाभगलिंगको छ छ अंगुलको घटीवठीपतीले अति अतियोग्यभयाको सुरत कहिंछु. छ अंगुलको भगभयाकी मृगीस्त्रीको र. वाहु अंगुल
को लिंगभयाका अश्वनामापुरुषको सुरत. अति उच्चनामा जानु. वाहु अंगुलको भगभयाकी हस्तिनीनामा स्त्रीको र. छ अंगुलको लिंगभयाका शशना
मापुरुषको सुरत अति नीच जानु ३ समनामा सुरत १ उच्चनामा सुरत २ नीचनामा सुरत २ अत्युच्चनामा सुरत १ अति नीचनामा सुरत १ इस
वै सुरत विषे समनामा सुरत उत्तम जानु उच्चनामा दुवै प्रकारको सुरत मध्यम जानु नीचनामा दुवै सुरत अधम जानु अति उच्चनामा सुरत र.
अति नीचनामा सुरत अति अधमनामा जानु पद्मिनीस्त्रीमापति भगका भेद ले मृगी अश्वहस्तिनी इतीन भेद कुंछन त सै विनिर्णी स्त्रीमापति

करंगी हययोगे नरतमपुत्रकं विदुः हस्तिनी शक्राये श्वाथरतं स्यादतिनीचकं ४ तत्र प्रशस्तं सुरतं समं स्यादुच्चद्वयं मध्यममेव
विधातु नीचद्वयमेत्युच्चमथातिनीचमत्यंतं निशंकविभिः प्रदिष्टं ५ कमयोरुद्विरोद्धवास्त्रिधा लघुमध्योरुवलाः स्मरालये ज
नयति वलानुसारतो वरु कं दुर्वतिता जनस्यते ६

भगका भेद ले मृगी अश्वहस्तिनी इतीन भेद कुंछन शंखिनीमापति भगका भेद ले मृगी अश्वहस्तिनी इतीन भेद जानु हस्तिनी स्त्रीमापति भगका भेद ले
मृगी अश्वहस्तिनी इतीन प्रकारको भेद कुंछन भनि जानु ५ स्त्रीहरुका भगमा थोरो वल भयाका मध्यम वल भयाका अधिक वल भयाका इती
न प्रकारको क्रिमि कुंछन थोरो वल भयाका क्रिमि भयाको भगभयाकी स्त्रीका थोरो विलाउंछ मध्यम वल भयाका क्रिमि भयाको भगभयाकी स्त्री
का मध्यमै विलाई कुंछ अधिक वल भयाका क्रिमि भयाको भगभयाकी स्त्रीका अधिकै विलाई कुंछ ६ ७ ६

अरंभा

सु
जस्त्रीकाजतिअंगुलकोभगछतसुभंदाघटीलिंगभयाकापुरुषसंगसुरतभंदा चितार्इमर्देन तत्कारणालेसानुप्रमाणाकोलिंगभयाकापुरुषसंगकासुरतलेस्त्रीहरुसंतोष
पाउदैन्न ७ स्त्रीहरुकाभगकोमध्यअतिकोमलकुंछतत्कारणालेसानुभगभयाकीस्त्रीकोर अधिकप्रमाणाभयाकोलिंगभयाकापुरुषसंगकासुरतमापनि
स्त्रीहरुसुखपाउदैन्न ८ भगकावरोधप्रमाणाभयाको मोटोठोरेभयाकालिंगलेस्त्रीहरुकाभगभिन्नको चितार्इमिदिदिनु नानाप्रकारकासुरतका कला
कलाकतजान्यालेनानातरहकागुणालेस्त्रीलार्इसुखगाराउंदा स्त्रीकोवीर्यपतिवुंछ छ तोस्त्रीपुरुषका वशपतिवुंछ ९ १० वीर्यपातहुंदाकाआनं

प्रमाणाहीनलिंगेनसाकंदूर्नोपशाम्यति अतो न नीचसंभोगो नुष्टिगच्छति यो धितः ७ वरांगमध्यां नारीणां मत्तं तं कोमलं विदुः ॥
अतिप्रमाणा लिंगेन न हितासां मुखं भवेत् ८ समप्रमाणा लिंगेन स्थूलेन सुदृढेन च शमयन्मूलकं दूतिं स्थंदयंश्च मुहुर्मुहुः ॥
९ कामकेलिकलाभिज्ञः सुखयच्चिविवैर्गुणैः विसृष्टकामसलिलां वशीकुर्यान्मृगीदृशं १० नारी विसृष्टकुमुभेषु
जजारतांते नृत्यं करोति वकुवल्गुनरोदने च वै कल्पमेति मुकुलीकृतवारुनेत्राशक्रोति नो किमपि बोधुमति प्रयासा ११

दमाभग्रभै स्त्रीहरुनाथाजैपनिगर्छन् मधुरकेहि ववनयो ल्छन् आनंदले अक्षपातपनिगर्छन् आंघाठोरोचिमलं छन् पछिवकुतथाक
नालेकेहिपनिवेष्टागर्तनसकन्याहुंछन् ११ अवसुरतका सत्ताईसुभेदकहंछन् स्त्रीपुरुषदुवैकाधेरैवेरमावीर्यपातहुनु १
स्त्रीकामात्रेधेरैवेरमावीर्यपातहुनु २ पुरुषकामात्रेधेरैवेरवीर्यपातहुनु ३ स्त्रीपुरुषदुवैकाएकैवेरमावीर्यपातहुनु ४

युतः

स्त्रीकोमात्रेठिकैवेरमावीर्यपातकुनु ५ पुरुषकोमात्रेठिकैवेरमावीर्यपातकुनु ६ स्त्रीपुरुषद्वैकावांढोवीर्यपातकुनु ७ स्त्रीकोमात्रवांढो
वीर्यपातकुनु ८ पुरुषकोमात्रेवांढोवीर्यपातकुनु ९ स्त्रीपुरुषद्वैकोसाहावेगकोवीर्यपातकुनु १० स्त्रीकोमात्रसाहावेगकोवीर्यपात
कुनु ११ पुरुषकोमात्रसाहावेगकोवीर्यपात १२ स्त्रीपुरुषद्वैकामध्यमवेगकोवीर्यपात १३ स्त्रीकोमात्रमध्यमवेगकोवीर्यपात १४ पु
रुषकोमात्रमध्यमवेगकोवीर्यपात १५ स्त्रीपुरुषद्वैकामंदवेगकोवीर्यपात १६ स्त्रीकोमात्रमंदवेगकोवीर्यपात १७ पुरुषकोमात्रमं

द्विरमध्यमशीघ्रसंभवानरनार्योक्तविस्तृष्टिरुच्यते समयप्रमितिप्रभेदतो नवधैवंसुरतंसमीरितं १२ चंडमध्यम
मंदारव्या-स्त्रीनूवेगांस्तविदुस्तयोः क्रियावत्रिविधाप्रोक्तालघुमध्यविरोदयाः १३ अत्रापिकालभेदेन नव
धातंसमूहयेत् सप्तविंशतिसंख्याहि कीर्तितेवंरतिर्विधैः ॥ १४ ॥ ७ ॥

दवेगकोवीर्यपात १८ स्त्रीपुरुषद्वैलार्द्धथोरैवेरसमसुखकुन्याकाम १९ स्त्रीलार्द्धमात्रेथोरैवेरसमसुखकुन्याकाम २० पुरु
षलार्द्धमात्रेथोरैवेरसमसुखकुन्याकाम २१ स्त्रीपुरुषद्वैलार्द्धठिकैवेरसमसुखकुन्याकाम २२ स्त्रीलार्द्धमात्रेठिकैवेरसमसुख
कुन्याकाम २३ पुरुषलार्द्धमात्रेठिकैवेरसमसुखकुन्याकाम २४ स्त्रीपुरुषद्वैलार्द्धधेरैवेरसमसुखकुंदैरहत्याकाम २५
स्त्रीलार्द्धमात्रेधेरैवेरसमसुखकुंदैरहत्याकाम २६ पुरुषलार्द्धमात्रेधेरैवेरसमसुखकुंदैरहत्याकाम २७ एतिसप्तार्द्धसूतरहकासुर
तकामेदकुंछन् ११ १४

अ. रं. भा
२

साहावेगले सुरतगदीधरे वीर्यकोपातकुंछ. कामले व्याकुलपति कुंछ. मंदवेगले सुरतगदीधरे वीर्यकोपातकुंछ. व्याकुलपति कुंदैन मध्यमवेगले सुरतग
दी मध्यमवीर्यकोपातकुंछ. व्याकुलपति मध्यमे कुंछ १५ अघि भगलिंगका प्रमाणले मात्रै मृगीय भृति स्त्रीर शशभृति पुरुषक हियाका कुच अव
अरुचि हुले पनि तने स्त्री पुरुषको लक्षणा कहिंछ वदुधाम सीनाकेश भयाका वडानेत्र भयाका शान्त स्वभावका थोरो आहार पतलो शरीर भयाका
सर्वदा पवित्र मेरहन्ना राशो वादुलो मुख भयाका साना साना वरोवर पंक्तिमित्थाका दांत भयाका हात पाउ गलो घुंटा गति ग्रा. पिरौंटा एतिमा वदुधका लोको

प्रवंडवेगे वदुधो विस्मृष्टिः कामाकुलतं रतिलोलताय स्यान्मंदगेगे विपरीतमेतत्तन्मध्यभागः खलु मध्यमेतत् १५ अथ शशस्वरूपं
निरूप्यते प्रायः कामलकुंतलाः दृष्टुं दृष्टाः शान्ताश्चतुष्टयानाः सूक्ष्मांगाः शुचयः सुवर्तुलमुखास्तत्प्रात्यदंतास्तथा विभ्राणाः कर
जानुपादजघनग्रीवोरुषुष्णामतां फुलां भोजमहासुगंधिमदनस्पंदाः विनीताः दाशाः १६ अथ वृषलक्षणां कूराः योन्नतमौ
लयोदृढभुजाः सुप्रौढवक्षस्थलाः रूक्षाः कूर्मनिभोदराश्च कठिनास्पागान्विताः पीवराः शोणान्तस्थिरदीर्घलोचनभृतः स्वारक्त
हस्तोदराः बालोलावृषभानवांगुलमितं कामांकुशं विभ्रति १७

ठिभयाका फुलाका कमलजस्तो सुगंधिवीर्यभयाका नमुस्वभावका एता पुरुष दाशनामभयाका जानु १६ अववृषनामा पुरुषकालक्षणा कहिंछ
नृनृरस्वभाव उबोनिधार मोटा वलिया वादु भयाका छाती फकीका रुयोसाट्टो पुष्टदेह भयाका कछुवाका जस्तो पेट भयाका दाता भयाका लाल
कोना भयाका ठुला स्थिर भयाका लाल हतका ला चंचल विन्न नो अंगुलाका लिंग भयाका एता पुरुष वृषभनामभयाका जानु १७ ६२

उरुः
२

अवअश्वनामापुरुषकालक्षणकहिंछन् लामामोटाकेशभयाका वंचलवडावडानेत्रभयाका कोधीखभावभयाका गलोदंत कानमुख एतिपतलो नामु
भयाका लोमिखभावका पुष्टछाती लामावाहुभयाका निद्रावहुत अलिखभावभयाका नख गोडा पिरौडा थोडोटेछाभयाका गंभीरवचनवोलन्या
१८ अधिकठीटा नानातरहकासुरतमाकुशलमै कैहे कैहे सुरतगत्या लामाओलाभयाका घोटामोटास्त्रीकन संभोगगर्नरुवाउन्या अधिकआहारम

अथाश्वलक्षणानि दीर्घस्थूलशिरोरुहाश्चलदतिस्फारेक्षणाः क्रोधना अत्यंतकृशदीर्घकंधररदश्रोत्राननालोमिताः पीनोरस्थलदीर्घ
वाहुयुगलानिद्रालवोलालसाः प्रोठावक्रनखंधिजानुयुगलागंभीरसंभाषिणः १८ धृष्टाः खंडरतेरताश्चनितरां दीर्घांगुलिश्रेणायः स्थू
लस्त्रीरतिलालसावहुभुजोगत्यातुष्टथ्यान्विताः भूदिक्षारविगंधिमन्मथजलप्रायास्तथायाकुला आदित्यांगुलसंमितं चतुरंगालिंगं
सदाविभ्रति १९ अथमृगीलक्षणां सांक्षेकं चित्तकुंतलासमशिरातन्वीमुतुंगस्तनीपुष्पेन्दीवरलोचनाल्यविवरघ्राणावतुष्टो
दरी आरक्ताधरपाणिपादयुगलापीनारुकाभालयाप्रायः कोमलवस्त्रिवर्धभुजकाविस्तीर्णगंडश्रुतिः २०

याका ठलकी ठलकीहिडन्या खारकाजसोगंधभयाको धेरैवीर्यभयाका वाहुअंगुलकोलिंगभयाको एसापुरुषअश्वनामभयाका जानु १९
अवमृगीनामास्त्रीकालक्षणकहिंछन् घनाघनाघुंघुरियाका केशभयाकी नसानदेघियाशरीरभयाकी पतलीउवास्तनफुल्याकानीलकमल
जस्तानेत्रभयाकी नाककापोरासानाभयाकी सानुकटीभयाकी ओठहतकालापैतालो एतीलालभयाकी तिग्राभग एतिपुष्टभयाकी अत्यंतको
मल लताजसोवाहुभयाकी गंडस्थलरुकात एतिवाकलाभयाकी २०

अरंभा
१०

इयवशेभयाकी नरमदेहकी कोकिलजस्तोमधुरस्वरभयाकी सुरतमा अधिकलगतीगर्भाभयाकी कमलकाजस्तोगंधभयाकोवीर्यभयाकी थोडाआस
र वाकलावाक सोजाओंता हातिकाजस्तोहिं डार्द छ अंगुलगहिरोभगभयाकी सतीमृगीनामभयाकीजानु २१ अश्वानामभयाकी स्त्रीकोलक्षणक
हिंछ केंदिउवोकेंहिनीवोनिधारभयाकी मोटावीसा घताकेश नामुगलो कमलजस्तानेत्र कानमुखएतिलाभुभयाकी वाकसनएति

ईर्ष्यालुः सुकुमारिकापिकरवाऽत्यंतरतेलंपटाविभ्रतं वुजमंजुगंधमदनस्यंदंतथात्पाशना सुश्रोणिः सरलांगुलिर्गजगति
श्वंचन्मनोहारिणी ज्ञेयानि स्रष्टुंगुलैः परिमितंगुह्यवहंती मृगी २१ अथवडवालक्षणानि मौलिनिभ्रसमुन्नतं विदधती
स्थूनाडुसांडैः कवेनीलांभोजदलेक्षणागतगलश्रोत्राननाकोमला पीतश्रोणिपयोधराश्रुभगतिर्गभीरनाभीदुदाकिं - त्र
धधराचमांसलभुजाक्षामोटरीकोपिनी २२ शोणांभोरुद्वारुपाणिचरणानि दालुभोगधियाविस्तीर्णादधती कटिंचल
मनाः कांतेनुरागान्विता कामांभः पललप्रगंधिसुचिरासंभोगकालेडवेदिज्ञेयावडवानवांगुलमितंगुह्यवहंतीबुधैः २३

पुसभयाकी गहिरोनाभि अलिकमोटोओठभयाकी मोटापुष्टवाक सानुपेटभयाकीरिसाही २ नालकमलजस्ता सुंदरहातपाउभयाकी
निडाअधिकभयाकी सुरतमाअतिलगतीभयाकी चयटोकटी चंचलचित्रभयाकी पुरुषमावडोप्रीतिगर्भा मासुकाजस्तोगंधभयाकोवी
र्यभयाकी सुरतमाठेरै वरलेवीर्यपातगराउनसकिन्ना नौअंगुलगहिरोभगभयाकी यत्तीस्त्रीअश्वानामभयाकीजानु २२ २३

उतः
१०

अवहस्तिनीनामास्त्रीकोलक्षणाकहिंछु. नाकगंडस्थलकानगलोऽतिपुष्पभयाकी वडोमोटेओठ. कैलाओंवाभयाकी शरीरका जोनी जोनी थोरोवांगभया
की ठरी पतलाकालाएस्ताकेभयाकी छोटी मोटाहातवाहुपाउभयाकी गहिरोरुखोस्वरभयाकी कामलेव्याकुल तीखातीखादांत दुष्टस्वभावभयाकी
लाजमान्या २४ दुष्टस्वभाव थोरैवलियोअंग वेपूटास्तनभयाकी वहुतैवडाकहलेसुरतमावीर्यपातगराउतडाकिन्या वहुतआहार पापिष्ठ

पीनधाराकपोलकर्णगलकप्रस्फारलंबोद्धिकापिंगाक्षीदरवक्रपर्वनिवहाष्टध्वल्यनीलालका इत्थास्थूलकरांछिवाहुयुगलांग
भीरुरुक्षस्वराकामार्त्तसततंसुतीक्ष्णदशनाडुष्टाववीतत्रया २४ दुःशीलान्यवलांगिकाष्टधुक्वाकसैकसाधारतावसंतवहु
भोजनायनितरां पायेषुवद्धृष्टहा विभ्रत्येभमदोग्रगंधमपि साकंदर्पनीरंसदाज्ञेयभानुमितांगुलीकमदनावासाबुधैर्हस्तिनी
२५ इतिनिर्दिष्टभेदानां व्यभिचारोपि न क्षते श्रेष्ठमध्याधमत्वेन सांकर्याच्च विशेषतः ३६ ६ इत्यनंगरंगोजातिविशे
षपूर्वसुरतनिरूपणानाप्ततृतीयस्थलं ३

भावभयाकी हातिका मदकाजस्तोगंधभयाकोवीर्यभयाकी वाहुअंगुलगाहीरोभगभयाकी एस्त्रीस्त्रीहस्तिनीजानु २५ इकहियाकास्त्रीपुरुषकाल
क्षणाकहिसवैकुंछनू कंहिकोहिंऊछनू कहितडुवैजातकास्त्रीपुरुषकालक्षणाएकैस्त्रीपुरुषमापनिदेधिंछनू संपूर्णनक्षणाभयाकाउत्तमजानु
थोरैकमूलक्षणाभयाकामध्यमजानु थोरैलक्षणाभयाकाअधमजानु २६ योजनंगरंगनामाग्रंथमातृतीयस्थलसमाप्तमयो ३ ६

अरंभा
११

अवस्त्री का जौन जौन उमेर मा ज्या ज्या नाम कुंछ सो कहिंछे सो ह्वर्य सम्म की स्त्री वाला कहिंछे सो ह्वर्य सम्म की स्त्री तरुणी कहिंछे तीसरे
पिउंभो पचपन्नवर्ष सम्म की पौठा कहिंछे पचपन्नवर्ष दे पिउंभो की स्त्री वृद्धा कहिंछे तौ वृद्धा स्त्री संग सुरत के हे पति नगर्नु १ अवजौन उमेर की स्त्री जि
सवेला मा जगा का सुरत ले प्रसन्न कुंछे सो कहिंछे वाला स्त्री सुरत मा अंधारा मा वहुतर वृस कुंछे न पछि पछित उज्याला मा पति निकै सो छे न तरु

अथांग जानां सामान्य धर्मी निरूप्यते यावत्सोडश संख्य म द्द सुदिता वाला ततस्त्रिंशतं ३० यावत्सातरुणीति वारा विशिरेवेः ५५ संख्या तु
यावद्भवेत् सा पौठेत्यभिधीयते कविवरैर्वृद्धा ततः सा स्मृतानिंशा काम कला कलाप विधिषु त्याज्या सदा कामिभिः १ वाला न
वीन सुरते सुदिता तमिस्त्रे संजायते थतरुणी महति प्रकाशे पौठा प्रकाशतम सोः समुपैति सौख्यं वृद्धान तु कचन जीवित हरिणी
सा २ वाला तौ बूल मा जाइ सरुणी भूरि भूषणैः सुधे मार ज्यते पौठा वृद्धा वाला पगौर वैः ३ ६२

णी स्त्री उज्याला का सुरत मा प्रसन्न कुंछे न पौठा स्त्री उज्याला अंधारा दुवै जगा का सुरत मा प्रसन्न कुंछे न पुरुष कन पति आनंद गरा उछे न वृद्धा स्त्री को सं
गनगर्नु वृद्धा स्त्री का सुरत ले प्राण पति दुर्छे २ पान का विरा फल का माला प्रभृति वस्तु ले वाला ईषु सिगर्न सकिंछे नाना तरह का गहना ले
तरुणी स्त्री सुसिगर्न सकिंछे पौठा स्त्री प्रीति ले प्रसन्न कुंछे वृद्धा स्त्री नाना तरह का वार्त्ता लेर समान ले प्रसन्न कुंछे ३ ६२

उरुः

११

पतलाशरीरकी अधीक अलूगी गौरा कों घिभयाकी ठे रै दिन पर्यंत पतिको विरह भयाकी काता वर्णकी एसी स्त्री पुकुलो भगभयाकी कुंछे मोटो व
 ५ टो शरीरभयाकी गोरो घरी भयाकी पुटूकी पतिको वियोग भयाकी पुष्ट कों घिभयाकी एसी स्त्री साहो भगभयाकी कुंछे ४ कफ स्वभा
 वको शरीरभयाकी स्त्री उत्तम जानु पित्त स्वभावकी स्त्री मध्यम जानु वात स्वभावको शरीरभयाकी स्त्री अधम जानु अवर्द्धती न स्वभाव दुन्या स्त्री

रुशतनुरति दीर्घा निम्न कक्षा व रुष्मा सुविरपति विमुक्ता कामिनी स्या युवांगी विपुलतर शरीरा गौरवर्णा व खर्व सतत सुरत योग्या
 मूढ कक्षा दृढ स्यात् ४ अथ प्रकृति लक्षणानि कफ प्रकृति रत्नमा पित्त लामध्यमा स्मृता अधमा वात लानारीत स्वक्षम अभिदध
 हे ५ सुस्निग्ध दंत नख लोचन पद्म पुग्मा मानो न्नता प्रियतम सुदृढा नुरागा श्यामा यशीत मृदु मांसल गुह्य रंध्रा प्रोक्ता क
 फ प्रकृति रेव वरा पुरंध्री ६ स्या पित्त लानु गौरांगी शोण लोचन पानिजा क्षण क्रोधा पसन्ना व पीत स्निग्ध योधरा ७

कोल क्षण कहिंछ ५ दंत नख नेत्र चिह्न भयाकी सन्मान ले प्रसन्न दुन्या पति माव डोयी तिषा घन्या र्धम वर्णकी शीतल कव
 लो पुष्ट भगभयाकी एसी स्त्री कफ प्रकृति की सवै स्त्री माश्रेष्ठ जानु ६ गोरो शरीरभयाकी नेत्र नख लाल भयाकी क्षणमा क्रो
 धगर्न्या क्षणमा प्रसन्न दुन्या स्वभावकी वाक अतस्त पुष्ट भयाकी एसी स्त्री पित्त प्रकृति की जानु ७ ७२

अपाककागंधजस्तोगंधआउत्यापसिनाभयाकी सुंदरबुद्धिभयाकी पुकुलोतातो २ भगभयाकी सुरतमावों डैवीर्यपातगराउनसकिन्या सु
स्तीस्त्रीपितृप्रकृतिकीजानु ८ साहोअंगभयाकी रुधाकेशभयाकी वहुतवोलना चंचलस्वभावकी वहुतआधार कालानावरन
त्रभयाकी ९ कालोपुस्तोवर्गभयाकी सुरतमावडाकठिनलेवीर्यपातगराईसकिन्या गाइकाजिभ्राजसोभगभित्रभयाकी सु
स्तीस्त्रीवातप्रकृतिकीअधमजानु १० अवदेवतागंधर्वहरजस्तोस्वभावभयाकी स्त्रीहरुकालक्षणाकहिंछ प्रसन्नमुखक

विभर्त्तिधर्मसलिलंविस्त्रगंधिसुबुद्धिका श्रुथकोदमवरांगीचकुशलासुरतेमृदुः ८ वातलासुकठोरंगीरुक्षकेशीपु
लायिनी चंचलावहुभोज्याचक्रधमपाणिजलोचना ९ श्यामधूसरवर्णीचसुरतेकठिनाभृश गोजिक्ताभरवरस्पश
विभर्त्तिमदनालयं १० अथदेवसत्वाद्याउच्यंते प्रसन्नवक्रांबुजसौरभांगीसेतोषयुक्ताशुचिकर्मदक्षा धियंव
दाभूरिजनाधनाढ्यानारीयमुक्ताकिलदेवसत्वा ११ संगीतलीलारसिकातिशीलासुगंधिमात्मादिरुचिः शुभांगी

विनासिनीनिर्मलचारुवेष्टागंधर्वसत्वावनिताप्रदिक्षा १२ मलकाजस्तोसुगंधआउत्याशरीरभयाकी संतोषयुक्तपवित्र
कर्ममाकुशलसवैजार्दनिकाजागर्त्यावचनवोलना जनधनलेपूराभयाकी सुस्तीस्त्रीदेवस्वभावभयाकीजानु ११ गाउनवजा
उनामावडोरसभयाकी वडोउत्तमशीलभयाकी सुगंधमालाकूलरुचाउत्या नानातरहकाविलासजान्या साफ सुंदरगहनाकपरा
पहिरिसुधरहुन्या सुंदरअंगभयाकी सुस्तीस्त्रीगंधर्वस्वभावकीजानु १२ ६५

लज्जामय्याकी मद्यमांसरुचाउत्था. पुष्टस्तन. गोरदेह. क्रोधीस्वभावभयाकी. भोगकोवकुतइछारायूना. एस्तीस्त्री यक्षस्वभावकी जानु १३ घर
माआयाका मनुष्यको सन्मानगर्त्या. संगिनी हस्तसंगयीतिरायूना. निर्मलचित्रभयाकी. नासातरहका बत उपवासगर्त्या. एस्तीस्त्री मनुष्यस्वभावकी
जानु १४ दुष्टआचारभयाकी. ननिकोर. धेरै भोजनगर्त्या. रिसाहास्वभावकी. मद्यपानगर्त्या. तातो शरीरभयाकी. छोटा देह. कालोवर्णी.

अथेतलज्जामधुमांससक्तापीतस्तनीवंपकगौरदेहा रोषान्विता संततभोगवांछाप्रोक्ता कवीन्दैः खलु यक्षसत्त्वा १३ आतिथ्य
सख्यादिपुवद्धभावानुरागिणी निर्मलचित्रवृत्तिः नानावतैरेतिथया प्रयासं मनुष्यसत्त्वा परिकीर्तितासा १४ उश्चारिणी कु
त्सितभूरिभोज्याहृष्टा सवाशापरितप्रगात्री स्वर्वाति कृद्मासविकारवक्रामासिन्ययुक्तेति पिशाचसत्त्वा १५ वाकुलभ्रांतशीला
वसोऽस्मासंवदुजंभते निद्रासक्ता वसतंतं नागसत्त्वेति सोध्यते १६ उद्वेगंतिफलंकुर्यान्नेत्रे संश्रामयेन्मदुः अधतीता वसतंतं काकस
त्त्वेति सोध्यते १७ ७

नराशो मुख. मलिनस्वभावभयाकी. एस्तीस्त्री पिशाचस्वभावकी जानु. १५ अशुताईभयाकी. बंवलचित्रभयाकी. वारंवार स्वासफेर्नी. धेरै ज
भाउत्था. अधिक निद्राभयाकी. एस्तीस्त्री नागस्वभावकी जानु १६ विनाकारण भयमानि. चित्रवंवलभयाकी. वदुतै शोकामांन्याभयाकी. क
सैको विश्वास न मान्या. वारंवार नेत्र धुमाउत्था. एस्तीस्त्री काकस्वभावकी जानु १७

अरंभा

१३

अत्यंत चंचल स्वभाव की नेत्र व कुत चंचल भया की जग राहु न्या मा दंत लेटो कन्या एसी स्त्री वादर स्वभाव की जानु १८ अर्को लार्डन निको
लागु न्या दुष्ट वचन मात्र बोली न्या नाहान धुन मानिको तमा न्या एसी स्त्री गर्द स्वभाव की जानु १९ मृगी यभृति जादि देवता यभृति सत्त्व कफ
यभृति धृति ससमा सवै वाट वडिया आया की उन्नम जानु कसे वाट वडिया कसे वाट घटिया कामा जा आये भया कफा दिष्ट कति लेज सो

अत्यंत चंचल या तु सत तो झुत लोचना दंत संगर रक्ता व कपि सत्वेति सोच्यते १८ स्वभावा दुष्ट का कानि विप्रिया एव भाष्यते ॥
अपेतरा गा स्नाना दोखर सत्वेति सा स्मृता १९ जाति सत्वा दयो ये वै नारीणा मत्र भाषिताः यधानं प्रकृति र्ज्ञेयाने शुसर्वेषु पंडितैः ॥
अथ नारी नाश हेतु रूच्यते पितृ सद न निवास संगतिः पुंश्चलीभिः प्रवसन मपि पत्यु र्वा द्वकं सेष्यता व वसति रध्व पुंभिर्दु
ष्ट शीलैः स्वव शं क्षतिरपि निज वृत्ते र्ये धितां नाश हेतुः २१

आयो सो मुख जानु २० अवस्त्री का विग्रहा का कारण कहिं छन पितृ का घर सधै वास वेश्या स्त्री हर को संग आक्र पति
को पर देश वास बुढो खस मपाउनु स्त्री ले वडिया गर्दी पति पुरुष लेति को तमानु दुष्ट पुरुष का छिमा कमावस्तु आफै पुरुषा दुनु को नै
प्रकार ले जीविका न चलनु एति तर हले स्त्री हर आक्र पति छाडि वेश्या हुं छन २१ ६ ६३

शुः

१३

अवस्त्री हरले पुरुषदेष्टिविरक्तकृत्याकारणकहिंछन् यानलाउननदिन्या अतिअदत्तिपतिकुनाले अरुस्त्रीमालंगटभै आमुसम्मानयी
तिनगर्न्यपतिकुनाले संत्रयंत्रकाज्याडुदनाले पतिसंगचित्तफेरिदिनाले जुमसोपुरुषकुनाले ऋतुकालमात्रैवठियादितप्रयासकैवेर
मात्रसंभोगगर्न्य अद्यपि संभोगनगर्न्यपतिकुनाले दरिद्रपतिकुनाले रोगाहाडुवलोपतिकुनाले अधिककठोरमनभयाकोपतिकुना

अथवैराग्यहेतुः कार्यण्यदतिमानरागविरहयोगादिपारुष्यतोमालिन्यात्समयज्ञतादिभयतः शोकाद्विरहादपि॥
भर्तृणां तनुतादिभिश्च वपुषः काठिन्यातः शंकनादोषाणां च वृथा प्रयाति वनिता वैराग्यमुच्चैः सदा २२ अथवि
रक्तालक्षणां नानिप्रपत्तिभर्तारं नोत्र संशयकृति वियोगे मुखमाप्नोति संयोगे श्वाति सीदति २३ शय्या
मुपगता शोते वदनां मार्द्ध्यं विना तन्मित्रैर्द्वेष्टिमानं च विरक्तानां भिवां कृति २४

आफुलेकेहिनविराईदोषलाईपाउनालेस्त्रीलाईपतिदेष्टिवैराग्यहुंछ २२ अवविरक्तस्त्रीकालक्षणाकहिंछन् पुरुषकासात्रेहेर्दिन
पुरुषलेकेहिसोयपुछगर्दीउत्रापनिदिन्न पतिसंगरहंदा मनमाहुः खमांछे पतिसंगनभयासाखुसिभैरहंछे २३ विछाउनामाप
तिसंगरहंदा निदायाजैपाछे पुरुषलेबुवनगर्दी मुखपुछछे पतिकामित्रकोदोषगर्छे पतिलेगन्याकासमानकोपतिइछागर्दिन रक्तीस्त्रीक
न आफुमाविरक्तभयाकीजानु २४

अरंभा
१४

अवधारप्रकारको प्रीति कहिंछु नैसर्गिकी नामा १ विषय जानामा २ समानामा ३ अभ्यासिकी नामा ४ चार प्रकारका प्रीति कुंछु २५ अवर्द्धवाम
प्रकारका प्रीतिको लक्षण कहिंछु स्त्री पुरुषका स्वभावैले वस्याको साहेवां धियाको वियोग कुंदा स्त्री पुरुष दुवै कनडु खडुन्या अवको नै उपाय ले
पनि गरिन सकिन्या एस्ती स्त्री नैसर्गिकी नामा जानु २६ माला चंदन नाना तरहका गहना कपरादिना लभया की प्रीति विषय जानामा जानु स्त्री
को प्रीति राख्या पुरुष ले पनि प्रीति राख्या पुरुष ले पनि प्रीति राख्या स्त्री ले पनि प्रीति राख्या एक ले छोड द अर्का वाट पनि छुट्ट्या एस्ती प्रीति समानामा

अथ प्रीति रुच्यते नैसर्गिकी विषय जा समावाभ्यासिकी तथा चतुर्विधेति विद्वद्भिर्देयतो प्रीतिरुत्तमा २५ अभ्यास विषया साध्या
देयतो सहजा च या सांडानि गडभूता च प्रीति नैसर्गिकी मता २६ माला चंदन भोगाद्यै विषयैर्वर्द्धिता तु या प्रीति विषयया प्रोक्ता
समयोगे समास्मृता २७ आखेट देव पूजादिके लिसंगीत कर्मसु अभ्यासयोगाद्या दृष्टि या तिसाभ्यासिकी मता २८
अथ भोजनादिव्यवस्था भोजनं द्विगुणं स्त्रीणां बुद्धिः कृत्ये चतुर्गुणं निश्चयः षड्गुणः पुंभ्यः कामवदस्तथा मृधा २९

जानु सिकार खेलामा देवताका पूजा दर्शन गर्न जां दामा सहज कतै खेल दामा गाउन्या वजाउन्यामा चारंवार भेट कुनाले वछा की एस्ती प्रीति
अभ्यासिकी नामा जानु २८ अवस्त्री हरु को स्वभावैले भयाका गुणार दोष कहिंछु नै पुरुष भंदा दुवै गुण आहार स्त्रीका अधिक कुं
छु कार्यमा चार गुण बुद्धि अधिक कुंछु पुरुषका भंदा छु गुण अधिक आठ कुंछु पुरुषका भंदा आठ गुण अधिक काम कुंछु २९ छ

५५:
१४

अवस्त्रीसूतकोभगकोभेदकहिंछ कोहिस्त्रीकोभगभिन्नकमलकाकेशरजस्तोकोमलकुंछ १ कसैस्त्रीकाभगभिन्नगुटिकाजस्तोकुंछ कसैस्त्रीकाभग
भिन्नवाउरीपयाजस्तोकुंछ ३० कसैस्त्रीकाभगभिन्नगार्डकाजिभ्राजैखस्तोकुंछ तसमागार्डकाजिभ्राजैखस्तोभगभंदा वाउरिपयाजस्तोभगभ्रंछ
तसभंदागुटिकाजस्तोभिन्नभयाकोभगउत्तम तसभंदा कमलकोकेशरजस्तोभगउत्तमजानु ३१ स्त्रीकाभगकामाफमा मानुकंदर्पकाअंकुश

अथयोनिस्वरूपम् योनिरभ्यंतरंकापिप्रश्न किंजल्ककोमला कापिस्याङ्गुटिकाकीर्णकाविद्वलिचयाकुला ३० गोतिद्धाभारव
रस्यर्णकाविदभ्यंतरेभवेत् पूर्वपूर्वतरातासुश्रेष्ठाज्ञेयाविचक्षयोः ३१ योनिमध्येस्तिनाड्येकाकामांकुशसमाहिता लिंगेन
क्षोभितासैवस्त्रवेद्यारितिरंतरम् ३२ वरांगरंध्रादूर्ध्वतुनासिकाभंयदक्षिततः मन्मथश्चत्रमित्यादुराख्यमदक्षिरावये

३३ कामातपत्रात्सृजतिसस्यंदक्षितकीर्णते योनिरंध्रेनातिदूराधूरीचंद्राक्षिताडिका ३४ मनोजवारिसंधूरी

स्त्रीणांतिष्ठतिसर्वदा तद्विस्तृष्टादुतानारीप्रोच्यतेधूरीसूरिभिः ३५ जस्तोभयाकि एकनाडीछ तसलार्दलिंगलेवलार्ददिंदानाहाव

एवकृतपतलोवीर्यजस्तोसधैवुदुन्नाकुंछ ३२ स्त्रीकाभगकाछिदुमाधिनाकजस्तोजोदेधिंछ सकलशरीरकानसाकोजोनीभयाको तोका
मच्छत्रनामाहोभनिजानु ३३ ताहावाटबुह्याकोथोरोवाक्तो स्यंदनामभयाकोजानु भगभिन्नछिदकानजिकेमाधूरीचंद्रनाम
नाडीछ ३४ तोनाडीसधैवीर्यलेधूरीरहंछ ताहावाटजोबुदुंछ सोवीर्यबुह्याकोहोभनिजानु ३५ ६

अवसह जैले पत्नी कन आकावशमापन्या स्त्री कहिंछन रोग हरु ले डुव ताया की धेरै दिन देखि पतिकोर ह भया की मैदा दिन की सुत्त कारी. छ मैदा उपर
की गर्भिणी. कामज्वर ले अत्यंत पीडित भया की. बहुत आसक्त भया की. रज भै चारो दिन उपर बाहु दिन पर्यंत की एति तर ह का स्त्री हरु लाई. पुरुष ले वों डै
वीर्य पात गराउन सकिंछ ३६ एकै रात मा डुवै तीन वेर सुरत गर्दी पहिला सुरत मा धेरै वेर ले स्त्री को वीर्य पात कुंछ दो स्त्रा सुरत मा वों डै वीर्य पात कुंछ
ते स्त्रा चौथा सुरत देखि जून जून वों डै कुं दो जांछ पुरुष का भया पहिला सुरत मा वों डै वीर्य पात कुंछ दो स्त्रा सुरत मा धेरै वेर ले वीर्य पात कुंछ ते स्त्रा चौथा सुर

अथा ल्यसा ध्यावाते रोगादि श्रान्त देहा विर विर हवती मासमात्र प्रसूता गर्भा लस्योचन व्याज्वर युत तनु कात्यक्त मान प्रसंगा स्नाता पुष्पावसाने
नवरतिसमये मेघ काले वसंत प्रायः समन्तरागा मृगश्रिभुनय मास्त्वत्यत साध्याते सा ३६ कंदर्प पुष्प प्रथमे लभया भिरै रात्त्रि वनिताल
भंते शीघ्रं द्वितीये धृत भूरि भावाः पुंसः क्रमोयं विपरीत युक्तः ३७ अथ सुरता भिलाष विद्वानि संगृह्णात्यलका मुकुसुतत युगं वस्त्रेण
वाद्यादये दंते नाप्यधरं दशोच्च विरमेत्संजात लज्जा क्षणं प्रायश्चुवति वालकं निज वपुः संजंभते जंभते रथां वापिरुणा द्विपश्यति वदो मूलं हस

त देखि जून जून लो कुं दो जांछ ३७ नवीन नायिका सित पै हे का सुरत मा पेछ लाग्या कावे नामा वसंत ऋतु मा सुरत मा अ ॥ त्यादरात् ३८
तिता गुभया की भयापनि वों डै वीर्य पात कुंछ ३७ अब सुरत को दृष्टा गर्भ्या स्त्री को बिह कहिंछ आपना अलक के दाव टोल छे. चारं बार स्तन ठाक्या
जै गछे. दांत लो ओठ दवाड छे. लाज माना जै गरि. एक क्षण लाग्या को काम पनि छोडि दिंछे. आपना वरि परि वस्या का वाल ख को बुं वन गछे. ओं
ग भौं वछे. जं भाई गछे. बारो छे का जै गछे. आपना को छी हे छे. नायक को मुख देखूनी मात्र वडा आदर ले थो डो हांस छे ३८ ६

संगिनीह रुलाई अंकमालगर्छे. मीठामीठावचनबोलछे. आफुपनियोकसोहोभनिकेहि सोधछे. कसैलेनसुन्यात देघन्या औ सरपायाकेहिकुराघनिग
छे. हंस्यार्इ दोमुखगर्छे. विनाकारणनाजमान्याजसोगर्छे. कतेहिइदा. उल्लास. संगैहिउनकोनैछल्लेपनि कनसिमीकनाउंछे. जसलाईदेघिस्त्रीहरु
सुत्तायेछागर्छेन. तसलेसंगसुरतकोइछाअवश्याभतिजानु ३९ अनंकरंगमायोसामान्यस्वभावकहिन्यायतुर्थस्थलसमाप्रभयो ४

आलिंगेस्वसखीप्रियंपलपतिप्रसुत्रंयाचतेप्रयत्नंनवभाषतेस्मितमुखीवीडोवृथाधारयेत् व्याजेनैवविनं वतेप्रकुरुतेमौलौव
कंदूयंतनारीणासुरतस्यहावुधजनैर्ज्ञेयेतिभावेःसदा ३९ इत्यनंरंगोसामान्यधर्मनिरूपणंतामचतुर्थस्थलं ४ विवि
त्रवेशाभ्युचिकर्मदक्षासुशीलिनीदंतनखाद्विरक्ता मनोजसंग्रामविनोदरम्यास्यान्मध्यदेशप्रभवापुरंध्री १ उपभोगकला
नुरभिणीविरसंगरसप्रतोषिणी करघातनतुष्टमानसावनितामालवदेशसंभवा २

अवदेशकास्त्रीहरुकोस्वभावकहिंछ. रंगविरंगकागहनाकपराचंदनमालापहिरन्या. पवित्रकर्ममाकुशल. उत्तमशीलभयाकी. नख
लेकोदीमार. दांतलेदवाई. ओठचुंवनगरिदिंदानिकोमान्या. नानातरहकासुरतविनोदकनजान्या. मध्यदेशकाउत्तमस्त्रीवकुधारस्ताइ
छन १ नानाप्रकारकावस्तकोभोगगर्न्या. धेरैवरसम्भकासुरतलेपूसीमान्या. हातलेताडनागर्दमावकुतआनंदपाउन्या. मालवदेशका
स्त्रीकोस्वभाव. एसेतरहकोहुन्छ २. ४

अ. रं. भा
१६

छाती हरु मा धाप मा दी घू सी मा न्या नखले को दीर दांत ले दवाई ओठ बुं वन ग दी नी को न मा न्या बुं वन मा त्र ग दी प्र स न्न दु न्या अंक माल ग र्त्त रु वा उ न्या आ भी र दे
श का स्त्री य स स्व भा व का दुं छ न्न ३ अंक माल ग दी भा व डो ला गु दांत ले ओठ बुं वन र हा त ले ता ड न ग दी वों डे वी र्य नु हा ड न्या सु दर सु कु मा र शी र भ या का सु र
त ले आ नंद कुं दा ना या नै ग न्या ला ट दे श का स्त्री र सा दुं छ न्न भ ति जा नु ४ को म ल शी र का पा खे हा दि वे रे दु रा वा र ग न्या सु र त ग दी व डो पी डो मा न्या प्या ल भ र्त्त
री भा व कु त कु श ल ल ज्ञा न मा न्या दे व ता भा व कु त पु सु ला ग्दा ओ ध्र दे श का र का र्ण ट दे श का स्त्री हरु र सा स्व भा व का दुं छ न्न भ ति जा नु ५ सा हो वि ना ई न

अभिधात रु वि वि र जा ते न ख दं तैः परि रं भ ला ल सा व हुं बुं व न हा र्य मा न सा व ती ता भी र स मु द्ग वा स्मृ ता ३ परि रं भ ला लो लु पा र द क्ष त घा ते ई व से
ति स त्व रं सु कु मा र त नु र्म नो र मा सु र ते नृ त्प ति ला ट का मि नी ४ मृ द्दी दु रा वा र र ता व हं ती र ता र्ति मु चै र ति न र्म द क्षा त्र पा वि ही ना ति म नो र मा
व स्या दा व्र क र्ण ट भ वा पु रं द्री ५ ति तां त कं डू ति यु त स्म रा ल या दु वं ति वं ड - ज घा त ना धि रं र ति प्र यो गे च तु रा श्र ये धि तः सं की र्ति ताः का श ल
रा ह्य सं भ वाः ६ ई य द्वा त म नो र मा श्र नि त रं सा क्षे प वा ग्नि भ्र मा नि र्भु ज्ञा श्र य माः क ला सु कु श ला गा ढा नु रा गा नि ताः ना र्यः पा ट लि पु त्र
जा अ पि म हा रा ह्यो र्ग वाः सं त तं ना वे श - वि नो द भा व र सि काः सं की र्ति ताः पं डि तैः ७

था को भ ग भ या का लिंग ले सा हो हा ति सु र त ग दी घू सी भै धे
रे वे र मा वी र्य या त ग न्या ना ना त र ह का सु र त मा कु श ल भ या का र सा स्व भा व का को श ल दे श का स्त्री दुं छ न्न ६ हं स्या ई दे मुख ला उ ना ले अ ति रा म्ना
अ की ला ई अ त्रो ला ई यो ल ना मा सि पा लु ल ज्ञा न मा न्या वं व ल स्व भा व का गा उ नु व जा उ नु मा ला गा थ नु इ क ला मा सि पा लु आप ना दो स्त सं ग व डो पी
ति रा म्ना ना ना त र रु का ग ह ना पो सा क चं द न ल गा ई ठां ट पा र्त्त जा न्या र सा स्त्री प ट ना दे श का र म हा रा ह्य दे श का दुं छ न्न भ ति पं डि त ह रु भं द न्न ९

गु. १६

कूलजलाकोमलशरीरभयाका-चुंवन्नर-अंकमालगतीमावडोरसमान्या-दंतलेटोकदा-नखलेसाहोकोदीमाधूसकुन्या-सुत्तैसुत्तरतिगतीकोस्वभाव
भयाका-चंवलनेत्रभयाका-एसास्वभाव-चंगलाकोर-अंगदेशकास्त्रीकुंछन ८ विपरीतसुरतकोइछागती-जज्ञानमान्या-नखलेकोदीचकुतपू
सकुन्या-नायकमासधैप्रीतिराध्या-सुरतगतीमावडाजागु-उत्कलदेशकाएसास्त्रीकुंछन जगन्नाथजीकोदेशउत्कलहो ९ मीठावचनवोलन्या-
कोमलशरीरभयाकी-सुरतगतीमाअधिकवीर्यपातगती-क्रीडाविहारमाकुशलभयाकी-पुरुषमावडोप्रीतिराध्या-कामरुदेशकास्त्रीएसास्वभाव

कुसुमभृदुशरीराचुंवनालिंगनादौषदुतरधृतभावाकूरवेष्टाविरक्ता विषमविशिखमुद्धेतोकवेगापुरंध्रीभवति-तरवेगाअंगजावंगजा
च ८ विपरीतरताभिलाषिणीगंतलज्ञानखदानतोषिणी नितरामनुरागशालिनीमदनार्तीकथितेयमुक्कली ९ प्रियंवदाकोमलदे
हवध्रीभृशंडवंतीस्मरकेलिरंगे विलासदक्षाप्रचुरानुरागास्यात्कामरूपप्रभवापुरंध्री १० निजदोषनिगोपनेरतापरदोषग्रहणेषु
तत्परा वनितावनवाससंभवाठठदेहापरिकीर्तिताबुधैः ११ उपभोगरतासुलोचनालघुसंभोगविधेःसुतोषिता शुभवेद्यधराविबक्ष
णाकथितासाखलुगुर्जरीबुधैः १२ प्रचंडवेगाअतिक्रमसाध्याःसुकोपवत्यश्चलनेत्रपाताः भवंतिदुष्टाःकिलसिंधुजाताअवतिवाहीक
काजान् १० आपनादोषलुकाउत्तर-पराईकादोषप्रकाशगर्नजान्या-वनिगोसाहोदेहभयाका-चुंदेलखंडतरफकास्त्रीहरुएसाजान् ११ गहनाकपरा
पेहुनजान्या-अनेकतरहकावस्तकोभोगगती-सुंदरनेत्रभयाका-थोरैसुरतलेप्रसन्नकुन्या-बोलतजान्या-एसास्वभावभयाका-गुजरातकास्त्रीहरुजान्
१२ साहावेगलेसुरतगती-वडाकहलेवीर्यपातगतीउत्सकित्या-रिसाहाउहास्वभाव-चंवलनेत्रभयाका-सिंधुदेश-उत्कयनदेश-वाहीकदेशकानायि
काएसास्वभावकाकुंछनभनितान् १३

अरं भा
१७

नानातरहकावस्तुकोभोगगर्नामावडोरसमान्या धेरैतरहकासुरतजान्या फुल्याकाकमलकापत्रजस्तालेवाअतिसुंदरनेत्रभयाका नायकमावडोपीतिराष्
न्या सुस्तसुस्तरामो गरिहिडन्या जोनस्त्रीवाईदेघनीमात्रे पुरुषहरकामदेवलेमोहितकुंछन तेहोंतकास्त्रीएस्तातरहकाकुंछन २४ गोरोवर्षी सुंदर
नेत्ररमुखभयाका रामोवोली आपुमापुरुषकोपीतिवळाउत्तजान्या अत्यंतकेंदलोअंगभयाका सुरतकाअनेककलामाकुशल साहासाहापुष्ट

नानोपभोगरसिकारतिरंगदक्षाप्रोत्पुष्टपद्मनयनाप्रियवद्धरागा कंदर्पदर्पपरिदीपतभावशीलाज्ञेयानुवैमृदुगतिःखलुतेरभु
क्ती १४ गौर्यः सुनेत्रवदनारमणीयवाचः कांतानुरागरसिकाभुशकोमलंग्यः कंदर्पकेलिकुशलाः कथिताकवीदैर्नैपालजाः
कथिनपीनकुवारमण्यः १५ संभोगशिक्षाकुशलाः सलजाः प्रियोपभोगाः अतिचंडवेगाः मनोरमाः पुष्पपुरप्रसूताः स्फुरंगना
मादुतिलंगजाश्च १६ लघु-भोग- - साध्याः ससाहसावीतभयत्रपाश्च समानरूपाद्विडेप्रजातासौवीरभेदेमलयेश
नार्यः १७

नकुन्या एस्तातरहकानेपालदेशकास्त्रीकुंछन १५ सुरतकाअनेकप्रकारसिकाका लज्जामान्या वस्तुकोभोगगर्नजान्या साहावेगले
सुरतगर्न्या देशदामाधुसीलाग्दा एस्तास्वभावका पुष्पपूर तेलंगदेश मडदेशकास्त्रीहरजानु मडदेशमन्याको काडदातरफ १६ कोम
लशरीरभयाका मधुरवचनवोळन्या थोरैसुरतलेवीर्यपातगर्न्या वडोआटभयाका लज्जार डरतभयाका द्विड देशसौवीरदेश मलयदेश
कास्त्रीहरएस्तास्वभावकाजानु सौवीरदेशपंजावतरफ मलयभयाकोमधोरदेशहो १७

उरुः
१७

नखक्षतचुवन-अंकमाल-हावभावकटाक्षहरुकेहितजान्या-सुरतेलेमात्रैवकृतसुसकुन्या-वडोडुहास्वभावभयाका-रिसाहा-एसास्वभावकाकांवे
जदेशकार-पौंड्रदेशकाजानु-कांवेजदेशभोटकातरफर-पौंड्रकदेशकोकणाकातरफ १८ गहाडुयाशरीरभयाका-थोरैसुरतेलेसंतुष्टकुन्या-चुव
न-अंकमाल-हावभाव-कटाक्षकेहितजान्या-पर्वदेशका-स्नेहदेशका-खंधारदेशका-काश्मीरदेशकास्त्रीहरु-एसास्वभावकाकुंछ १९ पद्मिनीसृगीप्र

नखादिविद्यासकलाविहीनाः संभोगसंसर्दनजाततोयाः स्वभावतोडुसतमाः प्रचंडाकांवेजपौंड्रप्रभवाश्रुनार्यः १८ उर्ध्वगात्रा
नधुभोगतुष्टा-संचुवनाश्लेषणभावहीनाः स्नेहंगला-पर्वतजाश्रुनार्योगंधारकाश्मीरभवासथैव १९ जात्यादिमाप्यमितितश्च
सएव-स्तु-ज्ञात्वानरः सकलकामकलाधवीणाः संतोषयेवसतंतंसुरतप्रयोगैः प्राणैः समन्वयप्रयातिसकामिनीनां २० इत्य
नगरंगेदेशभेदनिरूपणानामपंचमस्थले ५ प्रागेवपुंसः सुरतेनयावन्तारीडवेभोगमुखंततावत् अतोबुधैः कामकलाध
वीणैः कार्यः प्रयत्नोवतिताडवत् १

भृतिजाति-देवगंधर्वहरुजस्तोस्वभाव-कफदिप्रकृति-तत्रदेशकास्त्रीकोस्वभावजानि-नानातरहका। सुरतमासिपालुभै-जस्तीस्त्रीलाईजस्तो
सुरतवाहिन्याहो-तस्तोसुरतगर्भापुरुषस्त्रीहरुकाधाराभंदाप्रतिपियारोकुंछ २० योअनंगरंगनामाग्रंथमानानादेशकास्त्रीहरुकोवकुंधा
कुन्यास्वभावकेहियाकोपंचमस्थलसमाप्तमयो ५ पुरुषभंदापहिलेस्त्रीकोवीर्यपातनभयासुखकुंदैनतस्कारणसुरतकाअनेककलाजा
न्यामनुष्यलेजसूतरहलेस्त्रीकोवीर्यपातपहिलेनहवसूतस्तोजस्तगर्भ १

अं.भा
१८

पद्मिनीमृगीप्रभृतिजातिदेवगंधर्वदिसत्त्व कफादिप्रकृति एके स्त्रीमादुर्द्वितीनजातिको लक्षणा आउनाले इतलार्इयु धार्इसकृदिन कुंछ
ए सैकारणा अतिसूक्ष्मकुनाले वंदकलापनिसकी देन २ सवे लोकका हितनिमित्त स्त्रीपुरुषका सुखनिमित्त अने कतरह का ओषध लेवों
डे स्त्रीका वीर्यबुद्ध्या युक्ति कहिंछ ३ शृंछो मरीच पिपला को धुलो महसंग गरि स्त्रीका भगभिन्नहालिदि नुर सुरतमा पुरुषमंदा पहिले स्त्री

जात्यादिसाम्यं दुर्मेयं सांकर्यादिविशेषतः अतएवातिसौक्ष्माच्च कलापीदोरगोचरा २ तस्माद्यो कहितार्थाय दंपत्योः सुखसिद्ध
ये नानौषधिविधानेन दुवयुक्तिरुदीर्यते ३ मधुना सहितं व्योषधूर्यं यस्यावरंगके निक्षिप्यते न तांगी सायुंसः प्राग्दुवतां व
जेत् ४ शुद्धशंकरवीजं च जातीरसविमर्दितं वरंगमध्ये निक्षिप्य नारी संधावयेदुते ५ चिंयाफलं ससिंदूरं माक्षिके
न समन्वितं क्षिप्रं गुह्यांतरे यासां प्रागेव दुवतां नयेत् ६ कर्पूरं टंकणं शंभुवीजं चेति त्रिभिः समैः सक्षौटैर्निप्रलिंगस्त
नरः संधावयेत् स्त्रियम् ७ ६

वीर्यपातगर्ह ४ शोधनगन्धाकोपारे जाइका पातकोरस वरोवर मर्दन गरि पहिले आपना भगमा हालि जो स्त्री सुरतगर्ह सो स्त्री पुरुषमं
दा पहिले वीर्यपातगर्ह ५ पाकाका अमिली को फल सिंदूर वरोवर भाग गरि महसंग भिसि भगमा हालि जो स्त्री सुरतगरुन पुरुषमंदा प
हिले तत्का वीर्यपातहवस ६ कपूर स्वाग पाणे दूरणी गरी महसंग वरोवर गरि भिसाई लिंगमा लेपन गरि जो पुरुष सुरतगरुन ति आफुमं
दापेहे स्त्रीका वीर्यपातगराउन् ७

उत्तः
१८

मह. धीउ. अगस्तिकापातकोरस. स्वाग. एतिवरोवरगरि. लिंगमालेपनगरि. जोपुरुषसंभोगगरुत्त. सोस्त्रीकोवीर्यवुहावनसकछ ८ पुरानुगुड
अमिलीकाफलसूठोमरीचपीपलाकोधुलो. एतिवरोवरगरिमहसंगमिसिलिंगमालेपनगरि. जोपुरुषसुरतगर्हन्. सोपुरुषआफुभंदापहिलेस्त्री
कोवीर्यपातगराउंछन् ९ मरीचधनूराकावीया. पिपला. लोध्र. एतिकोवृत्तावरोवरगरिमहसंगमिसिआपनालिंगमालेपगरि. जोपुरुषसुरत
गरुत्त. तिपुरुष. कसेलेवीर्यपातगराउनसकतछन् १० अथपुरुषकोवीर्यसंभङ्ग्याउपायकहिंछन्. पुरुषकोवीर्यपातवांडेभयास्त्रीहरुसंतु

मध्याज्यागस्तपत्रोत्थरससंमर्दितेनच. टंकरोनध्वजंलिखाडावयेदवलांनरः ८ जीर्णोयुडमृन्दिशिकाफलंवयोधारजः. क्षौद्रयुतं
समांसं. एभिर्ध्वजंयःपरिलिप्यशोतेकुर्यात्सरेतः. श्रुतिमंगनानां ९ मरिचकनकवीजैः. पिपलीलोध्रयुक्तैर्विमलमधुविमिश्रै-
र्मानवोलिप्लिंगः. स्मरसमरविलासकसमाध्यांचनारीमपगततरतिरागांसंविदध्यादवश्यं १० अथसंभनविधिः. पतनान्
मदतंभसत्वरपरितोषानभवेद्विलासिनो. सुरतोत्सवसिद्धिहेतवेतदयंसंभविधिर्निरूप्यते ११ लज्जालुमूलंगोक्षीरैर्वृक्षीक्षीरे
शावायुनः. पिष्ट्वातुपादौसेलिप्यचिराद्दीर्यंनमुंचति १२ अथकौसुंभतेलेनवर्षाभूरजसापिवा. लिप्यपादयुमानुरेतोमजहाति

छदुंदैनन्. तस्कारशावांडेपुरुषकोवीर्यनयुङ्ग्याविधिकहिंछ ११ लज्जालुकोजरो. आफैलेगाईकादूधहालिपिं ॥ रतौत्तरा १३
धि. अथवासिंदुडीकोदूधहालिपिं. धिजोपुरुषआपनापाउमालेपनगरिसुरतगरुत्त. तन्पुरुषधेरैवेरसमवीर्यपातनहवस १२ कु
सुमकावियाकोनेललेपाउमालेपगर्नु. अथवापुनर्नवापिंधि. लेपगर्नु. सुरतमापुरुषकोवीर्यसंभङ्ग १३ ६२

अ.रं.भा
१९

सेताकाकजंघाकोजरो. सेताकमलकाकेशर. पिंधिमहसंगमिलार्द्धनाभिमालेपगर्नुर. पुरुषकोवीर्यसंभहवसू १४ राजवृक्षकावीयाकोशु
दी. पारो. कपूर. रतिवरोवरगरिपिंधिमहसंगमिसिनाभिमालेपगरिसुरतगर्नु. पुरुषकोवीर्यसंभहवसू १५ सपेदतालमघानाकोवीयो.
तिष्यनक्षत्रमाटीपिलालधागाभावांधिकटिमावांधनु. पश्चिमुरतगर्नुपुरुषकोवीर्यसंभहवसू १६ आदित्यवारमाटीप्याकोछतीवत

सितायाः काकजंघायाः मूलं श्वेताश्वकेशरं क्षौद्रेणानाभिलेपेनवीर्यसंभ्रमिकाभिनां १४ श्रीपाकंशंभुवीजं वकर्षुरंयसमां
शकं मधुनालेपयन्नाभौ सववीर्यं नमुंचति १५ सितकोकिलनाम्नश्रुवीजं पुष्पोद्धृतं कटौ वध्यं लोहितसूत्रेणवीर्यसंभं
करोत्यलं १६ सप्तपर्णस्यवीजं वरविवासे समुद्धृतं वक्रेद्धृतं नृणां वीजं सभ्रातिसुरतेधिरं १७ श्वेतेषु पुंस्वामूलं वा पुष्पा
कैषा प्यशः कटौ कन्याकर्तितसूत्रेण वध्नातिसंभजेधिरम् १८ वीजं सितपिकाव्यस्य वटक्षीरेण पेयितं करं जवीजम
व्यस्य संभते वदते धृतं १९

कोवीयो मुखमाहलीसुरतगर्नु. धेरैवेरसम्मपुरुषकोवीर्यसंभहवसू १७ सपेद. कांडपात्पाकोजरोतिष्यनक्षत्रपन्थाकाआदित्यवारमा
उखेत्या. कोकन्यालेकात्याका. धागाभावांधिकटिमावांधिसुरतगर्नु. धेरैवेरसम्मपुरुषकोवीर्यपातकुंदैन १८ सपेदतातमघानाको
वीया. वरकाहवमाहलिपिंधिकुवीराक्षकावियाभिन्नराषिआपनामुखभिन्नहालिजोपुरुषसुरतगच्छ. तस्कोवीर्यसंभहवसू १९

उरुः
१९

अथवाजीकरणामा पुरुषकोवलवीर्यवढाउत्पाओयवउपायकहिंछ पुरुषकासामर्थ्यनभयाका इकहिमाकावीर्यसंभवीर्यपातादिक्रियासव
वर्थहुंछन् तस्कारणपुरुषकोवीर्यर सुरतमासावर्थ्यवढाउत्पाउपायकहिंछ २० विदारीकंदकोचूर्णी तसेकारसमाभिजाईद्यासमासुकायाको
घिउ महसंगमिसि सधैयानु तस्मनुष्यकादशोटीस्त्रीसंगपनि भोगगर्भकोसामर्थ्यहुंछ २१ अवलाकोचूर्णी तसेकारसमाभिजाई घिउ विनि

अथवाजीकरणं शक्तेरभावात्संभादिसर्वमेवाधयोजकं अतः शरीरपुष्ट्यर्थं वाजीकरणमुच्यते २० चूर्णीविदारीः स्वरसैर्भा
वितंभानुकोघितं मध्वाज्यमिश्रितं लीढुभजते वनितादृश २१ स्वरसैर्भा वितं धात्री चूर्णीमाज्यसितान्वितं क्षौद्राण विनिहन्
रात्रौ भजते वनितादृश २२ कपिगोक्षरगोरक्ष - वलागवलाभवे चूर्णीचक्षुष्यपत्रायाः पीतं क्षौद्राण्यौघिकं २३ सिता
साधितगोक्षीरे सायान् संभाव्य शोषयेत् भानुपादैः पुनस्तौषां चूर्णीस्य वटकं शुभं २४ कृत्वा घृतेन संसाध्य प्रदोषे भक्ष
यत्तदा दृष्टोपि पुनः लोभूत्वा वनितानां शतं व्रजेत् २५ छ

महसंगमिसि रातमाजो पुरुषसधैभोजनगर्ह्योदशोटीस्त्रीसंगपनि सुरतगर्भसकछ २२ काउछकावियाकोगुदि गोखुर कंटकारीवलु
नागवलासौंघ एत्रिकोचूर्णी सधैमहसंगयानु पुरुषकोवलवीर्यवढछ २३ विनिहालिपकायाको गाइकादूधमा मासकाछांटाभिजा
ई द्याममासुकाई तस्कापीठाकोवारा गाइकाघीउमापकाई सधैरातमाजो पुरुषयांछ सोपुरुषबुढोभयापनि तरुणाभंदावलियोभैरायस्त्री
संगपनि भोगगर्भसकछ २४ २५

अं. भा
२०

सयेततालमखानाकाविया साठीधानकावावलएकतोलाजोपुरुषमहसंगमिसिसधैरातमायांछ सोवलवानुहवस २६ शतपत्राकोरसुरगा
इकोषिउवरोवरभागगरि दसवेरदुधमाभिजाउंदैसुकाउंदैगर्नु महविनिसंगमिसिभोजनगर्नु पुरुषकोवलवीर्यवठछ २७ मायाकोलोहा
हरीवरी अवलाजेठीमधुकोवृणी छिउमहसंगमिसिसांजपन्यावेलाभाजोसधैयांछ सोपुरुषसुरतगदी अवशस्त्रीकनथकाउनसकतछ २८ अब

वीजंसितपिकाख्यस्यतंदुलाः षष्ठिकोप्रवाः द्वयोः कर्षलिहवरात्रौमधुनादृढतां व्रजेत् २६ शतपत्रारसंसर्पिस्तन्यंतदशधाप
यः दत्तासंसाधितंक्षौडंसिताभ्यांपौष्टिकंपरम् २७ मृतायस्त्रिफलायस्त्रीधूर्गामधुघृताचितम् दिनांतैलेधियोनिर्तना
रीवसुरतेजयेत् २८ अथलिंगस्थूलीकरणं लघुसूक्ष्मेनलिंगेननवतुषंतिथोषितः अतस्तथीतयेवक्ष्येस्थूलीकरणमु
त्तमं २९ वलाभागवलाकुसुंवाद्धिरदपिपल्ली वाजिगंधाहयपुनरितिसर्वसमांशकं ३० संवृण्णनवतीते
नलिंगलेपोविधीयते मुहूर्तार्दपिसूक्ष्मंवाजिलिंगसमंभवेत् ३१ जातीरसशिलाकुसुंवाघाटंकरावृ
णीकैः तिलतैलयुतैर्लेपास्त्रिगृह्णितैः प्रजायते ३२

पुरुषकोलिंगदूलाकुन्याउपायकहिंछ छोटापतलालिंगलेसुर
तगदीस्त्रीहरुसंतुष्टकुंदैनन तस्कारणालेस्त्रीकासंतोषनिमित्तस्थूलीकरणानामाक्रियाकहिंछ २९ वलुनागवला कूटवोजोगजपि
पल्ली अश्वगंधाकरवीर एतिवस्तुकोभागवरोवरगरि गार्दकानौनीसंगमिसिलिंगमालेपनगर्नु पुरुषकोलिंग घोराकावरोवरकुंछ
३० ३१ जाइकापातकोरस शिमाजित कूट सुंठो मरीच पिपला स्वाश एतिवरोवरभागगरि वृणीगरि तिलकोतैलमिसिलिंगमालेप

नगर्नु लिंगवलास ३२

उक्तः
२०

सीधोनून. मरीच. कूट. कंठकारि. अपामार्ग. अश्वगंधा. जड. मास. पिपला. सेतोसर्पिड. तिल. एतिवरोवरभागगतिपिधिमहसंगमिसिकानकालोती
मा. स्त्रीकास्तनमा. पुरुषकालिंगमा. सधै. लेपनगर्भ. कानकालोती. स्त्रीकास्तन. पुरुषकालिंगवठछ ३३ ३४ पहिलेभैसिकागोवरलि
गमाघसी. मलायोदीयानुन. कमलकोपात. एतिवस्त. कोभसकंटकारीकोफलकोरसमाधि. धि. लिंगमालेपगदैरहयापुरुषकोलिंग

मैधवंसरिवंकुसुवहतीवरसंजरी हयगंधायवामाया. पिपलीगौरसर्षपाः ३३ तिलश्चैतानिसंपिष्यमधुतोद्वर्तनं
बुधः प्रयोजयेत्करीपालिस्तनलिंगविवर्द्धनम् ३४ मध्यातंकृष्णलवणानलिनीदलमेवच दग्धातद्रसमवहतीफ
लजेतांभसासह ३५ सहिषीगोमयैः पूर्वद्युष्टलिंगेविलेपयेत् ॥ तत्क्षरोमुशलाकारंदृढं वैवसवेदलम् ३६ लो
धकासीसमातंगवलाकल्कैस्तिलोद्भवैः तैलसंसाधितंलिंगयोनिकर्णविवर्द्धनं ३७ ६ अथयोनिसेकोवविधानं
॥ ॥ प्रौढानवयसूतानांश्वथंगुह्यंनरोचते धूनामतस्तत्संकोचंविधिंसंक्षेपतोब्रुवे ३८ ६ ३८

ठरोपनिकुंछ. मुशलजलोपनिकुंछ ३५ ३६ लोधः. हीराकसीसू. नागवला. एतिकोचूरी. हलिपकायाकातिलकोतेललेलेपनगर्भ
र. कानवठछ. सानुयोनिभयाका. स्त्रीकास्त्रीकोयोनि. पुरुषकोलिंगपनिवठछ ३७ अवभगसंगुरोद्व्याओषधउपायकहिंछ
तीसुवर्षदेधिउभोपचपन्नवर्षसमाकीप्रौढानामभयाकी. स्त्रीकोर. एकदुईसहिनाभयाकी. सूतकारी. स्त्रीकोभगषुकलोडुनाले. सुरतग
र्दमाजुवानपुरुषलाईरुविकुंदैन. तसर्थभगसंगु. न्याउन्नाओषधसंक्षेपलेकहिंछ ३८

डोंतसमेतकोकमलकोफुलगाइकाइधमापिंधिगोलीवांधनुत्योगोलीयेतिभिन्नदुईबारघरिगधनु.एसअभ्यासले.सुकुलोभगमयाकीवृद्धस्त्रीप
निवानास्त्रीकाजस्तोसांगुरोभगकुन्याकुंछे ३९ देवार.चुत्रोहवदी.कमलकाकेसर.एतिमसीतुगरिपानिमापिंधनु.योलेपभगमासधैर्गनीलेकस्तैषु
कुलोभगपतिसांगुरोकुंछ ४० तालमसाताकावीया.जलमापिंधियोनिमालेपगर्नुर.वडुतेसांगुरोयोतिकुंछ ४१ हरोवरो.मुवला.धआराका
फूल.जामुनाकावोक्रा.लोध.एतिवरोवरभागगरिवृगागरि.महसंगमिसीयोनिमालेपगर्नुर.सुकुलोभयाकीभग.वृद्धस्त्रीपतिकन्याकाजस्तोसांगुरो

सनालंकमलेपिष्ठापयसाकारयेद्वटीम् तान्निधायक्षणांयोनौहृद्वापिस्मात्कुमारिका ३९ देवदाहनिशापुग्मसरसीरुद्धकेशरैः सं
लिप्त्रंमदनक्षेत्रंमंकोचंपरमंभजेत् ४० लिप्तापिकाखवीजैश्चवारिपिष्टैः स्मरालयम् नियमेनपरंगाळंवरंगंलभतेगता ४१ त्रि
फलाधातकीपुष्पजन्तुतलोधरैः समम् सक्षौद्रैर्लिप्त्रगुह्यावकन्येवजरतीभवेत् ४२ कटुतुंबीभवैर्वीजैः सलोधैः सममंदिरम् लि
त्वा नवप्रसूतापिभ्रवंकन्येवजायते ४३ वाजिगंधावलायोषनीलेदीवरकुक्षकैः तोयपिष्टैः स्मरागारंलिप्त्रंगाढतरंभवेत् ४४
मधुककाष्ठसारेशाक्षक्षणेनमधुनासह वरंगं पूरितंयत्नादत्यंतदृढतांभजेत् ४५ अथयोतिसंस्काराः लवंगंसार्वपंतैलंजातीपुष्पैः

भगकुन्याकुंछे ४२ तिताचिंटाकाविया.लोध.समेतजलमा.प्रसाधयेत् नारीगुह्यंतदभंगान्तुगंधिसुरतेभवेत् ४६

पिंधि.योनिमालेपगर्नुर.नआमु.कपारीपति.यालास्त्रीकाजस्तोसांगुरोभगकुन्याकुंछे ४३ अश्वगंधावल.मरीच.पिप्पला.भुंठो.हलेदो.नीलकमल
रूढ.वरोवरभागगरि.जलमापिंधि.योनिमालेपगर्नुर.वडुतेसांगुरोयोतिकुंछ ४४ मौवाकावृक्षकोभिन्नकोचुरोवृगागरिमहसामिनाई.योनिमाले
पगर्नुर.सांगुरोयोतिकुंछ ४५ अवयोनिमा.दुर्गंधितकुन्या.सुगंधिवडुतकुन्या.आवधकहिंछ.जाइकोफुल.लवंगमिलाई.सर्सिंडकातेलमापकाउनु.त्योते

लस्त्रीकाभगमा.लपगर्नुर.सुरतगर्दमायोतिदधिबडा.सुवसकुंछ ४६

तिष्ठनक्षत्रमाशुचिभैकनउखेत्पाकोसेतावलुकाजराकोचूरीतोला१जेठीमधुकोचूरीतोला१चिनितोला४ ६१ एतिथोकमिलाईपिंधनुवाछोजिउरो
भयाकीएकवर्णागाईकाहृदमासिलाईरजभयाकाचतुर्थदिनमादिनभरभोकरहिसायंकालसायानु ६२ रात्रिमाआम्रपतिकोसंगगर्नुभेलि
पलटविहानदूधभातरानुरस्त्रीलाईगर्भधारणाहुंछ ६३ अवगर्भपातनकुन्याओषधउपायकहिंछकुह्यालकाभांडापादीमाहातमासाग्याको
हिलोमहवात्रीकोदुधमिलाईपिनुरचलनलाग्याकोगर्भधामिंछ ६४ जेठीमधुलोधअवलाएतिथोकमिलाईचूरीगरिगाईकाहृदमासि

सुषोःकृतश्चेतवलासूलकर्धचतसमं यहीचूरीसितायास्तपलमेकंविमिश्रयेत् ६१ पिष्ठागोरेकवर्णायाःसवसायाश्रुवैपयः॥
आशयसिज्ञातन्मध्येपिवेत्सायंघरांगना ६२ नखादेनदिनेकिंविदधरात्रौपतिंभजेत् घातःक्षीरोदनंभक्षेद्भूमिरीत्यादसंशयं
६३ अथगर्भस्तम्भनम् कुलालपाणिसंलग्नपंकःशौडसमवितः अजाक्षीरेणसंपीतोगर्भस्तंभकरोत्पलम् ६४ यहीआवर-
धात्रीणांचूरीपिंधपयोचितम् सप्ताहाञ्चलितंगर्भस्त्रीणांसंस्तमयेदुवम् ६५ कंदलोहितपद्मसाक्षीराज्यमधुसंयुतं सुपकंशी
तलंकवासप्ताहंयांगनापिवेत् ६६ गर्भप्रावतथावांतिशूलशोथंत्रिदोषजं अन्योश्चवक्रशोरागान्नाशयेन्नात्रसंशयः ६७

लाईसातदिनसम्मपिनुरचलनलाग्याकोगर्भधामिंछ ६५ रक्तकमलकोगानुचूरीगरिगाईकोहृदघिउमहमामिलाईपकाउनुशीतलभया
पछिखानुरवेहाउनतयारभयाकोगर्भधामिंछ ६६ गर्भवतीकोवांतिशूलशोथवातपित्तकफकाविकारलेभयाकाधेरैतरहकारोगप
निनाशकनपाउंछुन ६७ अवमुखलेप्रसूतिकुन्याओषधसंत्रउपायकहिंछविमराकोजरोरमकुवाकोजरोइउवेकोचूरीमहगाईकोघिउ

अरंभा
२३

मिलार्दपिनु-वाडैस्त्रीषसवकुंछे ६८ धुंवासो-वासीपानिसंगमिलार्दपिनु-स्त्रीलार्दसुखेलेवाडैषसवकुंछे ६९ आदित्यवारकादिन-उखेलियाको-रा
तिगेडिकोजरो नीलाधाराभावांधि कटिमार-शिरमावांधनु-वाडैस्त्रीलार्दसवकुंछे ७० अममथमथमथवांहिलिवालसोदरंमुं वसुं वल घुस्वाहा
रसमंत्रलेजलमंत्रिकनपितदिनुर-सुखेलेवाडैस्त्रीषसूतिकुंछे ७१ अथस्त्रीलेवांजिरहत्यागर्भधारणकुंत्या औषधउपायकहिंछे तीनवर्ष

मातुलिंगमधुको-थं चूर्णमधुघृतान्निर्ते पीत्वासूतेसुखेनारीश्रीघुमेवनसंशयः ६८ गृहधूमसमाधायपिबेत्पर्युषितांभसा यासासूते
सुखेनैवशीघुमेववरांगना ६९ रविवारेगृहीतस्यगुंजामूलस्यबंधनात् नीलसूत्रैःकटौमूर्द्धिजायतेयसवस्तुरा ७० तत्रतावन्मं
त्रः अममथमथमथवांहिलिवालसोदरंमुं वल घुस्वाहा इतिमंत्रेणसंजप्तंपातुंदेयंजलबुधैः सूतेगानासुखेशीघ्रंमंत्रराज्य
सादतः ७१ अथबंध्यात्वाद्यादन्मू गुडंश्रेद्यायनंयांतिपतमात्रंतुतिशः सासांक्षंसाभवेद्वंध्यायावदायुर्नसंशयः ७२ तु
यतोयेनसंक्राथमूलमग्नितरुहं पुष्पावसानेत्रिदिनंपीत्वाबंध्याभिजायते ७३ कदंबस्यफलंपादंभक्षिकायादिनवयं पीत
मुष्मादकेनैवबंध्यात्वेप्रतिपादयेत् ७४ रक्षोभूरुहवीजानांपलाक्षंतंडुलांभसा ऋतौपीत्वातुसप्राहबंध्यांकुर्यान्मृगीदृशं ७५

कोपुशानुगुडवारं तोलापंध्रदिनसमस्वानुर-जिउंजालगर्भधारणकुंदेन ७२ धानकोभूस-चिताकोजरो-वरोवरभागारिकाथगर्नु-रजभ
याकाचतुर्थदिनमापिनु-गर्भधारणकुंदेन ७३ कदंबकोफल-जिंगाकोपाउ-तातापानिमासिलार्द-रजभयाकाचतुर्थदिनदेधितिनूदिन
समपिनु-गर्भधारणकुंदेन ७४ राक्षसवृक्षकावियातोला-चूर्णगारिवौलातिमामिलार्द-रजभयाकाचौथादिनदेधिसातदिनसमपिनु-गर्भ

अरंभा
२३

३५
२३

अवकेशधरैलामाकुन्यावहियारंगकुन्याओषधकहिंछ तिलकाफुल गोखुर वरोवभागरि गार्इकाहधमाबिंधि केशमालेपगर्नुर केशधरैपनिजामा
 पतिकुंछन ७६ वज्रदंती सोध वरोवरगरिचूरीगरि तिलकातेलमामिलाईपकाउनु पोतेल दांतमालेपगर्नुर दांतकोपहेलोरंगजोछ सानाभयाठु
 लाकुंछन छोराभयालामाकुंछन ७७ रातिगोडीकोचूरी सहसामिलाईलेपगर्नुर खोइरोलाग्याकोतिकोकुंछ सुंदरकेशपनिउमंछन ७८ हातिको
 दांतपोलिचूरीगर्नु तोचूरीपानिमासिलाईलेपगर्नुर खोइरोनिकोकुंछ धरैकेशपनिउमंछन ७९ ओंपकोफुल हरी वरी अवला अर्जुनवृक्षका

अधकेशरंजनविधिः गव्यतपसापिष्ठातिलपुष्पसगाक्षरम् सप्ताहंलेपनात्कुर्यात्केशादीर्घानवहृत्तपि ७६ दंतिशावरकल्केन
 सिद्धंतेलं तिलोद्भवम् पीतंकार्ष्ण्यं च खर्वत्वं दनानां हंति लेपनात् ७७ गुंजाफलरजः शौडं युक्तं लेपान्निहंत्य लम् इंदुलुप्तं तथा केशराज्या
 रोहणाकारणम् ७८ दग्धे भदनं सुश्लक्ष्णं पिष्ठातेन प्रलेपयेत् इंदुलुप्तं तथा याति केशारोहंति भूरिः ७९ आम्रप्रसूनं त्रिफलात्
 कपांडुवतरोरपि पिंडारकं वेतिकैः सिलते लंघसाधयेत् ८० नीलतेलमितिख्यातं केशानां रंजनं परं क्षिप्रं ८१ त्रहंसपक्षोपि क्रवं
 मेव कतो व्रजेत् ८२ माजूफलकणानीली सैधवेः सारनालकैः पिष्टैः शिरोरुहालि प्राः श्यामवर्णो भवंत्यले ८३ तिंवतेलपलं नित्यं
 मासैकं यः पिबेन्नरः शुक्लोः केशाः क्रमेशो वतस्य यात्यलि तु स्याताम् ८३ वोक्ता पिंडार एति भागवतरोवरगरि सिहिं गरिपिंधि तिलतेल
 मामिलाईपकाउनु र सिद्धभयाकोतेल नीलतेल कहलाउंछ पोतेल केशमालेपगर्नाले काजाकेशाकुंछन एसूतेलमा सपेदहांसकोपांयडुवाईरा
 धनुर काजाभैतिकंतछ ८४ माजूफल पिपडा नीर सिधोन्नत कांजी एतिमिहिं गरिपिंधि केशमालेपगर्नुर वकुतकालाकेशाकुंछन ८५
 नीपकोतेल मेहादिनसमपि नुर सेताकेशपनि क्रमैलेभमरजस्ता कालाकुंछन ८६

अरेभा
२४

गोरोचन कालातिल कवै कुहिला काजरा एतिवरोवरभागगरि मसिनुगरिपिंधि केशमालेपगर्नुर काळाकेशकुंछन ८४ अवकालाकेश केहिकारण
लेसेतागाराउनुपर्णभयातस्कोउपायकहिंछ सिंडीकादूधमातिलमिजार्ई दुधमुकाउनु ताहापछि तिलकोतेलनिकासीत्योतेलकेशकालेपगर्नोलेस्फटिक
जस्त्रासेताकेशकुंछन ८५ अवफुल्याकारोमफर्नोउपायकहिंछ सिंडीकादूधमा अवलाभिजार्ई दुधमुकाई त्योअवलाकावूर्णोलेकेशमालेपगर्नुर
केशकुंछन ८६ अवदंडीफोरप्रवृत्तिजुवानीउमेर माकुन्याखटिरानिकोकुन्याउपायकहिंछ वोजो लोध धनित्रां एतिवरोवरभागवूर्णोगरिपानिमामि

गोरोचनकुंदमतिता काकमावीशतावरी अमीमिश्रिकुरालिप्राः श्यामतायांतिसत्वरं ८४ अथकेशस्वेतीकरणं तिलानांस्नुहि
दुग्धेनभावितानांतुयद्भवेत् तैलतद्वेपनाकेशाः स्फटिकाभाभवन्तिहि ८५ वज्रीक्षीरेणायाधात्रीभावितामञ्जनात्तथा तक्षणादे
वमर्त्यानांनियतंतिकचाःस्वयं ८६ अथमुखकंटकहरणं ववाशावरधान्यानांलेपनाशौवनोद्भवाः मुखस्थाः पीडिकायांतितर
नार्योः क्षयंश्रहात् ८७ लोध्रसैधवसिद्धार्थववानांपरिलेपनात् गंडस्थापिटिकायांतिदेहिनांसक्षयंश्रहात् ८८ अथमु
खक्षयाहरणं तिलद्विजीरसिद्धार्थान्निष्ठाक्षीरेणालेपयेत् यः सप्ताहंजयेन्नीलं वंडवद्वदनंभवेत् ९०

साईसधैलेपगर्नुर स्त्रीकापनिपुरुषकापनि उंडीफोरनिकाकुंछ ८९ सीमलकाकांठावूर्णोगरि गार्ईकादूधमामिलार्ईलेपगर्नोलेडंडीफोरनिकाकुंछ ९०
लोध सीधोतून सर्सिउं वोजोवरोवरभागगरिपानिमामिलार्ई तीनदिनसम्मलेपगर्नोलेपनिदंडीफोरहराउंछन ९१ अववांयोपयाकानिकोकुन्याउपा
यकहिंछ कालातिल जीरा कुंदमतीला सर्सिउं एतिवरोवरभागवूर्णोगरिगार्ईकादूधमामिलार्ईसातदिनसम्मलेपगर्नोलेवांयांजांछन वंडविवजस्तोउज्ज
लोमुखकुंछन ९०

शुक्रः
२४

गेरुटटलो जेठी मधु-लुंछा-बुत्रो-हलेदो-एतिवरोवरभागगरि-केराकापानिसामिलाई-पिंधिसातदिनसम्मलेपगर्नीले-वांयोंजो-छन-चंद्रविंवजसोमुखकुं
छ ९१ अवस्तनवठाउत्ताउपायकहिंछ-अभ्रगंधा-वलू-कूट-पिपला-करवीरकाजग-लवंग-एतिवरोवरभागधूरीगरि-गाइकोनउतीर-पानिमिलाई-
स्तनमालेपगर्नुर-स्तनवठछ ९२ वनेलकोवोसो-भैसीकोवोसो-सर्पकोवोसो-वरोवरभागमिलाई-स्तनमामर्दनगर्नुर-स्त्रीकास्तनवठछन ९३

गौरिकंडोरायसीचमेघनादतिशाद्वयं-पिष्टारंभंभसातेयासप्ताहानीलिकांजयेत् ९१ अथकुवसंस्कारः-वाजिगंधावलाकुट्टकराण
भारिलवंगकं-नवनीतांबुसमिश्रलेपात्कुर्यात्कुवान्प्रथक् ९२ कोलमज्जाहयारेभ्रभुजंगस्यवशासमाः-एतेषांमर्दनात्स्त्रीणांकुवाःसं
शान्तिपीनतां ९३ श्रीपरीरससंसिद्धंतिलतैलविलेपयेत्-पतितावपिसंकुर्यात्पीनोत्तंगौकुवौस्त्रियाः ९४ दाडिमीकल्कसंसिद्धक
टुतैलविसर्दयेत्-स्तनौचारुतरौपीनौनित्यंकुर्यान्मृगीदृशः ९५ तैलंतिलोद्भवंगव्यंघृतंवाक्ययःसं-वलाश्यामलताव्योषंलज्जा
लुभ्यतिशाद्वयं ९६ एतेषांकल्कसंहितेपवेन्मृद्वग्निनामुधीः-तत्रशेनकुवाः-स्त्रीणांशान्तिशीघ्रविशालताम् ९७ बालातंदुलता
येनतैलमेतत्पिबेद्यदि-पीनोत्तंगौकुवौतस्यानपतेतांकदावत् ९८ काफलकावोत्राकोकाथमिलाई-तिलकोतेलप्रकाउनु-योतेलमर्दन
गर्नीले-स्त्रीकास्तनउच्चापनिबडापनिहुंछन ९४ दाडिमकावोत्राकोकाथ-सर्पिंउंकातेलमापकाईलेपगर्नीले-स्त्रीकास्तनवडापनिमुंदरपनिहुं
छन ९५ वलू-शारिवा-मरीच-भुंठो-पिपला-लज्जालुबुत्रो-हलेदो ९६ एतिवरोवरभागगरि-काथगर्नुर-सस्काथमा-तिलको-तेल-गाइकोघृ
त-वाक्रीकोदूध-वरोवरभागगरिप्रकाउनु-एस्तैलको-नित्यनसूलिनाले-स्त्रीकास्तनवांडेवठछन ९७ योतेलचौलानीसंगवालकैदेधिपिनु
र-ठुलीहुं-दामापनि-स्तनठुलाउवाभैरहंछन-खसुनपाउंदैनन ९८

अ. रं. भा
२५

यो अतंगरंगनामाग्रंथमा द्वावणादियोगकहियाको छै यो स्थल समाप्त भयो ६ कामी पुरुषलाई सुसीगर्तानिमित्त वद्वागर्तयो मोहगर्तयो उपाय संक्षेपले
कहिन्छ १ तस्मावद्वागर्तानिलकपेहे कहिन्छ लज्जालु महुवा उशीर कमलको जरो एतिवरोवर भागगारि आम्बुवीर्यमिताई पिंधनु यो तिलकगर्त
ले २ सकल स्त्री पुरुष वश्य हुन्छ न भतिवात्स्यायननामा ऋषिले कल्याको छ ज्ञानी च जातिले गर्तार्कर्म हो भति जानु ३ सेतो आंकको जरो मजिठे

इत्यनंगरंगो द्वावणादियोगनिरूपणं नाम प्रथमं स्थलम् ६ अथ वशीकरणं दिकं निरूप्यते सारमुद्धृत्य संक्षेपाद् वशीकरणमोहनम् का
मिनां प्रीतिजनकं किंचिदत्र निगद्यते १ तत्रादौ तिलकविधिः ॥ लज्जालु महुवा उशीर कमलको जरो एतिवरोवर भागगारि आम्बुवीर्यमिताई पिंधनु यो तिलकगर्त
ले २ तत्क्षणं देवतयति वश्यतां जनसंघेयम् वात्स्यायनेन मुनिना प्रोक्तो योगो यमुत्रमः ३ सितार्कमूलं मंजिष्ठावधामु
स्तं सकुटुम्बकम् स्त्रीयोनिशोणितेनेव एकीकृत्य ललाटके ४ शुभं तिलकमादत्तयः सलोकत्रयं क्षणात् नयति स्ववशं पादः सु
चिरमोदते भुवि ५ तगरं पिपलं जरी वा काश्टुंगी पिपला जटामासी एतिवरोवर भागगारि आम्बुवीर्यमिताई पिंधनु यो तिलकगर्त
ले ६ गोरोवनं वसं भाव्यस्वपुष्परुधिरेशायः कुर्यान्न तिलकं भाले साधति मेह

बोभा मोध्या कूट स्त्रीकोरज एतिवरोवर भागगारि पिंधि ४ ललाटमा तिलकगर्तले सवैकन वद्वागारि हर्षित भैर हंछन यो कर्मनी च जातिले मात्रगर्त
हो ५ तगर पिपल जरी वा काश्टुंगी पिपला जटामासी एतिवरोवर भागगारि आम्बुवीर्यमिताई पिंधनु यो तिलकगर्त
ले ६ तस्मात्सहपतिमिताई मंगलवारका दिन तिलकगर्तले सवैवशं हुन्छ ७ रजस्वला भैयामा का आकार जमा गोरोवन भिजाई स्त्रीले निधार
मा तिलकलमा उरु स्वामी वश्य हुन्छ यो नीच जातिले गर्तार्कर्म हो ८

उरुः
२५

अथ मोहनगर्भांजनाङ्कहिच्छ. महासमीकारात्रिमा. मनुष्यकारवपरमापायाकोकजलओंधामालाउनालेसवेजनामोहितकुंछ ८ गोरोचन. के
 शर. धिउकुमारी. शिलाजीत. एतिवरोवरभागगरिपिंधिओंधामाअंजनगर्भर. ओंधालेजोजोदेधिच्छ. सोसोमोहितकुंछ १० सुतपाती. कूट. तगर. ए
 तिवरोवरभागगरिपातकावस्त्रमालेपगर्भ. तसंस्त्रकोवाति. ससिउंकातेलेमिजोई मनुष्यकारवपरमाकजलपारनु. त्यो कजल. ओंधामालाई.
 जसलाई ओंधालेदेधिच्छ. सोदाशजसोवशहोइनाछ ११ १२ आदित्यवारतिष्यनक्षत्रपयामा. शिलाजीत. कमलकाकेशर. दहिऊ. लोगोरोचन.

अथांजनविधिः महासमीदिनेयस्तुद्रमशानेनरमस्तके पातितंकजलेविश्वंमोहयेन्नयतंजनात् ८ रोचनाकेशरंकन्या
 शिलायेभिर्विलोचने योजयेदृष्टिपथगंसर्वमेवविमोहयेत् १० तालीसकुसुतगरैलिप्ताक्षौमांभुवर्तिकां सिद्धार्थतैलेतिःक्षिप्यक
 जलेनरमस्तके ११ पातयेदंजनात्तस्यसर्वदाभुवनत्रयं दृष्टिगोचरमायातिसर्वंभवतिदासवत् १२ शिलाकिंजल्कफलिते
 रोचनानांतथांजने पुष्पांकेयोगेविहितंदंपत्योर्मोहनंपरं १३ अथचूर्णविधिः काकजंघासितापक्षौभ्रामशेकुसुममूलं मूलं
 तगरजंवेयां चूर्णंक्षिप्यविमोहयेत् १४ वात्योत्थितरजःपुंसोमलंमालाशवस्यच पक्षावलेरिदं चूर्णंक्षिप्यंशिरसिमोहनं १५

एतिवरोवरभागगरिपिंधिओंधामास्त्रीपुरुषले. अंजनगर्भ. स्त्रीलेअंजनगर्भापुरुषवशगर्भ. पुरुषलेअंजनगर्भास्त्रीवशकुंछ १३ सेतो
 काकजंघाकोजरो. भवराकाडुवैयांघ. कूट. कमल. तगरकोजरो. एतिवरोवरभागगरिचूर्णगर्भ. त्योचूर्णजसकाकपालमाछुरिदियोसोमो
 हितकुंछ. १४ भवरीपदीमाउशाकोधूलो. पुरुषकाशरीरकोमयल. मूर्दाकाशरीरमाताग्याकोफुलमाला. भवराकाडुवैयांघ. एतिव
 रावरभागगरिचूर्णगर्भ. त्योचूर्णजसकाशिरमाछुरिदियोसोमोहितकुंछ १५ ६

अ. सं. भा
२६

छ तिवनकाजरा रुद्राक्षभेडाकु - एतिवरोवरभागगरिचूर्णगर्नु. तोचूर्णजस्काशिरमाछरिदिनुसोमोहकुंछ १६ अवतीचजातकामला
गयाखुवाईकनमोहकुंछावटीकहिंछु संगलवारकादिनवोहंयरील्लाउनु. तस्काआंडाभुंडीजिकिकनआफ्नावीर्यलेभर्नु. तोहोडिमारा
धिअकीहोंडीलेछाकनु. तोसकांतमामनुष्यालेकसेलेनछुन्याठाउमासातदिनसम्परायनु. पछितोतिकासिपिंधिकनगोलीवांधनुतो
गोलीस्त्रीलाईलाईपुवायास्त्रीविशकुंछपुरुषलाईपुवायापुरुषमोहहवसु. जीतिनभयाकाउवेस्त्रीपुरुषलाईपुवायाउवेस्त्रीपुरुष
सप्रच्छदंशिवाक्षंयस्योरोयंचसमांशकं अमीयांशिरसिद्विप्रचूर्णमोहकरंपरं १६ अथभक्षणाविधिः अंत्रादिसर्वनि
ष्कास्यखंजरीटोदरंकुजे पुरयित्वास्त्ववीर्यराशरावयुगलेक्षियेत् १७ मुद्रांकृत्वातदेकांतसप्ताहंधारयेत्सुधीः पश्चान्नि
ष्काश्यसंपिष्यावटीकृत्वाविशोषयेत् १८ साभक्षणाविधानेनदीयमानापरस्परं दंपत्योर्मोहजननीकीर्तितावटिकोत्त
माः १९ अथलेपनविधिः यःस्वरेतःसमादापरतांतिसवपाणिना वामपादेस्त्र्योर्लिपेत्सातस्यवशगाभवेत् २० यामो
गशेषकांतस्यलिंगंवासोद्घाणास्पृशेत् यावदायुर्भवेद्दासःसतस्यानात्रसंशयः २१ कपोतविष्टासिंधूथमधुकैःसमभा
कोपीतिकुंछ १७ १८ १९ अवलेपलेवशगर्नीउपायकहिंछु. सुरतगरिसक्कीकैः लिप्तालिंगंभजेद्दासीवशगास्यावशंगता २२
मात्रेजोपुरुषआफ्नावामहातलेआफ्नावीर्यलीकनस्त्रीकावासपाउमालेपगच्छे सोपुरुषतसुस्त्रीलाईवशगच्छे २० स्त्रीलेसुरतग
रिसकदामा. पुरुषकोलिंग. आफ्नावामपाउलेछुनुर. तोपुरुषजिउंज्यालआफ्नादासजस्तोवशभैरहंछ २१ परेवाकोविष्टासिंधोन्
न. मऊवाकोजरो. एतिवरोवरभागगरिपानिमोपिंधिलिंगमालेपगर्नु. रजस्वीसंगसुरतगर्नु. सोस्त्रीआफ्नावशकुंछे २२

उतः
२६

कपूर. मालुकोलिंग. मिलाई महमापिंधिलिंगमालेपगर्नु. जसस्त्रीसंगसुरतगर्नु. तोस्त्रीआपनावशकुंछे २३ गोरचनाधत्तूरकावीया. पाश. कपू
र. श्रीखंड. एतिवरोवरभागरियातिमापिंधिलिंगमालेपगरिजसस्त्रीसंगसुरतगर्नु. तोस्त्रीआपनावशमारहंछे २४ श्रीखंडकुंकुमशृंगो. मरीचपि
पला. स्त्रीकोरज. पुरुषकोवीर्य. देवदारु. एतिवरोवरपीधिमहसंगमिसिधूपगर्नु. जसलाई तोवासलागला. सोमोहितहवसू. सबकामसिद्धहउत्त. स्त्री
लाईमोहितगराउत्तुछ. मन्था. पुरुषकोवीर्यहालनु. पुरुषलाईमोहितगराउंदास्त्रीलेआफुरजहालनु २५ २६ सुषोत. सालधूप. पातालगरुडी. श्रीखं

घनसारसमष्टकमेकुंचमधुनासह. पिष्ट्वालिप्तध्वजोयांचभजेसावहागाभवेत् २३ रत्ननाकनकंशंभूवीजंकर्पूरचंदने एभिर्विलि
प्तलिंगोयांभजतेसावशीभवेत् २४ अथधूपविधिः बंदनंकुंकुमंयोषाकामाशंकुसुमंजलं देवदारुवसंपिष्टमधुनासममिश्रये
त् २५ चितामगिरितिख्यातोधूपः परममोहनः. एषप्रयुक्तोविधितासर्वकार्याणि साधयेत् २६ एतासर्जरसत्ताक्ष्यश्चंदनयुवती
ववा श्रीगीवैभिः समैर्धूपात्सर्वविश्वंविमोहयेत् २७ अथकामेश्वरमंत्रः आकामेश्वरदंत्युक्ताप्रणावादितामुक्ती आनयाथान
येत्युक्तावशातांकीर्ततः प्रदम् २८ अयंकामेश्वरोमंत्रः कंदवकुसुमैः सह पलाशकुसुमैश्चायमंजप्रायतसंख्याया २९ तथादशां
शहामेनसर्वसिद्धिप्रदः स्मृतः अनेनजपंपुष्पादिदत्तंपरममोहनम् ३० उघीउकुमारी. योफोकर्कटशृंगी. एतिवरोवरभागवूर्णगरिधू
पगर्नु. जसलाई तोवासलागला. सोमोहितकुंछे २७ इंदुकामेश्वरामुक्तीमानयानयवशातांकी. यो कामेश्वरनामामंत्रहो. कंदवकाफूलको.
अथवापलासकाफूलकामालाले. दशहजारजपगर्नु. तनेफूललेहजारआहुतिहोमगर्नु. मंत्रसिद्धकुंछे तससिद्धमंत्रले. मंत्राकोफूलजस
लाईदिंछे सोमोहितकुंछे. जहां २३ मुकीमन्थाकोछ. ताहो २ जसस्त्रीलाईआफुलेवशगर्नुछ. तकोनाउहालनु २८ ३०

अ. रं. भा
२७

यामुंडेमोहयैनां वशातां नयामुकी स्वाहा वामावारका विधिले पलासका फुलकोमाला गरियो मंत्र एकला यजपनु पलासैका फुल दश हजार
आकृति होमगर्तु मंत्र सिद्धि हवस तस सिद्ध मंत्र ले सात वेर संम मंत्री जसु स्त्री लार्इ फुल दिनु सो वश कुंछे ३१ ३२ अवपशिनी नाइ कालार्इ
वश गरी न्या मंत्र कहिंछुं डी कामेश्वर विमोहय स्वाहा यो मंत्र पुष्प नक्षत्र पयाका आदित्य वारका दिन महले पात माले पीतस को वीडाल गाई

यामुंडेमोहयाथैनां वशातां नयामुकी स्वाहा पदांत इत्युक्ता यामुंडा मंत्र उत्तमः ३१ पलाशकुसुमैरेत ह्रक्षंज स्वादशां शातः ॥
होमेन वाम विधिना सर्व सिद्धिं प्रविंदति ३२ मंत्रे शोति वज्रानि सप्रधा कुसुमानि च दत्ता निवशां कुर्यात् कामिनी नात्र संशयः
३३ अथ पशिनी वशीकरणं कामेश्वर पदं पूर्व डीकारादि विमोहय स्वाहा तं क्रमतो मंत्रं नागवल्ली दले लिखेत् ३४ पुष्प
नमधुयुक्तेन रविवारे भिमंत्रितं सातेन दीयमानेन पशिनी वशातां नयेत् ३५ अथ चित्रिणी वशीकरणं डीकार दितयं प्रोक्त
त्वा विहंगम पदद्वयम् कामदेवाय तस्मै स्वाहा हेतुस्त्रं मनोभवः ३६ पिष्टा जाती फलं रंभा मूलतोयेन भावयेत् संशोष्य भानु
किरणैर्नीगवल्ली दले क्षिपेत् ३७ निमंत्रानेन मंत्रेणार विवारे प्रदापयेत् एतदक्षणा मात्रेण चित्रिणी वशमानयेत् ३८

घानदिनु अथ वायस मंत्र ले एक शय आठ फेरामंत्रा को फुल लगाउन दिनु पशिनी स्त्री वश कुंछे ३४ ३५ अवचित्रिणी नायिका वशगर्त्या मंत्र
कहिंछुं डी डी विहंगम विहंगम कामदेवाय तस्मै स्वाहा फट् ली जाय फल को धुलो केरा का गाना कार समाभि जाई द्याम मा सु काई घानका
भिन्नहानी विडाल गाई यस मंत्र ले अष्टोत्तर शत फेरामंतरि आदित्य वारका दिन मा विचित्रिणी स्त्री लार्इ घानदिनु वश कुंछे ३६ ३७ ३८

उरुः
२७

अवशंस्विनीनायिका लाईवशगर्भा मंत्र कहिंछु द्वीनमः स्वाहा सिद्धमंत्रनामायो मंत्र हो ए स मंत्र ले अष्टोत्तर फेर मंत्रा को तगर को जरो अथवा वेल
का फल हात मात्रे शंस्विनी स्त्री वश कुंछे ३९ ४० अवहस्तिनी स्त्री नाइका वशगर्भा मंत्र कहिंछु द्वी धिर धिरिधि काम देवाय तस्मे स्वाहा परे वाका
पुछर पांय को धूलो मह संग मिसि ए स मंत्र ले एक शय आठ फेर मंत्र री हस्तिनी जातिका स्त्री लाई दिनु दिने मात्रे ले हस्तिनी स्त्री वश कुंछे ४१ ४२
अवनाना तरह का बुकुवा उवटन प्रभृति कहिंछु नाना तरह का सुरत का विलास कन जाना परस्पर व डोषीति भयाका ए स्ता दुवे स्त्री गुरु य का पी

अथ शंस्विनी वशीकरणं नमो तवो मिति पदा स्वाहांतं व पद द्वयं अयं महा सिद्ध मंत्र कीर्तितः पूर्व स्मृतिभिः ३९ मंत्रेणानेन संज
तं मूलं तगर संभवं श्री फलं येव वा दया कं स्विनी वश मानयेत् ४० अथ हस्तिनी वशीकरणं हुंकारे धिरि युग्मं व काम देवा
यवेत्यथा तस्मे स्वाहेति कथितो मंत्र श्रेष्ठो मुनीश्वरैः ४१ कपोत पिच्छं संपिष्य मधुनाथ विमिश्रयेत् मंत्रेणानेन तद्दानाद्वा
स्तिनी वशगा भवेत् ४२ अथांगरागादिक सुच्यते संमूर्छितानुरागाणां इत्युक्तं विलासिनो कामिनां पीतिजनन संगरागादि
कं बुवे ४३ चंदनोशीरपश्चात्त्रिलोभासुतक सुहवः लेपः स्वेदजदौर्गंध्यं हरत्याभुविलासिनां ४४ पश्यानि वदतं लोभं द
डिमी सप्तपत्रयोः वल्कलस्य प्रलेपोय मंग दुर्गंधनाशनः ४५

तिनिमित्त शरीर सुगंधि दुन्या उपाय कहिंछु ४३ श्री खंड उशीर
जठि मधु कूट लोभ आंय का दृक्ष का वोका एति वरोवर गरिपानि संग पिंधि शरीर माले पलगा उनु पसीना को दुर्गंध जांछ ४४ हरी नीप
का पात लोभ शडिम को फल को वोका छति वन का वोका एति वरोवर भाग गरि जल मा मिलाई लेप गर्नु शरीर को दुर्गंध जांछ ४५

अ. रं. भा
२८

अमिलीकोफलकुवीराक्षकाविद्या हरीवेलकाजरा एतिवरोवरभागगरिजलमापिंधिलेपगर्तु. काशीकोपनि. अरुशरीरकोपनिदुर्गंधजोछ ४६ नागे
श्वरकोफल. अगारु. उशीर. वयरकोगुदी. सुगंधवाला श्रीखंड एतिवरोवरभागगरिजलमापिंधिलेपगर्तु. पसीनाकोदुर्गंधदुष्टसर्वथा ४७ पीलु
वृक्षकाजरा तसेकोफल जामुनाकोफल वरोवरभागगरी जलमापिंधि. शीरीरमालेपगर्तु. पसीनाआडुदेनत ४८ तीसकापात कमल जोधु दाडिम
काकोक्रा. एतिवरोवरभागगरि जलमापिंधि. गर्मीकासमयमाशरीरमालेपगर्तु. पसीनाआडुदेनत. ४९ शिरीष. केशर. उशीर. दाध. एतिवरोवरभा

विंथाफलं करंजस्यबीजैरथहरीतकी विल्वमूलेनकक्षादिदुर्गंधिहरणंक्रवं ४६ नागपुष्पागुरुशरीरकोलमज्जाबुचंदनैः लिप्तांग
विनिहंताशुदुर्गंधंघर्मवारिजम् ४७ स्वांगपीलुतरोः पुष्पातथाजंबूफलंसमम्. एतद्देहेतिदाद्येषुलिप्तेघर्मोवनाशनम् ४८ पि
त्रुमर्ददलांभोजलोघ्रदाडिमवल्कलैः निदाघकालेलिप्तांगाघर्मवारिययंजयेत् ४९ शिरीषकेशरेशीरलोक्षैरंगविरक्षणात् त
द्दक्षणावघर्मोवनिदाघेनैवजायते ५० अथस्नानीयसुगंधिविधिः विल्वपत्रमरुवकमशोककुशुमानिव क्रमात्पुष्पाशिकेत
काःक्षित्वातेलेतिधापयेत् ५१ आतपेषुष्कपुष्पाशिततेनिकाशयेत्तरः महापरिमलतैलंख्यातंयोग्यंविस्तारिना ५२

गगरिजलमापिंधिलेपगर्तु. घानुपनिगर्मीकासमयमापसीनाआडुदेनत ५० अवस्नानगर्दीमालेपगर्तु. लेसुगंधिशरीरदुग्धा. सुगंधितैलक
हिंदू. विल्वपत्र मरुडकापात. अशोककोफल. केतकीकाफल ५१ एतितैलमाहलीधामसाशुकाउनु. पछिफुलभुक्कापछि निकासिलि
तु. एतत्तरदलेवनायाको. महापरिमलनामातेल वडावडाभोगी पुरुषलेवयत्तवयत्तमाताउनुयोग्येष्ट ५२

५५:

२८

शुभमेत मोथा नवि नागेश्वर जयमासी कपूर तेजपात एतिवरोवर भागगरि पानिमापिंधि कपालनुहाउनु केशसवै सुवासित कुंछ ५३ अ
वला नागेश्वर मोथा उशीर हर्ष जयमासी एतिवरोवर भागगरि पानिमापिंधि कपालनुहाउनु पंच दिन सम्मनुहानुनाले केशवकु सुगंध
छत् ५४ अवसामान्य सुगंध कहिंछ श्रीखंड शुष्मेल कचूर तेजपात सैजत हर्ष सुगंधवाल ३ मोथा अवला एतिवरोवर भागगरि पानि
मापिंधिलेपगर्नुर शरीर सुगंध रहंछ ५५ कपूर कुंकुम लोध भेडाकुहा सुगंधिवाल मोथा उशीर एतिवरोवर भागगरि पानिमापिंधिले

एलावुदन खस्वर्गामासी कपूर पत्रकैः स्नात्वा सुगंधिपरमं मूर्द्धजानां दिनेदिने ५३ धात्रीस्वर्गाद्यनोशीर पथ्यामासी विलेपनैः स्नात्वा मा
सार्धमाधने केशसौरभ्यमुन्नम ५४ अथ सामान्य सुगंधः चंदनैलाश्रीपत्रशिग्रुपथां वुतोयदैः सामलैलेप उक्तोत्र सुगंधः कामिव
धमः ५५ कपूर कुंकुम लोधं थौरोयं जलमनुदः उशीरं वसमैरेभिर्लेपः स्नात्सुरभिः परः ५६ पत्रावुचंदनोशीर कृष्णागुरुसमु
द्रवः लेपः कृतोयमंगो सुसौरभ्यं परमं दिशेत् ५७ अथ सर्वोन्नम सुगंधः कस्तूरी नागकुसुमं शैलेयं चंदनं घनः श्रीवासः कमक
चंद्रो जाती धौनेयधुतिकं ५८ सुश्लिष्टपिष्टैरेभिस्तु नागवल्लीदत्ताद्रवैः रसेर्लेपः सुगंधोयमुक्तो योग्यो महीभुजा ५९

पगर्नुर शरीर सुगंधि कुंछ ५६ तेजपात सुगंधिवाल श्रीखंड उशीर कृष्णागुरु एतिवरोवर भागगरि पानिमापिंधिलेपगर्नुर अतिसुगं
धि शरीर कुंछ ५७ अवसर्वोन्नम सुगंधिलेप कहिंछ कस्तूरी नागेश्वर कुंकुम श्रीखंड मोथा खोटो नागेश्वर कपूर वमेलि भेडाकुहा दे
वार ५८ एतिवरोवर भागगरि ससिनुगारि पिंधि वस्त्रमाछानी पानकारसमा मिलाई लेपगर्नुर सवैवाहि उन्नम सुगंध शरीर कुंछ योगजा का

जीलायक कोलेप हो ५९

अ. रं. भा
२८

एक भाग माथ्या हरी चार भाग भेडा कुहो दुवै भाग कूट दुई भाग कपूर दुई भाग शिलाजित पांच भाग नखी नौ भाग एतिका मसिनु घृणी गनुर घाति मामि
लाई लेप गनुर अत्यंत सुगंध शरीर दुंछ यो कस्तूरी दल नामा सुगंध हो ६१ नखी हरी उद्गीर माथ्या जटा मासी सीस कुवेराक्ष एतिका एक एक भा
ग नागेश्वर को फूल सुगंधिवाला एतिका दुई भाग कपूर अगर कस्तूरी चमेली भेडा कुहो एतिका तीन तीन भाग घृणी गरिया निमा मी लाई लेप ग
नुर अत्यंत सुगंध शरीर दुंछ यो लेप सौरभ गभ नामा हो सवै सौखिन को मन हर्षो चडाव डारा नामंत्री प्रभृति ताले वर आशी का योग्य हो ६२ ६४
स्वात्तोयदस्य भागैकं पथ्या भाग चतुष्टयं व्याधिस्थौ राशं दुर्गाणं पुत्येकं भाग युग्मवेत् ६० शिलात्मज स्यापंच स्पुनं वभागाः नखस्य तु सभि
रुक्तः सुगंधोयं कस्तूरी दल संतकः ६१ नख पथ्या भयां भोद मासी सीस करंजिका समाः स्वर्णाभसो रुक्ते च त्येकं भाग युग्मकं ६२ कपूर राग
रुक् कस्तूरी जाती स्थो राय कस्य तु भाग त्रिकं स्यात्तुत्येकं सर्वैरभिरि होयाते ६३ लेप सौरभ गभ रवः सर्व लोक मनोहरः भुजाभूजा मवया ग्य
मन्ये वा दुर्लभः परः ६४ अथ सुखवास विधिः त्वक्पत्रे लानख स्वर्ण जातिभिः कारयेद्वटी तां वृत्त युक्तां चाभुक्ता वक्रं सुरभि तां तयेत् ६५
केशरं कोल मजा वस्थो रायं जाति चंदनं वटिका वदनं तेषां कृता वक्रं सुवासयेत् ६६ मुशकि जल्क कुष्ठानो घृणी लीला द्विसंभ्रयोः कर्पूरमी
अव सुख को दुर्गंधि जात्या सुख सर्वदा सुगंधिर हन्या उपाय कहिंछ दालवी नि तेज यात सुख मेल नखी नागे धिवदनं कुर्यान्मासाई तो क्रवे ६७
श्वर को फूल चमेली का फूल एति वरोवर भाग गरिज ल मा मिलाई पिंधि गोली बांधनु त्या गोली यात संग घानुर मुख माव डो सुवास दुंछ ६५ ६६ केशर
वधर को गुदी भेडा कुहो चमेली को फूल श्री खंड एति वरोवर भाग गरिया नि संग मिलाई पींधि गोली बांधनु त्या गोली मुख मा घाली रघुनुर मुख सुवास य
क्त युंछ ६६ भुकी उलो केशर कूट एति वरोवर भाग गरिया नि मा पिंधि गोली बांधनु ति गोली पंभ्र दिन सम सांज विहान मुख मा राघु तैर हनुर कपूर जला

सुवास दुर्गंधि सुख दुंछ ६७

३८
२८

माधयणी काविद्या कृष्ट एति वरो वरभागवरी गति घृतमहमा मिलाई मै हृदि न ससजि काले वाठ दै रहनु केतकी फुल जसो सुवास मुख कुंछ ६८ औं पका पात कोर स
मा अया मार्ग को क्षार मिलाई घाम मा सुखाउनु नो पान संग मिलाई पातः काल मा सधै यानुर सर्वदा सुगंधि मुख कुंछ मुख सुवास गनी एति औषध मा यो पछि क
हिया को अत्यंत उन्नम जनु ६९ ७० यो अनंग रंग नामा ग्रंथ मा वशी करण मोहत सुगंधि करण दिक हिया को सप्तम स्थल समाप्त भयो ७ अव आफु ले वि
वाह गर्त योग्य कुल कहि छनु भ्रम भया का विवेक ले युक्त भया का कसे आपद मा प्रति विवर्धै भया का जात ले शुद्ध भैर ह्या का आक्रा धर्म मार हन्या प्रसिद्ध ताउ
का वो जीवी ज कुछो थं वृर्ण मधु घृता न्वितं यो ले हि मा संत द्रव केत की गंध व द्रवेत् ६८ आस पत्र र सै क्षार मार्ग वृक्ष भवं क्षिपेत् संशोष्य भा
नु किरणौ भक्षे त्रां वृल मध्यां ६९ पातः प्रति दिनं यस्तु सुगंधि स्यात्त दानं सर्वेषु मुख वा सत्य योगे अथ मनुजमः ७० इत्यनंग रंगे वशी
करण सुगंधि निरूपणं नाम सप्तमं स्थलम् ७ अथ विवाह शुद्देशः विद्या शौर्य विवेक धैर्य सहिते शुद्धे वधर्म स्थिते विख्याते धन धान्य
वैभव सुते जाता समाने — कन्या दोष विवर्जिता गुणा वती स भ्रातृ का सुंदरी सद्भिः शास्त्र विधानतः स्मर कला योग्या विवाहा सदा १ अथ क
न्या लक्षणाति नीलां भोरु ह पत्र कांति रथ वास्वरी प्रभाभा सुरा भंगी नील शिरोरुहा शशि मुखी सारंग शावेक्षणा स्यादस्या सिल क प्रसून
सदृशी नासा मुदं तावली सुश्रोत्रादिक भाषिणी तु जल जग्री वाथ विवाधरा १ भया का धन दौलत को ऐश्वर्य भया का आफु वरोवर का एता कुल मा
उत्पन्न भया की कन्या स्त्री का कुल मा कहिया का कुल क्षण न भया की स्त्री लक्षणा का गुण ले युक्त भया की दायु भाई भया की सुंदर रूप भया की काम देव काना
नातर द का कला ध का शगर्त योग्य पात्र भया की श्ली कन्या शास्त्रोक्त विधिले सत्पुरुष ले विवाह गर्नु १ अव आफु ले विवाह गर्त योग्य की कन्या का लक्षण
कहि छनु विश्वो सां वलो वर्ण भया कि अथ वा रक्षा योगौरवरी भया की कांति वडो भया की भ्रमर जस्ता विद्या अति काला केश वं द्रमा जसो मुख मृग का वडा
का जस्ताने व भया की तिल जसो सुंदर नाक सुंदर दांत सुंदर कान भया की को किल का जसो सुंदर स्वर शरव का जसो तिन लेख भया को गलो भया की पाका का गो ल

कांजीजसो लाल ओठ भयाकी २ चक्रमस्य ध्वजवन्नप्रभृति सुलक्षणाकाविहभयाका नालहातपाउभयाकी पतलो कटीभयाकी थोरो आहार केशका
 संभजसो वरोवरचक्रउउतारभयाका सुंदरतिग्राभयाकी वाकलो पुष्टवाक गहिरोनाभि हातिका जसो हिंडाई भयाकी शांतस्वभावकी निद्रा थोरो भ
 याकी सुकुमार शरीरभयाकी चढिया शीलभयाकी एसी कन्या विवाहगर्नु एसा कन्या का सुलक्षणा जस शास्त्र लेवताई याका छनू तो शास्त्रवठिया
 गरिजा उन्नाले कन्या लाई ठहराउतु ३ अथ विवाहगर्न योग्य नभयाका कन्या का कुलक्षणा कहिं छनू कूरस्वभावभयाकी कैलाने त्रर कैला केशभया

चक्रांशंकितशोभापारिवरणाक्षामोदरीस्वल्पभुकरंभा संभमनोरमोरुयुगलाश्रोणवृहत्पाशिता नाभ्यायैवसुनिम्नयागजगतिः शांता
 ल्यनिद्रान्विताशीलाख्यासुकुमारिकानरवरैः कन्याविवाह्याशुभा ३ अथ कन्यादूषणाति कूरापिंगलकेशलोचनवतीस्वर्वातिदीर्घाक
 शालंघोष्ठीसधुकंधरातिवहुभुकश्यामधरादन्तुरा वायालाविषमस्तनीदुतगतिः स्तर्पश्रवाः कोपिनीरुक्षापद्यवजिह्विकाऽतिकठि
 नासक्ष्मश्रुका लोभशा ४ निद्राशोकवतीसदाथवलनेयस्याः प्रकंप्योऽधरेहासोवापितरंगितौघभवतो गह्वौभृशं वंशला अंगुष्ठा
 दधिकाभवेत्तदुपगपादेतथातामिकायस्यानोधरणी स्पृशेदथभवेत्तन्मध्यानुहीनाग्रका ५ की अतिछोटी चक्रत अल्पी चक्रत उदनी लामाओ
 ठ वाकलोगर्दन वडो आहारभयाकी कालाओठ दुलादंतभयाकी धेरै कचूकचूकुरावो लन्या एकसानु एकठुलो स्तनभयाकी चोडो हिंडन्या नाउला जसावे
 पूटा साना कानभयाकी रिसाही फुलोवेहरा अतिपतलो जिभ्रो साहो शरीरभयाकी जुंघाभयाकी शरीरमारों धेरैभयाकी ४ दुलो शोकेगन्या धेरै निद्रा
 भयाकी हिंडदामाओठ थकन्या हासतामागालावाडरिन्या अधिकवंचलस्वभावभयाकी पाउको बुढी अउठा भंदा पछिलो जेठी अउलो लामुभयाकी पाउका
 कांछि अउला भंदा अधिलो सांजिलो अउलो लेहि डूदामा भैन छुन्याभयाकी पाउको साहिला अउला भंदा माहिलो अली छोटाभयाकी ५ ६

कुलशीलनजात्याकी. पर्वतको वृक्षको. लताको. नदीको. नक्षत्रको. नाउंभयाकी. अधिक ठीलो स्वभावभयाकी. कसै श्रोत्र चले पनि. निको नग
 राई शक्र. दीर्घरोगभयाकी. आंखी भोजोरियाकी. लज्जानमाया हो सु दावो ल्या. गाला भाखा उलपनी. अंगहीनभयाकी. अधिक अंगभयाकी. उष्ट
 स्वभावभयाकी. एस्ती कन्या कनजात्या पुरुषले विवाह नगर्नु ६ अवकन्या दिन योग्यभयाका वरको लक्षणा कहिन्छ. विद्याभयाको. शूरा स्व
 भावर. धन वहुतभयाको. नाना तरहका गुणभयाको. देश देशावरमाना उवल्याको. जुवान सुंदर. स्नान संध्या सत्कर्मगर्नी. वडा कुलमा जन्म्याको
 मधुर वचन बोल्न्या. वडा दाता सवैया शिमा दयागर्नी. नाना तरहका वस्तुको भोग गर्न जान्या. दाजु भाई कुल कुटुंब धेरै भयाको. अंगीकारगन्याका
 अज्ञाता गिरि पक्षि भूत हन दीन क्षत्र संज्ञा चया प्रोढा रोग समाकुला वडा वल भूव धरी निस्त्रया ॥ गी डौ कृप युगान्वितौ विदधती हीना धिका
 गीतथा. दुःशीला व विवाह कर्मणि सदा त्याज्या वला पंडितैः ६ अथ वर लक्षणानि विद्या शौर्य धनाश्रयो गुणानि धिः श्रव्या तो युवा सु
 दरः साधारः सुकुलोद्भवो मधुर वाक् दाता दया सागरः भोगी भूरि कुटुंबवान् स्थिरमतिः पापादिभीतो वली जामाता परिकीर्तितः कवि
 वरैरेवं विधः सत्तमः ७ वृद्धो दुर्व्यसना दया विरहितो रोगी महा पापवान् खंडो दुष्ट कुलोद्भवश्च पिशुनो द्यूते निवद्धसमूहः दारि
 द्रः कृपणोति यंचलमति नित्य प्रवासी ऋणी भिक्षुः स्नेह विवर्जितः सुमतिभिः कार्य विरोधे दृशः ८
 कुराको पार लगाउन्या. एस्ती स्थिर बुद्धिभयाको. पाप प्रभृति कु कर्म देखि डराउन्या. वली यो शरीरभयाको. एस्ता वरलाई. कन्या दिनु भनि वडा वडा जा
 न्या हुन लेशा स्त्रमा कल्याकोछ. ७ अवधर का दोष कहिन्छ. बुढो. वृथा सिकार. मदिरा भाइ प्रभृति न नि का वस्तुको वासन वडो भयाको नि छुर.
 कसै श्रोत्र चले पनि निको नग राई शक्र. दीर्घ रोगी भयाको. बुद्ध हत्या दिपा पले युक्त भयाको. नपुंसक दुष्ट कुलमा उत्पन्न भयाको. अर्काको चुगली गर्नी
 सुवा माता भयाको. दरिद्री कृपणी चंचल बुद्धिभयाको. सदा घर देश मार हुन्या. अर्काको ऋण घान्या भिक्षु के कसै सित प्रीति न राख्या. एस्ता वरलाई.

७
 जाच्या बुद्धिमान् पुरुष लक्षणानि हि

अ.रं.भा
३१

भवस्त्रीगमनस्तोडुस्रभनिकहिंछ. परस्त्रीसंगसुरतगर्नीले आयुघट्ट. बुद्धिशरीरक्षीणकुंछ. अर्कालेठठापनिगर्छन. निंदापनिवडोडुं
छ. धनपनिखरावडुंछ. हनुकाईवडोपछ. परलोकमानरकवासकुंछ. एस्ता २५ फलपनिछन. केहिकारणाले अन्यायपनि. परस्त्रीगमन
हो. ८ एस्तैपरस्त्रीगमनले वडा २ पनितसभयाकाडुईचारकहिंछन. सीताकनहरणगर्नीले. रावणमारियो. ताराकनहरणगर्नीले. बाहीमारि
यो. डोपदीकनसमातनाले. कीचकमारियो. तस्कारणाले मन्तलेपनिपरस्त्रीसंगकोइछासर्वथानराशु १० अवअर्काले विवाहगर्नाकार.

आयुः क्षतिर्विकलतापुपहास्यतावनिंदार्थहानिअद्युताविगतिः परत्र स्यादेवयद्यपिरतेनपरांगतायाः प्राकृतथाप्यनयमित्यपि
कारणेन ८ लंकेश्वरोजनकजाहरणानवालीताराप्रहारकतयाप्यथकीचकारव्यः। पौयानिकाग्रहणतोनिध्ननंजगामतश्चेतसाः
पिपरदाररतिनवांछेत १० दृष्टिः प्रेमपराभुमोथमसिधोक्तोथसंकल्पकोनिडोछित्तिरतः शरीरतनुताज्जुविनाशस्ततः वै
राग्यविषयेष्वथोनिगदितश्चोन्मादमूर्छेततोमृत्युः स्यादतिपंडितैः स्मरदशाउक्तादशैताः क्रमात् ११ उर्वशीसुरतचिंतयाय.
यौसंक्षेयंकिलपुरुषानृपः रक्षणाद्यनिजजीवितस्यतत्संभजेत्परवधूंनकामतः १२

कन्यावाहीकसामान्यस्त्रीकोगमनकेहिकारणवशलेगर्नुकुंछभनिकहिंछ. उस्सैस्त्रीसाहसिलागीरहनु १ उराठिनालेएकाठाउंमावस्तनसकुं २ म
नउस्सैस्त्रीसागीरहनु ३ उस्सैस्त्रीकासुर्तीलेनिडातलाशु ४ शरीरक्षीणकुं ५ लाजनलाशु ६ उस्सैस्त्रीकनतपाउनाले वंदनफुलमासागहनाकप
डा. रागरंगप्रभृतिविषयदेधिविरक्तकुं ७ वडुलाकुं ८ मूर्छितकुं ९ मृत्युकुं १० कामदेवलेपीडितकुं रामाएतिदश. अवस्थाकुंछनभनिपंडित
हरलेभन्याकोछ ११ उर्वशीनामाअमरासंग. सुरतगर्नतपाउनाकाशोकले. पुरुषानामभनयाकावडाराजा. नाशकनपाया. तस्कारणालेपराईकी
विवाहितस्त्रीर. कन्याप्रभृतिअगम्यस्त्रीकनछाडि. आफ्फाजिउकोरक्षागर्नीनिमित्त. सामान्यस्त्रीकोगमननगर्नु १२

उरुः
३१

योवनलेमसभयाकि. कंदर्पलेमोहितभयाकी. रस्ती स्त्रीले आश्रुचित्रलाग्याकापुरुषसंगसुरतगर्ननपाया. तो स्त्री विक्षिप्तहुंछे. मररोपनिपाउंछे
 तस्कारण. नडाकि आफै सुरतको इच्छाराधी कोहिसामान्यस्त्री आफुछेउआयोभन्या. तस्त्रीसंगसुरतगर्नु. त्यसोभन्या आफ्नी स्त्रीवाहिक असुसंग. सु
 रतगर्नुछेनभनिवास्यायननामासुनिलेभन्याकोछ १३ ब्राह्मण. राजा. मित्र. आफुसाहिनुलाग्याकोमनुष्य. वेदपाठीरतिजन्ताकीस्त्री सुरतकोइ
 छाराधियायोभन्यापनि. तिनिहरुसंगसुरतगर्नुछेनकदाचित्पनि. आफैलेइछाराधिडाकिरतिसंगत. सुरतगर्नाकोवातेपनिछेन १४ अवक

नारीकोनतयोवनाभिलषितकांतनचेदाप्रयादुन्मादंमररोचविंदतिसदाकंदर्पसंमोहिता संविन्देति समागतां परवध्वंरत्यर्थ
 नीत्येछयागछेत्कापिनसर्वदासुमतिमानित्याहवास्यायनः १३ अपिद्विजश्रोत्रियभूयमित्रसंवन्धिभार्यायदिपंचमुक्ताः
 सुक्ताश्चदोषायनचेत्यगछेत्तौपुमान्कामतएवनेवं १४ अथागम्यास्त्रियउच्यंते कन्याप्रव्रजितातीरिपुवधुर्मित्रा
 गभारोहिणी. शिष्याब्राह्मणवधुभाथप्रतितोन्मत्ताचसंवन्धिनी वृद्धाचार्यवधुश्चगर्भसहिताज्ञातामहापापिनीपिंगाकु
 स्मतमासदावुधजैस्याज्याइमायोधितः १५ १०३ १५

दाचित्पनि सुरतनगर्नीस्त्री कहिंछत्. कन्या. सन्यासिनी. वैरागिनी. प्रभृतिभेद्यधारीभयाकीस्त्री. पतिव्रतास्त्री. शत्रुकीस्त्री. मित्रकीस्त्री. रोगला
 ग्याकीस्त्री. शिष्यातुज्यायाकीस्त्री. ब्राह्मणकीस्त्री. जातवाहीरभयाकीस्त्री. विक्षिप्तभयाकीस्त्री. केहिसाहिनुजाग्याकीस्त्री. आफुभेदाअधि
 कउमेरकीस्त्री. आफ्नागुरुकीस्त्री. आफ्नापुरोहितकीस्त्री. छमहिनाउप्रांतकीगर्भिणीस्त्री. केहुनविद्रुवाकीस्त्री. केजावरीकीस्त्री. अधिककालाव
 र्णकीस्त्री. रतितरहकास्त्रीसंगजान्यामनुष्यलेसुरतनगर्नु १५

मालिनी. नाचन्या गाउन्या स्त्री. विधवा. उमै स्त्री की धाई उमै की सेंगिनी उमै का घर मावसि उमै को धुंगार गरि दिन्ना. सवै का घर प्रवेश भया की स्त्री उमै की
 धोतिर कपरा रंगाउन्या स्त्री उमै की दासी उमै को केहि साहिनु लाग्या की स्त्री के टाकेटी की स्त्री. सन्यासिनी प्रभृति भेष धारी भया की स्त्री. भीषमंगा की
 स्त्री. घर २ जाई. हृषदहि महि प्रभृति वेवून्या भया की स्त्री. सवै ले पत्ताया की चित्र विचित्र लेखनर. वनाउन जा न्या स्त्री. रसातरह का स्त्री कनहूती प
 ठाउनु ॥ १६ ॥ अवसह जै ले आ. फ्राव शगर्न शकिन्या स्त्री कहिं छुन. लज्जान भया की. विधवा. नाना तरह का विनोद जा न्या. वात चित्र गनी माला गुभ
 या की. अभागिनी. नयुं सकपति कुन्या स्त्री. ठुले भुं डिवाल पति कुन्या स्त्री. अति निर्दय पति भया की स्त्री. अति सुदृक्का पति भया की स्त्री. बूढो पति भया की
 मालाकार वधू नटी वदिववा धात्री सखी शिलिनी सैरंध्री पति कोहि का घर जकी दासी वसंवंधिनी वाला प्रवृजिता वभिक्षवनिता तक्र
 स्प विक्केयिका. मान्या कारवधू विदग्ध पुरुषैः प्रेषा इमाहृतिकाः १६ निर्लज्जा विधवा कला सुकुशला गोष्ठी परा दुर्भंगा क्लीवस्थूलक
 ठोर वासनजर द्वैरूप भार्या कृत्याः द्वारावस्थिति शीलिकाऽतिवपला वं व्यामहामानिनी यत्प्रातरहूमी महाविरहिणी साध्या सुखेनां
 गना १७ लज्जान धनेऽभिमुखं प्रप्रेषास्येन भूमिं विलिखे स्थिता च धनक्रिगात्रं कुरुते च वंगं दृष्ट्वा कटाक्षं नयने विदध्यात् १८
 स्त्री. अति नराशो पति भया की स्त्री. सधैं दहिला मावसिरह न्या स्वभाव भया की स्त्री. अति वं बल भया की. वं फि वडो गर्व कुनाले कसे नाई नमान्या. आ
 फ्रा घर परिवार देखि विरक्त भया की. अत्यंत तरुणी. एतिमा एकै लक्षणा भया की. र स्त्री स्त्री लाई. फुन्पा उं दामा सह जै ले आ. फ्राव शगर्न सकिं छु. उ
 ईयार लक्षणा भया की. त. वं डै सह जै वस कुंछे १७ अवएता डवलू की नायिका आ फुले हूती पठा उं दामा घीति राघु छे. रसवशमा आ उं छे भ
 निकहिं छु. लज्जान मान्या. हंसी दो मुख गरि आ फ्रा साझे हेन्या. वस्या मानाय कन देषतामा. भूमिमान खले को न्या. स्तन प्रभृति आप्रा अंग केहि
 प्रकाशगन्या. वंग देषा उं न्या. वंग बालू न्या. पुरुष कन देषतामा. ते छी आं बाले हेन्या १८ १८ १८

कंहिभेटभयामापुरुषलाईहंसिमुखलेवाक्केगरिकेहिशोधन्याकंहिपुरुषजोदोभयाआफ्नाअधिपक्षिहिडन्यासंगिनीवाकनीसमेतआफुपनिपक्षि
लाग्याकंहिपुरुषलाईदेष्टामाकेहिकुराकानिहुंलेसाहुंवेलिकनआफुलाईदेवोसभन्याअभिषायराष्ट्र १९ पुरुषकाजोमित्रछन्तन्माआफु
पतिवडोपीतिराष्ट्रन्याबारबारतकास्त्रीकतिछन्कसाडवलूकाछन्कोनूस्त्रीमावडोपीतिराष्ट्रनभनिपुरुषकावार्तासोधदैरहत्या २० पु
रुषलाईदेष्टामाहातलेआफ्नास्तनमर्दतगर्तीऔंउलाभावन्याजमाउत्यागहनाकपडाप्रभृतिभृंगारवस्तुनलगार्हपुरुषकादेधानपन्या

दृष्टास्फुटंसंस्मितमेववाक्यशनैर्बुजेन्मानुयराबुजंतं विलोक्यतंयाजकथाप्रसंगाडवैवदेस्वापरिदर्शयेती १९ तन्मित्रवर्गपुगा
योवदध्यादित्यादिवार्तामसकृच्चक्षेत्र कतिस्त्रियोस्यानयगाःसरूपाःकस्यामयेप्रेमभृशंविधत्ते २० मृडातिदृष्ट्वास्वकुर्वंकरेणसं
स्कोटयेदंगुलिकाःसज्जंभम् भूषाविहीनानददतितस्मैसंदर्शनंयावितमप्यजस्रम् २१ पुष्पादिनाहंतितथातितारंसंकाशयन्
मार्द्धिभुजंकरेण व्याजेतगच्छेत्सदनंकरांश्विवक्त्रेषुधर्मोवुवहेद्विलोक्य २२ इत्यादिविद्वैरनुरागमुक्तोज्ञात्वाविदग्धांमृगशा
वकाक्षीम् संखेययेत्ताप्रतिनिर्विशंकोहतीत्तरांकामकलाप्रवीणाम् २३ पुरुषलेकेहिमागिपठाउंदावांडैदिन्या २१ काहिफुल

लेहान्याहुलोस्वरदुन्यागरिस्वरान्यापापुरामाहातलेधापमान्याकेहिछललेपुरुषकाघरमाअकस्मात्तज्जईजान्यागयापक्षिपुरुषलाईदे
ष्टामाहातपाउमुखदेघिपसीनाकाहुन्या २२ एस्ताएस्ताविहलेपीतिराष्ट्रन्यारहीछभनिजानिकतिशंकान्तमानीनायिकाछेउकामदे
वकानानाकलासाकुशलभयाकीकुहनीपठाउनु रसिकपुरुषले २३ अवएस्तीनायिकाकरावितानिआफ्नासवसहुन्नभनिकहीछन्आ
फ्नास्वामीमावडोपीतिभयाकीआफुएकेस्त्रीछेउमात्रगमन्गर्तीस्वामीभयाकीपरपुरुषमासर्वथापीतिनगर्तीपरपुरुषलाईपराष्ट्रन्या

अ. रं. भा
३३

धेरै छोरा छोरी भयाकी बडोल जामाया सा सुस सुरा पिता माता प्रभृति मानि सुको भय भयाकी खान पिता लायक को धन धेरै भयाकी पराई संग वो लून
सर्वथा मन्त्र लाउया लोभन भयाकी ए स्त्री स्त्री छे उव्य भिवार काइ छाले दूति न पठाउनु २४ अवजस्ता बेलामा जस्ता जगामा सुरत गान्नी हो सो कहि छ अ
मिका ब्राह्मण का मानि सुका माता पिता का सा सुस सुरा का गुरु प्रभृति कान जी कमान दीमा देवालयमा कोट विष्णामा चौवाटमा अर्को का घरमा बडा जंग
लमा समझानमा एताछुं मा सुरत नगर्नु संक्रांतिकारातमा अमावास्या कारातमा सुरत नगर्नु शरद ऋतुमा ग्रीष्म ऋतुमा धेरै सुरत नगर्नु ज्वर पीडा भया
भर्ते स्नेहवती हठे कवनि तापे मणा विहीना भृशं सेर्या भूरि सुता वपा भर युता गुर्वी दिभी ति स्थिता प्रायेणार्थवती तथा परजना तापे विरक्ता स
दाति ह्यो भाव्य भिवार कर्मणि बुधैः ३ खेन साध्या स्मृता २४ अथ त्याज्या त्याता वसराः वक्रि ब्राह्मण पूज्ये वर्गनिकटे नशां वदेवालये दुर्गा दो वव
बुधथे परगृहे रण्य समझाने पिवा संक्रांतौ शशिसंक्षये थशरदि ग्रीष्मे ज्वरार्त्तवृत्ते संध्यायां वपरि भ्रमेषु सुरतं दुर्यो न विद्वान् कवित २५ अथ विहि
त प्रदेशाः विस्तीर्ण ललिते सुधाथ वलिते विद्यादिनालं कृते रम्योन्नत वत्सरे गुरु महाधूपादि पुष्पान्विते संगीतांग विराजिते स्वभवेने दीपध
भाभा सुरे निःशंकं सुरतं यथा मिलि सितं कुर्यात्समं क्रांतया १६ मा व्रतका दिनमा प्रातः कालमा सांजमा दिवसमा बडा परिश्रम गरिया मा एस्ता
वयत्मा बुद्धिमान् पुरुषले सुरत नगर्नु २५ अवस्ता जगामा सुरत गान्नी भनिकहि छ बडा विस्तार भयाको सुंदर मनोहर जग्गा बुनौट लायाको वि
त्रकारी लेखियाको सुंदर वोगान वौक भयाको अगुरु प्रभृति महाधूपले सुवासित भयाको नाता तरह का फुल का माला अतरफु ये लयुक्त भयाको गीत
गाउनाले शोभा कत पायाको आफ्रा हवेलीमा उच्च अटलीमा बडा बडा दीपा बलि उज्यालो भयाको एस्ता जगामा मनमा कतिशं कान मानि स्त्री
संग यथेष्ट सुरत गान्नी २६ छ

गुरुः
३३

अंकमालगयाघांतचुंवनगर्भनानिमित्तचुंवनगर्भकास्थानकहिंछरतसोओठ-नेत्रगंडस्थलशिरसुखवरिपरिभित्रस्तनकोवीच-एतिजगाचुंवनग
र्भस्थानकुनभनिवडापंडितलेभन्याकोछ-तसर्थआलिंगनगयापछिताहाचुंवनगर्भ ११ लाटदेशकापुरुषतकामलेवाकुलभै-स्त्रीकाडुवैकाघीमा
भगमा-स्त्रीकानभिमापनिचुंवनगर्भन-यारीति-अरुदसैदेशमापनिछेन-लाटदेशकापुरुषहरुमात्रआपनादेशकारीतिले-अरुदेशकास्त्रीसंगसुरत

अथचुंवनभेदाः अधराक्षिकपोलभक्तकवदनांतस्तनयुग्मकांतरे विहितानिपदानिपंडितैःपरिभाष्यनुचुंवनस्यहि ११ कक्षायु
गंमन्मथमंदिरंचनाभेश्चमूलंस्मरलोलचित्रा चुंवतिलारातिजदेशसाम्यान्नास्यन्यतश्चुंवनरीतिरेया १२ नारीमुखान्तेवदंतस्त्वकीयंस
मानयेद्यत्रवलेनकांतः सानैवमुंचेदतिकोपयुक्तास्याचुंवनंतन्मिलितंभिधानं १३ दयितस्यनिवेशवक्रकेतिजवक्रंपरिचुंवित
धरं नपिवेद-जाप्रकामतोस्फुरिताक्षंकिलचुंवनंतदा १४ करेणकांतस्यनिमील्यनेत्रेजिह्वांमुखान्तर्विनिधाययत्र चुंवे
दिलोलापरिमीलिताक्षीतदूधंटिकाखंकवयोवदंति १५

गर्दपनितसोचुंवनगर्भन १२ स्त्रीकामुखकांतजीकमावलेसंगपुरुषलेआफुमुखलैगीचुंवनगर्द-रीसलेपुरुषकोओठस्त्रीलेवेपी
राघनु-एसोजोचुंवनगर्भन-सोमिलितनामाहोभनिजानु १३ पुरुषलेस्त्रीकोमुखचुंवनगर्द-स्त्रीलेपुरुषकामुखमा-आफुमुखजोरिमात्र
राफु-स्त्रीलेचुंवनगर्भनजोछ-सोअस्फुरिताक्षनामाचुंवनहो १४ पुरुषकानेत्रकनस्त्रीलेहातलेकोपिआफुजिभ्रापुरुषकामुखभित्रगरि
आफुलेपनिआंखाविमलीचंचलभैपुरुषकोमुखस्त्रीलेचुंवनगर्भनजोछ-सोघांटकनामाचुंवनहो १५

अ.रं.भा
३६

स्त्रीकापक्षितिररहि. पुरुषलेस्त्रीकोविउडोहातलेसमातिरेकीतरहसित. स्त्रीकोतलोओठबुंवतगर्नु. येतिर्यकबुंवतहोभनिकविशेषहरुलेभन्याको
छ. १६ स्त्रीकादांतलेपुरुषकोतलोओठवेपीबुंवतगर्नु. पुरुषलेपनिदांतलेस्त्रीकोतलोओठवेपीबुंवतगर्नु. उत्तरोसुनामाबुंवतहुंछ. भतिश्रेष्ठ
जेभन्याकोछ १७ स्त्रीलेआपनाहातलेबुठिऔंठार. जेठाऔंतामिलार्द. पुरुषकोऔंठसमार्द. जिभ्राकादुप्यालेबुंवतगर्नुजोछ. योपंडितनाम

करेगाकाताविबुकंठहीत्वादेशेत्पति. पश्चिमभागावती. धियाधरंयत्रतुतिर्यगाखंघोक्तंकवीडै. खलुबुंवततत् १६ दंतैर्गृहीत्वामद
नार्तिलोलाधरंविबुंघ्याशुदशोत्सभर्तुः. कांतस्तदीयेकथितंमुनीद्वैरित्युत्तरोषपरिबुंवतंहि १७ आदायदंतच्छदमाशुपत्युःकरांगुली
संपुटकेतनारी. जिह्वाग्रदेवोनघटेदशेच्चतुंबुंवतपंडितसंज्ञकंस्यात् १८ धियाधरंस्वाधरसंपुटेनपिवेत्पतिः. सापितथैवभर्तुः. प
रस्परंघेभरसातिरेकात्स्याबुंवतसंपुटकंतथैव १९ संप्राप्तिनिदंरहसिस्वकांताविगगतभुंवतियत्रभर्ता. प्रोक्तंकवीडै. प्रति
बोधसंज्ञतबुंवतसर्वरसातिरेकं २० अधरोस्ययुगेनकामिनीपतिवक्रोष्ठयुगंस्वजिह्वायां परिपीड्याविबुंवन्त्यतीकथितंतद्वि

समीष्टसंज्ञकम् २१

बुंवतहो १८ स्त्रीकोतलोओठलार्द. पुरुषकातलोओठलार्द. ओठलेमात्रबुंवतगर्नु. परस्परप्रीतिवत्तत्तत्. योसंपुटनामाबुंवतजान्नु १९ एकांत
माआफ्राष्टलेमुखसंगसुतीरह्याकीवडानिद्रामापयाकीस्त्रीकन. अकस्मात्धरैवेरमा. कंहिदुरिफिरिआयाकापुरुषलेबुंवतगर्नु. प्रतिबोधनामा
बुंवतहो. योबुंवतमा. वडोअधिकरसच्छ २० आक्ताडईओठले. पुपुषकामुखमाडवेओठमापनिपीडागरि. जिह्वालेपनिपीडनगरि. आनं
दपार्दस्त्रीलेनायुसमीष्टनामाबुंवतहो २१

पुरुः
३६

अवनखलगाउन्नाठाउर अवसरकहिछु श्रीलेवडोगर्वमानिरहामा स्त्रीसंगपैहेन जौसुरतगदीमा विरहभैकनभेटभयामा परदेशजानुछुभंदामा गौआयामा
पनि आफुछेउडवसकिनाले नखदीनलेमात्रस्त्रीलाई प्रसन्नगराउनुपर्दीमा विश्रामगर्तीवषतमा आडु प्रभृतिकोलागवछामा एतिअवसरमा गला
माहातमा तिग्रामा जंघामा स्तनमा पीठमा कांखिमा छातिमा कोषामा गंडस्थलमा घांठिमा एतिजंगामास्त्रीलाई तीघानखलगाउनु सुस्तविस्तको
प्याजलाउवजले २२ अवनखकोतारिफगरिछु नखलगाउं दामारेखानपनु १ नखनिर्मलकुनु २ नखमाकांतिघडोकुनु ३ नखवठनु ४ नखन

अथनखदानभिधानं श्रीवाकरोरुजघनस्तनसकदाहृत्यार्धगंडरालकेनखराखरास्यु मानेनवीनसुरतेविरहेप्रवासेद्रव्यक्षये
थविरतौवमदेषयोऽप्या २२ नीरेखतानिर्मलतोज्वलत्वंवर्हिष्मातात्वस्फुटितत्वमेव अमार्दवंचेतिगुणानखानांबुधैःषडुक्ताःकि
लकामशास्त्रे २३ अव्यक्तेरेखंकृतरोमहर्षसमर्पितगंडकुवाधरेषु यत्कर्मसंपूर्णानखप्रभूतंविनास्तदेवछुरितंवदंति श्रीवाकु
वेवक्रनखप्रहारोदत्तोर्ध्वचंद्राख्यउदीरितोऽसौ इत्येवमेवाभिसुरं वप्रयुंज्यात्तदायुधामंडलकंवदंति २५

कुटुनु ५ नखसाहाकुनु ६ नखकारुतिछु तरहकागुशाकामशास्त्रजान्याहरुलेकहियाकाछुनु २३ गंडस्थलमास्तनमा तछाओठमारखान
पन्थीगरि नखलाग्याकाआनंदलेस्त्रीकाआडु कारोमठाडाकुन्यागरिघांचैओलाकानखलगाउनुछुरितनामानखदानहो २४ गलामा
नमा टेढानखलगाउनु अर्धचंद्रनामानखदानकुछ गलामार स्तनमा सामनेपारि सोमै नखलगाउनु मंडलनामानखदानकुछमा
मशास्त्रकोतत्त्वज्ञान्यापंडितहरुभन्छु २५

अरंभा
३७

शिरमा. तिग्रामा. भगमा. सनमा. नखलाईकन. लाग्याकाठाउँ देष्टि दुवैतिन अंगुल भर पुण्याउँ दामा दुवै रेखा पर्न्याग नुर. यो काम देवका सर्वे स्याल
पंडित हरु लेत रुगनामा नखदान भनिया कोष्ट २६ बुढि अँउठा सनका बूचा मालगाई. अरु वार अँउलाका नखले सनका बूचाका तल
रेखा पर्न्याग रि नखलगाउ नुर. शशकुतनामा नखदान कुंष्ट २७ पीठमा. सनमा. भगमा. कमलका पत्र जसो आकार कुन्याग रि

द्वि अंगुलादधिक एघन खप्रहारो मुद्धी रुगुल कुचदेश समर्पितोयः रेखाद्यं मदतकेलिकलाविधिज्ञाः प्रकुलमेवतरुणादिनख
स्वभावम् २६ रेखाकृता सर्वनखैरधस्तादेगुलमाधायतु बूचाकाग्रे मयूरपादं किलतंवदंति शशकुतं सर्वनखैः कुचाग्रे २७
रेखात्रयं घृष्टकुचेषु गुह्ये कृतं भवेदुत्पलपत्रवशात् अन्वर्थसंज्ञपुवदंति तद्विस्मर्तुं प्रवासावसरे दिशंति २८ नखं ययुक्तं प्रण
यादसंज्ञेयदेतदेवास्ति मनोभवसा सर्वस्वमतं तसुखैकहेतुर्नातोस्ति किंविद्वरकामिनीनाम् २९

नुरेखा पारि. नखलगाउ नुर. उत्पलपत्रनामा नखदान कुंष्ट. यो उत्पलपत्रनामा नखदान ले प्रवासमाया दर कुंष्ट २८ रसवडा कु
न्यानाई. वडा विवेकले. योग्याठाउमा. नखलगाउ नुर. यो काम देवको सर्वस्व हो. वरस्त्रीलाई. अत्यंत आनंद दित्या एतिका केहि छैन
नू भनि जानु २९ ६ ६ ६ ६ ६ ६

गुरुः
३७

अवदंतलगाठनाकोप्रबंधकहिंछ जसजसठाउमानखलगाउनुभन्याकोधियोतसूतसूठाउंमा भगदेधिसाथी सुखपर्यंतमात्रठाउमा ओंखा मात्रछा
 डिकन गलो हात सन पीठ कांछि छाति कोषा गंड स्थल धोंटि एति ठाउमा दांतलगाउनु सुत्तै सुत्तै टोका जतिको पर्न्या गरिकन तव दांतले टो
 कतामा स्त्रीलेहीहीगर्छ सीसी प्रतिगर्छ तस्माविलक्षणको एक आनंदरसविशेषकुंछ भनिकामदेवका अने कतरदका कलाजान्या पंडित हरु
 भन्छन् ३० दांतमाकेहिरंगलगाउनाले वहुतविद्यादेधियाका चरोवरपंक्तिमित्याका वलियासानासाना तीयातीया पानीदार एसातरह

अथ दशनविधिः नखप्रदेशे पुरदाः प्रयोज्या गुह्या ननांतं नयनानि हित्वा दंतीकारसीत्कारविशेष उक्तो दंतार्पणो कामकलाविधिद्वैः

३० रागस्फुरस्तिग्धतराः समाना दृढाश्च सुक्ष्माः सशिराः सभासः दंताः प्रशस्ता अपि खर्वरुक्षाः करालवाह्या मलिनाश्च निंशाः

३१ अधरस्थितरागमात्रं करदखंडं किल गूढकं विदुः दशनं दग्दं गंडपीडनादिदमुच्छूनकमुच्यते बुधैः ३२ दंतौघयोगेन

--- शेषसाध्यः प्रवालपूर्वमग्निरैव उक्तः अभ्यासयोगेन वदं प्रतिभ्यां संसाध्यते नान्यविनोदिनस्त ३३

कादांतवदियाहुंछन् छोटाछोटारुखावेहराका काला बाहीरदेष्टामा डलाग्दा एसा दांतननिकाहुंछन् ३१ तस्माओठमा पानकोरंगमात्र उड्याग
 रि दांतलगाउ सुत्तै सुत्तै टोकनुर यो गूढकनामा दांतकोटाकाई हो ओठमा गंड स्थलमा पीडा हुन्या गरि दांतलगाई सुत्तै टोकनु उच्छूनकनामा दां
 तकोटाकाई हुंछ भनि जान्या हेरु भन्छन् ३२ दांत ओठ दुई मिनाई सुत्तै सुत्तै टोकनु जोयो प्रवालमणिनामा दांतकोटाकाई हो यो स्त्री पुरुष दुवै
 का अभ्यासले मात्र साधिंछ अरुष्वाली पुरुषले अकस्मात् गर्दीमा हुंदैन ३३ ६२

अरंभा
३८

कामीपुरुषकातश्चाओठमानिधारमापनि स्त्रीलेखुवैदांतमात्रलगार्इ सुसुसुसुसुटोकनु विंदुनामा दांतकोटोकाईहो सवैदांतलगार्इ ओठमा निधा
रमा सुसुसुसुटोकनु विंदुमालनामा दांतकोटोकाईहो ३४ गंडस्थलमाछातिमा लगामा निधारमा दांतलगार्इ सुसुसुसुटोकनु खंडाभ्रकनामा दांतको
टोकाईहो योस्त्रीलेदांतलगायामा पुरुषलेस्त्रीकागंडस्थलमाछातिमागलामा निधारमा मंडलाकारपन्थागरीदांतलगानुर स्त्रीकाशरीरमावडोश

अधरेतिलकेचकामितांरदयुग्मेनविखंडनेकते इतिविंदुरुदीरितोखिलैर्दशानंस्थाकिलविंदुमालकः ३४ कपोलवक्षोगलभालदे
शेखंडाभ्रकंस्याद्दशनाग्रलेखं तन्मंडलाकारकमंगनानांमंगेषुशोभांलभतेनितानं ३४ अथर्वसांद्रादशनावलीयाकांताशरी
रेक्रियतेचभर्ता प्रस्थानकालेस्मृतिहेतुभूतातकोलबंधप्रवदंतिविज्ञाः ३६ अथकेशग्रहणोद्देशः स्निग्धाघनाःकुंचितनी
लवर्णाःकेशाःप्रशस्तास्तरुणीजनानां यम- वृद्धेर्विधिनेवमंदंश्राह्यानरैश्चुंवतशनकाले ३७ ६

भाकुंछ ३५ नामालासातिखा वाकलासुंदरदांत पुरुषलेपरदेशजान्यावेलामा स्त्रीकाशरीरमा लगार्इ विहरहन्त्यागरीछ पछिपरदेशग
यामा यादरहोस भन्नानिमित्त सोकोलबंधनामा दांतलेटोकाईहो ३६ अथकेशघ्नैचन्याविधिकहिंछ विस्त्रा नीला वाकला थोरोधुंघु
रियाका एसास्त्रीका केशवकुतउत्तमजाचु स्त्रीहरुकापीतिवडाउन्यानिमित्त चुंवतगर्णवेलामा सुसुसुसुस्त्रीकाकेशघ्नैवनुर वडोआनंदकुंछ
पीतिवकुतैवछ ३७

उरुः
३८

पुरुषलेखे हातले स्त्रीका केशसुतौ सुतये वीचुं वनगर्भुर. समहस्तकनामा केशयेव कुंछ. एते हातले मात्र स्त्रीका केशये वीचुं वनगर्भुर. तरंगरंगना
मा केशयेव हो ३८ हातले अलककेशकनखें वीकामातुरभै स्त्रीलाई समाति राखनुर. भुजंगवल्ली कनामा केशको येव हो भति नानातरहका सुरत
कलाकार बालजा न्यापेडित हरु भन्छन् ३९ सुरतका वयतमा कानजीकका केशकतये वीचुं वनगर्भुर. स्त्रीले पनि पुरुषको वुं वन

विकुरान्तरि कृष्णवुं वतिकर युग्मेन पतिः प्रियां यदि समहस्तकमित्यथैकतो यदि हस्तेन तरंगरंगकं ३८ परिवेष्य करेण कुंतलान्म
दनात्ते यदि धारयेत्स्त्रियं रतिकेलिकलापकोविदा कथयंतीति भुजंगवल्लिकं ३९ कर्णप्रदेशस्य कवान्निगृह्य परस्परं वुं वतिय
त्रनारी पतिश्च रागात्सुरतावतारकाभा वतंसः सकवग्रहस्यात् ४० इति प्रदिष्टाः कतिचित्प्रसिद्धाः क्रमात्मया वाच्यस्तथा
काराः प्रसिद्धाभावाद्दुष्टोपरेत्र नदर्शिता विस्तरशंकया ते ४१ इति श्रीमदनंगवाद्यसंभोगनिरूपणानामनवमस्थले ९

गर्भुवडा प्रीति संगर. त्यो कामवतंसनामा केशको येव हो भति जानु ४० वाद्यसुरतका प्रकार. प्रसिद्ध भैरव्याका केहि कहिया. लोकमा प्रसि
द्ध नभयाका प्रकार पनि वडा वडा कामशास्त्रमा धेरै छन्. जौ हाता विस्तर होला ग्रंथको भन्नाका शंका ले रतिकैमात्र कहिया ४१ यो अ
नंगरंगनामा ग्रंथमा वाद्यसुरतको प्रकार कहिया को नवमस्थल समाप्त भयो ९ ६३ ९ ६२

अ. रं. भा.

३९

अवसुरसुरतका आसनभेद कहिंछु. नानातरहका कलाजा न्यापुरुषले स्त्रीसंगविहारगर्दीमा. जसजसजगाहमा जसोजसो खुवत नखदान. दंतले
टोकनु केशवैवनुप्रभृति. स्त्रीपुरुषदुवैको आनंदपर्यागारि. पैहेवाह्यसुरतोपचारगयापछि. खुवननखदानप्रभृतिकर्मले जवूस्त्रीपगलीजावस.
ताहापछि कामदेवका ख्यालधकाशगर्दीमा जगाहमा सुरतगर्नु. १ कसैसो घुरोभगभयाकी स्त्रीपनितिग्रापसार्दीमा खुकुलोभगभयाकी होई
जांछे. खुकुलोभगभयाकी स्त्रीपनिकौनै कवायतले तिग्राको जोति संघुयाई दिंदै. साहोभगभयाकी दुंदे. यो सुरतक्रिया कनएकाद स्त्रीमात्रज

अथ सुरतभेदानिरूप्यंते सात्त्विकरूपात्यविधाय पूर्वविज्ञः पुमाह - रतोपचारान् विधिश्चैव भूतवरांगदेशां भजेत कांता
स्मरकेलिरंगे १ दृढापिनारीश्वर्यतामुपैति पसारणादुरुगस्य सद्य अपिश्चया संयमितो रूयुग्मागच्छेदुत्तं सुरतप्र
योगे २ उत्तानकंतीर्यगथासिताख्यास्थिततथाव्यानतकंधरंव पंचप्रकारं सुरतं वदंति तस्य प्रभेदाक्रमतो ब्रवीमि ३

साकोतसो गरिजान्नसकछन् २ अवसुरतगर्दीकाभेदपोंचप्रकारका छन् भनिकहिंछन्. उत्तनबंधनामा १ तिर्यकबंधनामा २ उपविष्ट
बंध ३ आस्थितबंध ४ व्यानतकंधरनामा ५ एतिपोंचप्रकारका सुरतछन्. स्त्रीलाई उत्तानीतुत्याई गर्नी सुरत उत्तानबंधन १ स्त्रीलाई
तेछीपारी गर्नी सुरत तीर्थबंध २ वसीवसीगयाको सुरत उपविष्टबंध ३ पुरुषले उट्कारीमारीगयाको सुरत आस्थितबंध ४ कांधनुलाईग
याको सुरत व्यानतकंधरनामा हो ३

उत्तः

३९

अवसुरतसमयमास्त्रीहरुलेगरिभाकरताउननामाकर्मरसीकारनामाकर्मकहिंछन करताउत्तरसीकृतनामादुवैकर्मसुरतकाअंगदुभति
जानुतोकरताउननामाकर्मवारप्रकारकोछुसीकारपांचप्रकारकोछुभनिजानु ३९ चपेटालेटांहरकालाकोपीठतरफलेमुडकीलेहरकालाले
रस्तातरहकोगरिचारप्रकारकोताडनछुतोताडनगर्नाजमाजाहो२होसकहिंछ ४० कोषामारभगमाहरकालालेवापदिनुपीठमारशिरमा

अथकरताडनसीकृतोद्देशः कामयुद्धांगयुग्मंस्थाकरताडनसीकृते तत्ताडनंचतुर्ध्वंक्रंसीकृतंपंचधास्मृतं ३९ प्रष्ट
तेनाप्रहस्तेनमुष्टिनासमपाशिता ताडनंस्याच्चतुर्ध्वंवीननास्थानानिसंबुवे ४० पार्श्वेगुह्येसमतलेमुष्टिंघृष्टे
चमूर्च्छति फणाकारंप्रसृतिर्कैमुज्यादृशुप्रहस्तकं ४१ अथताडनभेदाः विपरीतरतेयदांगनाहृदिमु
ष्ट्यापरिताडयेत्यतिं करघातनकंतदाबुधेरितिमांतातिकसंज्ञमुच्यते ४२ विस्तीर्णहस्तेनरतौयदास्त्रीहत्यात्यतिंस्यात्
सपताकसंज्ञः अंगुष्ठेकेनैवकृतप्रहारोविज्ञैःसङ्क्रःखलुविडमालः ४३ मुडकीलेताडनगर्नुसापकाफणाजस्तोगरियाकाहातर

हरकालाकाद्वयलेसुस्तसुस्तछातीमाताडनगर्नु ४१ अवताडनकाभेदकहिंछविपरीतसुरतगर्नलाग्याकीस्त्रीलेप्रतिकाछातीमामुडकी
लेजोसुस्तहातिंछसोमांतानिकनामाकरताडनहोभतिवडा२पंडितहरुभंछन् ४२ सुरतमाभस्तभेचपेटालेप्रतिमाईस्त्रीलेजोसुस्तसु
साधापमारिंछसोपताकनामाकरताडनजानुबुढिऔंठालेमात्रजोहानिंछसोविडमालनामाकरताडनजानु ४३

अं. भा
४२

सुरतमामजमै बुढिओठोर माऊकीओलिओरि पटकाउलिलेगारि पुरुषलाई स्त्रीलेजोहानी छु सोकुंडलनामाताडतजानु ४४ अवसीत्कारकाप्रां
चैनेदक्रमैले कहिंछन् हिंकृतनामासीत्कार १ सतितनामासीत्कार ३ उक्तनामासीत्कार ४ फूक्तनामासीत्कार ५ एतिपंचप्रकारकासीत्कारछ
न् ४५ मुखलेर नाकलेगयाकोजोशब्द सोहिंकृतनामासीत्कारजानु मेघगर्जदगैगंभीरशब्दसतितनामासीत्कारजानु ४६ सधिलेचासफे

सांगुष्ठमध्यांगुलिकाप्रहारशनेः पुरंध्रीकुरुतेतिरसात् यथेष्टउक्तः कविभिः पुराणैरानंदकृतकुंडलनामधेयः ४४ अथसी
क्तभेदाक्तपंचैवक्रमतोबुवे हिंकृतसतितंसीत्कार --- मुक्तंतथा ४५ उद्यारोमुखतासाभ्यां हिंकृतंवाभिजायते सति
तमेघगंभीरघोषवत्स्यात्ततः स्मृतं ४६ फूक्तंतनुभुजगोष्ठासवत्स्यात्तथा कृतं वेणुविस्फोटनारावनुत्पत्त्यादथत
क्तं ४७ मेघविंदुर्यदातोयं निघतेतद्ववाकृतिः सीत्कृतस्यतिपंचैवक्रमान्नेदाः समीरिताः ४८ नावकोकि
लमयूरहंसिकानीलकंठरुतसन्निभान्क्रमान् संदधाति कृतहिंकृतादिकांश्चित्रभोगसमयेविलासिनी ४२

याजस्तोशब्द फूक्तनामासीत्कार कहिंछु वोंसफोर्दमाभयाकाशब्दजसो जोसीत्कार सो उक्तनामासीत्कारजानु पानिमाआकाशवाटपानिकोवुंदप
र्दजोशब्द छन् तसोशब्द न्याजोसीत्कार सो सीत्कनामासीत्कारजानु ४८ सुरतलेआनन्दकुंदाकावषतमास्त्रीहरुकदाचित्तित्राकाजस्तोशब्द
गरिहिंकारनामासीत्कारादिकनव्यक्तगछन् कदाचित्कोइलीकाशब्दजस्ताले सतितादि सीत्कारगछन् कदाचित्मयूरकाजस्तोशब्दलेकदाचित्
सकाजस्तोशब्दले सतितादिशब्दग छन् ४९

उक्तः
४२

सुरतगर्दमावडा आनंदले स्त्री को ओठ जब पुरुषले सुस्त टोकि तववडा प्रेमले पति सीकार शब्द व्यक्त गर्छ भनि जानु ५० अवआठ प्रकारका
नायिकाका भेद कहिन्छ रातमा अर्की स्त्री संग क्रीडा गर्दमा लोटपोट भै लाग्दा को सिंदूर गाँझल पान प्रभृति विहूर रातका क्रीडा गर्दमा काजा गराले
लालनेत्र पति भैरह्यो को एस्तो पुरुष विहान उठी आफ्नी स्त्री छेउँ आई सकसै स्त्री संग राया को थिई नभन्या जस्तो पान्नी गरि जस स्त्रीलाई बुझाउँछ
सो स्त्री खंडिता नाम नायिका जानु यो खंडिता नाम नायिका रूँछे मनमा ताप गर्छे मनन परी बोलूछे चिंताले पीडित हुँछे केहेन बोली पति

सुरते दशन छ दंयदा प्रमदायाः परिभ्यते भृशं दयिते न तदाति रागतः क्रियते स्त्रीकृत मजसातया ५० अथाष्ट नायिका लक्षण
नि निखिल सुरत खेदै रंकितांगः संपत्त्या अरुणात्तरुणानेत्रो निद्रया जीवितेक्षः समयमधुरवाक्यं प्रातरभ्येति यस्याः कथयति सु
कविस्तारं खंडिताख्यां पुरंध्वीम् ५१ वनिताभुजवासवेष्मनि मृदुशय्यामधिवासिनी निशि पतिमार्गं विरार्पिते क्षणा कथिता वास
कसञ्जिता बुधैः ५२

रहंछे ५१ रातमा सुंदर चित्रकारले खियाका कोठामा सुंदर बाँदनी फुल भयाको वेली चमेली फुल कामाला -
बाँदनी का ओरि परि लाग्दा को अतर फुलेल अगर् केशर प्रभृति सुगंधिद्रव्यमिसिया को चंदन छिद्र किया को सुंदर गरि माफिक न राघ्या का ऊ
री को पराधिक दानी जस जगामा राखि न्याहो सो राखिया का खटिया मा सुंदर विछोना लाई अग्ला पान समावडो प्रकाशगत्या बत्ती मालि आ
ज पुरुष संग भेट हुन्या दिनु हो भनि जानि विछोना मावस्या की पुरुष संग भेटुगर्ती का इच्छा जे पुरुष को बाटो हेरी जोर हे छे सो वासक सजी कानामना
यिका जानु यो वासक सञ्जितानामनायिका पुरुष संग अनेक तरह का अंकमाल सुरतगर्ती का मन सुवागर्दी अरु संगिनी लाई विदा गर्दी अत्यंत पि
यागी संगिनी सितनायका को वार्ता वलाउँ दी रहंछे २

अं. भा.
५०

बाहिरकसै स्त्रीसंगरसवशमै लोटपोटगरिकन आयाका पुरुषले मअपराधी भन्नां मैले बाहिरकी स्त्रीसंग जानजानी नभनि स्त्रीका पाउमापरिवहुतै त
रहको विंतिगर्दी पनि वडो क्रोध गरि दुष्टवचन बोली पुरुषले विंतिगर्दीको पनि न सुनि पछि बाट पुरुषले विंतिगर्दीमा पनि मैले मानिन सोवडो विगा
रभयो भनि पछितो मानी मैले सो कथागर्दी भनि वडो विलाप गरि रुखे वेहरा भै जोर हंछे सो स्त्री कलहांतरिताना नायिका हो भनि जानु यो क
लहांतरिताना नायिका लार्थि वित्त भ्रान्ति छु सुसूके रावहुतै गर्छे मनमा ताप वडो गर्छे विरहले आङ्गुर्मा ईर हंछे वेठे गान पनि बोलूछे ५३ का

सागसुया चरगागंदयितं प्रचंडैर्वाकोर्न रस्य वहुकोपत एव प्रश्नात् संजायते विरहताप विलाप दीनाया तावदंति कलहां
तरिता कवीडाः ५२ मदनाकुलितानि निर्भया कृतभूषानि शिगूढचारिणी सुरताय परालये वजेत कवय कामभिसा
रिकां विदुः ५४ छ

मदेव रूपी अग्निले दाह गर्नाले चित्र अगुतार्थ सासुससुराको भयनमानि रातका वीचमा कसैले न विहिन्या गरि हाना कपरा पहिरी सबै संग
जुकि चोरको भय पनि नमानि सुरतगर्त निमित्त अरु पुरुषका घरमा जो जांछे सो स्त्री अभिसारिको नामाना यिका हो भनि सकल रस शास्त्र
कनजान्या वडा कविहरु भन्छन् ५४ यो अभिसारिको नामाना यिका अंधारा रातमा काला कपरा पैं हंछे सबै सित छल गर्छे वडो
बुद्धि भयाकी छंछे कोहि कंदिदे घूछे भनि मतमा शंका वडो गर्छे आट पनि वडो गर्छे ५४

यतः

५०

ASHA ARCHIVES

23/4 I